

Sí² La³ñí¹ Hi³ Ca³zen³ Po¹ Ñí¹con² Tsá² Corintios

*Po¹ jmu² sí² lá² ñí¹con² tsá² ná¹lín³ cuáh³² juú²
Corinto*

¹ Jná¹³ la³² Po¹, tsá² má²ca³te³ Dió³² cun³ñí¹ hi³ la³ jáun² ca³lí³hnió³ tsú² hnga², hi³ lín¹³ jná¹³ *tí³² tsá² quian³² jé¹ Jesucristo, quiúnh¹ jná¹³ siáh³ Sóstenes reh² dí², ² hi³ jmu² jná¹³ sí² lá² hi³ ca³tin¹ hnoh² tsá² lín³ náh² cuáh³² quioh²¹ Dió³² tí³ já¹ juú² Corinto ní², tsá² má²ca³jmú³ Dió³² hi³ lín¹³ náh² tsá² joh¹ tsú² cun³ñí¹ hi³ má²ná¹cunh² náh² quiúnh¹ Cristo Jesús. Dió³² má²ca³te³ hnoh² hi³ lín¹³ náh² tsá² joh¹ tsú², la³ má²quionh³ la³jín³² tsá² zian² ñí¹ siáh³ siáh³, ní¹juáh³ tsá² má²quien² Jesucristo Tí³² Juo¹³ dí². Hnga² hí³ bíh¹ lín³ Juo¹³ tsá² hí³ jí³ Juo¹³ jnoh¹ ní² siáh³. ³ Cuí¹ má¹hé¹ má¹mieh² náh² Dió³² Jméi² dí², quionh³ Jesucristo Tí³² Juo¹³ dí², hi³ cú¹ jmu¹ tsú² siáh³ hi³ hnoh² zian² náh² cáun² hi³ re² hi³ tin².

Lí²mieh² tsú² cun³quionh³ Cristo

⁴ Jmá¹ ca³la³ jí³² cue² jná¹³ tiá¹hmah¹ Dió³² hi³ ca³tin¹ hnoh², cun³ñí¹ hi³ ca³tí²¹ la³jí³² hi³ lí¹ hian¹ hnoh² jáun² ñí¹con² Dió³² cun³quionh³ Cristo Jesús. ⁵ Qui¹ cun³ñí¹ hi³ má²ná¹cunh² quiúnh¹ Cristo bíh¹ hnoh², hi³ jáun² má²ca³lí³ hánh³ náh² ca³tí²¹ la³jí³² hi³ hléh¹ náh² jí³ la³jí³² la³ cun³ hi³ ñíh¹ náh² ní²

siáh³. ⁶ Hi³ jáun² la³ ní² bíh¹ lí³, hi³ má²ca³lí³ tson² ñí¹con² hnoh² la³jí³² la³ cun³ hi³ má²ca³niéh² náh² hi³ ca³tin¹ Cristo. ⁷ La³ ní² bíh¹ lí³, hi³ hí¹ cáun² yáh³ tiá² hi³ lí³hniauh²³ quián¹³ hnoh² la³ cun³ hi³ cue³² Dió³², tá¹la³ ná¹he² ná¹janh³² náh² jmái¹ hi³ cuánh³² Jesucristo Tí³² Juo¹³ dí². ⁸ Hí³ bíh¹ jmu³ hi³ ná¹pin³ honh² náh² ca³la³ ñí¹ cá¹táuh³ jmái¹, hi³ jáun² hí¹ jan² tiá² hin² lí¹³ chá³² hí¹ cáun² tso³ quián¹³ hnoh² ní¹ má¹jaunh³² Jesucristo Tí³² Juo¹³ dí². ⁹ Qui¹ tiú²nio² bíh¹ má²tí³² Dió³² já¹³ quioh²¹, hi³ hí³ bíh¹ Tsá² ca³te³ hnoh² hi³ tianh¹³ náh² cá²honh¹ cu³ti³ quiúnh¹ Jesucristo Jon² tsú², Tsá² lín³ hi³ Tí³² Juo¹³ dí².

Hi³ ná¹tsoh³ tsá² lín³ cuáh³²

¹⁰ Jáun² né³ reh², cha¹³ Jesucristo Tí³² Juo¹³ dí² hiú² mí²³ jná¹³ ñí¹con² hnoh² hi³ tianh¹³ náh² cá²honh¹, ha³ lí² jmú² náh² ná¹tsoh³ ja¹ quián¹³. Tí³ re² jmu³ náh² pí³ jí³lín², hi³ cá² ñí¹ hi³ ná¹tioh³ honh² náh² jí³ hi³ ná¹lín²³ náh² ní² siáh³. ¹¹ Juanh³² jná¹³ la³ ní² ñí¹con² hnoh² reh², qui¹hliá² tsá² hñú¹³ Cloé má²ca³zái³ jná¹³ hi³ zia³² hnieí² ja¹ quián¹³ hnoh². ¹² La³ cun³ lí¹³ juanh²¹ jná¹³ cú²jueh³² tá²chi²¹, hi³ hnoh² la³ hléh¹ náh² la³ siáh³ bíh¹ ma³ quin³² ma³ jan³² náh²; zian² hnoh² juánh³ náh² la³ lá²: “Jná¹³ bíh¹ tsá² joh¹ Po¹”; zian² tsá² juáh³: “Jná¹³ bíh¹ tsá² joh¹ Apolos”; zian² tsá² juáh³: “Jná¹³ bíh¹ tsá² joh¹ Pé¹”; hi³ ma³ jan² né³ juáh³: “Jná¹³ bíh¹ tsá² joh¹ Cristo”. ¹³ Tí³la³, ¿hí¹ má²ca³jmú³ Cristo hi³ ná¹tsoh³ ñí¹con² hnga²? ¿Hí¹ Po¹ uá¹ la³ ca³taun³ crei²¹ hi³ ca³tin¹ hnoh² dúh¹?

Ho³ ¿hí¹ cáun³ hnoh² jmái² hi³ lin¹ hi³ hain²¹ náh² tí³ con² Po¹ dúh¹? 14 Tí³la³ ¡tiá¹hmah¹ Dió³² hi³ hí¹ jan² yáh³ hnoh² tiá² ca³ziau³ jná¹³ jmái², tí³la³ jí³²la³ ñú² Crispo quionh³ ñú² Gayo bíh¹ ca³zion³ jná¹³ jmái²! 15 Hi³ jáun² hí¹ jan² yáh³ tiá² hin² lí¹³ juáh³ hi³ cáun³ jmái² hi³ lin¹ hi³ hen² tí³ con² jná¹³. 16 Tson² bíh¹ la³ ca³zion³ jná¹³ jmái² tsá² hñú¹³ Estéfanos uá²jai³², tí³la³ la³jmí¹ lí³ hi³ hí¹ jan² yáh³ tsá² siánh³ tiú²uú² ca³zion³ jná¹³ jmái². 17 Qui¹ tiá² ca³ze³ yáh³ jná¹³ Tsá² lín³ Cristo hi³ zion¹ ná¹ jmái² tsáu², tí³la³ ca³ze³ tsú² jná¹³ hi³ ñí¹hléh³ ná¹ jú¹ chú³² bíh¹; tí³la³ jun³juáh¹³ cun³quionh³ jái¹³ hi³ ca³cháunh³ chí¹ jan² tsá² quia³lín³ jmí¹ tsí³ yáh³ má¹ná¹, qui¹ sá¹jmí¹ la³ jáun² dúh¹, hi³ jáun² tiú²uú² jmí¹ lí³ quien² yáh³ hi³ jun³ Cristo tsoh² crei²¹.

Cun³quionh³ Cristo bíh¹ lí²lin¹ hi³ pin³ Dió³² jí³ hi³ quia³lín³ siáh³ jmí¹ tsí³

18 Jú¹ chú³² hi³ ca³tí²¹ hi³ jun³ Cristo ñí¹ crei²¹ lí³ la³jmí¹ lí³ cáun² jē¹ tsá² cáun¹ bíh¹ ñí¹con² tsá² ná¹tsá²hín³; tí³la³ ñí¹con² jnoh¹ tsá² má²ná¹liáu²³ dí² né³, jú¹ chú³² ní² dá² quian³² pí³ quioh²¹ Dió³² bíh¹. 19 La³ cun³ rá¹juáh³ ñí¹ Sí²:

Jná¹³ jmu¹ hi³ tiá² lin¹ ñí¹ quien² la³ cun³ hi³ cháunh²³ tsí³ tsá² quia³lín³ jmí¹ tsí³, hi³ tí³ có³² bíh¹ chá¹³ jná¹³ siáh³ jí³lí³² hi³ há² ngí²³ tsá² jlánh¹ re² há² ngí²³.

20 Jáun² né³ ¿ha³ dá² jinh¹ uú² jmu³ ta²¹ ta³né³² tsá² quia³lín³ jmí¹ tsí³, ho³ tsá² lín³ tí³², ho³ tsá² jlánh¹ re² tin² juú² hlénh²³ hi³ má²cú¹ má²ren²¹ jái¹³

ca³ti²¹ hi³ zia³² ñí¹ hué²¹ lá²? ¡Quí¹ jē¹ tsá² cáun¹ bíh¹ má²ca³jmah³ Dió³² la³jí³² jē¹ tsá² quia³lín³ jmí¹ tsí³ zian² ñí¹ hué²¹ lá²! 21 Dió³² bíh¹, Tsá² qui³ quia³lín³ jmí¹ tsí³, ca³jmú³ hi³ cónh³ tiá² há¹ ngí¹³ tsá² zian² hngá¹máh³ lá² cun³quionh³ hi³ quia³lín³ jmí¹ tsí³ tsú² hmóu³²; qui¹hliá² ca³lí³hnió³ tsú² líón³² tsáu² cun³quionh³ jú¹ chú³² bíh¹, ní¹juáh³ lí³ua³ jan² tsá² taunh³² ta²¹, uá¹jinh¹ jú¹ chú³² jáun² niéih³ la³jmí¹ niéih³ jē¹ tsá² cáun¹ ñí¹con² tsá² ñí¹ hná¹ ní².

22 Quí¹ tsá² *judíos hnió³ jie³ lí²¹ hi³ lí³ hua³jueh³², hi³ tsá² *griegos né³ hnauh² jē¹ tsá² quia³lín³ jmí¹ tsí³ bíh¹; 23 tí³la³ jnoh¹ má¹ná¹, hléh¹ jái¹³ ca³tin¹ Tsá² lín³ Cristo, Tsá² cá²taun³ hí³ crei²¹ bíh¹. Tsá² judíos lín²³ hi³ jú¹ chú³² lá² lí³ jú¹ hlah³ bíh¹, hi³ *tsá²cá²jo²¹ né³ lín²³ hi³ jái¹³ lá² lí³ la³jmí¹ lí³ jē¹ tsá² cáun¹; 24 tí³la³ hi³ ca³tin¹ tsá² má²ca³te³ Dió³² má¹ná¹, cuí¹ tsá² judíos cuí¹ tsá² griegos, cun³quionh³ Tsá² lín³ Cristo hí³ bíh¹ má²lí²lin¹ pí³ quioh²¹ Dió³², jí³ hi³ lí²lin¹ siáh³ hi³ Dió³² bíh¹ Tsá² hú¹tá¹ quia³lín³ jmí¹ tsí³. 25 Quí¹ tí³ jlánh¹ bíh¹ chu²¹ hi³ cháunh²³ chí¹ Dió³² la³ cónh³ bíh¹ hi³ cháunh²³ chí¹ tsá² quia³lín³ jmí¹ tsí³, uá¹jinh¹ tsáu² lín²³ hi³ lí¹ ngo¹ lí¹ lí²¹ bíh¹ hi³ cháunh²³ jáun² chí¹ Dió³². Hi³ lí³ua³ cáun² hi³ lín²³ jáun² tsáu² hi³ jlánh¹ bíh¹ tsí¹juí³ quioh²¹ Dió³², hi³ jáun² bíh¹ tí³ jlánh¹ bíh¹ pin³ la³ cónh³ bíh¹ pí³ quioh²¹ tsá²mi³cuóun². 26 Jáun² né³ reh², sá¹ní² cónh³ jmí¹ jie³, cú¹píh²¹ tsáu² bíh¹ hnoh² tsá² má²ca³te³ Dió³² hi³ quia³lín³ jmí¹ honh² náh² ca³ti²¹ hi³ zia³² ñí¹ hué²¹ lá²; hi³ cú¹píh²¹ tsáu² bíh¹

siáh³ hnoh² tsá² hauh³² náh² jái¹³, ho³ hi³ lín³ náh² tsá² cá² mí¹ zionh² tsá² quien². 27 Quí¹ tí³ mí² jéin³² bíh¹ ca³ jmú³ Dió³²: tsá² tí³ jlánh¹ bí¹ cáun¹ hi³ ca³ tin¹ tsá² zian² hngá¹ máh³ lá² bíh¹ ca³ quianh³ tsú² cú² jueh³², hi³ jáun² la³ jáun² lí¹³ tá¹ tonh¹ hua³ heih²¹ tsá² jlánh¹ quia³ lín³ jmí¹ tsí³; hi³ má² ca³ quianh³ tsú² siáh³ tsá² jlánh¹ tsí¹ juí³ hi³ ca³ tin¹ tsá² zian² hngá¹ máh³ lá², hi³ jáun² la³ jáun² lí¹³ lí³ heh³ tsá² jlánh¹ bíh¹ ná¹ pin³. 28 Dió³² má² ca³ quianh³ tsá² tiá² lín¹ ñí¹ quien² hi³ ca³ tin¹ tsá² zian² hngá¹ máh³ lá², tsá² tiá² hin² quiú² jéi²³, la³ cun³ lí¹³ juáh¹³, tsá² jun³ lín¹ tsáu², hi³ jáun² la³ jáun² bíh¹ chan³ tsú² tsí¹ juí³ tsá² jlánh¹ jmí¹ ná¹ quien², 29 hi³ jáun² la³ jáun² bíh¹ lí³ hi³ hí¹ jan² yáh³ tiá² hin² lí¹³ jmu³ tonh² ñí¹ hó²¹ ñí¹ Dió³². 30 Tí³ la³ hnga² bíh¹ Dió³² má² ca³ cunh³ hnoh² quiúnh¹ náh² Cristo Jesús; hi³ má² ca³ jmú³ tsú² siáh³ hi³ cun³ quionh³ hí³ dí² má² ca³ lí³ tsin² jnoh¹ hi³ he³ dá² jaun³² hi³ quia³ lín³ jmí¹ tsí³ tsú²; quí¹ cun³ quionh³ Cristo bíh¹ má² ca³ lí³ chun¹ dí² ta³ ñí¹ Dió³², jí³ hi³ má² ná¹ chan¹ dí² siáh³ ñí¹ con² tsú², jí³ hi³ má² ná¹ liáun¹ dí² ní² siáh³. 31 Cun³ ñí¹ hi³ ní² bíh¹, rá¹ juáh³ ñí¹ Sí² la³ lá²: “Ní¹ juáh³ zian² tsá² hnió³ jmu³ tonh², tí³ re² cuí¹ jmu¹ tsú² tonh² hi³ ca³ tin¹ Tí³² Juo¹³ dí², cha³ jmí¹ jmu³ tsú² tonh² hi³ ca³ tin¹ hnga²”.

2

Jái¹³ hi³ ca³ tin¹ Cristo, Tsá² ca³ taun³ crei²¹

¹ Hnoh² reh², jmí¹ ñéi¹ jná¹³ hi³ ca³ ñí¹ lieh¹ ná¹ hnoh² jú¹ tson² [hi³ jmí¹ ná¹ hmá¹ jáun²]

quioh²¹ Dió³², tiá² ca³hléh³ yáh³ jná¹³ jë¹ tsá² jlánh¹
 quia³lín³ jmí¹ tsí³, ho³lá²dá² jú¹ quiáh¹. 2 Quí¹
 jmí¹ cá¹ñí²¹ jná¹³ ja¹ ní² quián¹³ hnoh², cáun² tán¹
 bíh¹ hi³ ca³lí³hnó³² jná¹³ má¹quien¹³ ja¹ la³jí³² hi³
 ño¹, jmáh³la³ jái¹³ hi³ ca³tin¹ Jesús Tsá² lín³ Cristo,
 Tsá² cá²taun³ hi³ crei²¹ bíh¹ ca³lí³hnó³² jná¹³ lí³
 ño¹. 3 Jná¹³ jmí¹ lín³ ná¹ jan² tsá² huán¹ tsí³ bíh¹
 jmí¹ cá¹nó²¹ ná¹ jáun² ta³ máh¹ hnoh², jí³ ca³la³
 hi³ juán²³ ná¹ siáh³ hi³ lí¹ hú¹ cóh²¹ tsin³²; 4 hi³
 jmí¹ ca³hléh³ jná¹³ jáun² ñí¹con² náh² hi³ ca³ma³ta¹³
 jná¹³ hnoh² jú¹ chú³² né³, ha³ tiá² ca³lí³hnó³² yáh³
 jná¹³ hi³ chá¹³ cáun² honh² hnoh² cun³quionh³ jë¹
 tsá² jlánh¹ quia³lín³ jmí¹ tsí³. Tí³la³ cun³quionh³
 Jmí²chí³ Chun¹ jí³ pí³ quioh²¹ Dió³² bíh¹ ca³híe³
 jná¹³ hnoh² jú¹ chú³², 5 hi³ jáun² cun³quionh³ pí³
 quioh²¹ Dió³² bíh¹ lí¹³ nio² cáun² honh² náh²,
 jun³juáh¹³ cun³quionh³ jái¹³ hi³ jlánh¹ re² cháunh²³
 chí¹ tsá²mi³cuóun² yáh³.

Dió³² má²jnia³² cun³quionh³ Jmí²chí³ joh¹

6 Hi³ jáun² né³, ja¹ quioh²¹ tsá² má²ná¹pin³ hi³
 nio² cáun² tsí³ bíh¹ hléh¹ jnoh¹ jë¹ tsá² quia³lín³
 jmí¹ tsí³. Tí³la³ jái¹³ jáun² né³, jun³juáh¹³ jë¹ tsá²
 quia³lín³ jmí¹ tsí³ zian² ñí¹ hué²¹ lá² yáh³, sa³jun³
 jë¹ tsá² ná¹ho² ta²¹ ñí¹ hué²¹ lá² siáh³, la³ cun³ tsá²
 he² hná¹ hí¹tsá²son² jmá¹ hi³ quien² yáh³. 7 Quí¹
 jë¹ tsá² quia³lín³ jmí¹ tsí³ hi³ hléh¹ jnoh¹ dá² lí³ jë¹
 Dió³² bíh¹, cáun² jái¹³ hi³ jmí¹ ná¹hmá¹ la³ cun³ jmí¹
 ñeh² bíh¹ hi³ lí¹³ la³jí³² hi³ ca³jmú³ jáun² Dió³². Hi³
 cun³quionh³ jái¹³ jáun² né³ lí¹³ lá³ dí² la³jmí¹ lín³

tsú² jáun² hnga². ⁸Hi³ ní² dá² cun³ tiá² má²ca³ngi¹³
bíh¹ tsá² ná¹ho² ta²¹ ñí¹ hué²¹ lá²; qui¹ sá¹jmí¹ hi³
má²ca³ngi¹³ tsú² dúh¹, hi³ jáun² tiá² jmí¹ ton³ yáh³
tsú² crei²¹ Juo¹³ dí² Tsá² cuá¹quien². ⁹Ti³la³ la³ cun³
rá¹juáh³ ñí¹ Sí²:

Cáun² hi³ hí¹ jan² tiá² hin² má²ca³jíe³,

hi³ sa³jun³ má²ca³nái³²,

hi³ ca³la³ hí¹juáh³ tiá² ca³lín¹³ bíh¹ tsú²,

ti³tsóh³dí¹ hi³ jáun² bíh¹ má²ca³jmú³ Dió³² hua³jan²¹
hi³ ca³tin¹ tsá² hniau³ dí².

¹⁰Jáun² né³, ti³tsóh³dí¹ hi³ ní² bíh¹ má²ca³jmú³ Dió³²
hi³ lí¹³ lí³ né¹ dí² cun³quionh³ Jmí²chí³ joh¹, qui¹
Jmí²chí³ hí³ dá² chú² ñih²³ ca³la³ jí³²lí³² bíh¹, hi³
cuoh² siáh³ ca³la³ hia³ la³ táuh³ la³ cun³ hi³ zia³²
ñí¹con² hnga² Dió³².

¹¹Tiá² hin² zian² yáh³ tsá²mi³cuóun² hi³ ñi³² he³
hu²¹ tsí³ tsá²mi³cuóun² rainh²¹, qui¹ jí³²la³ jmí²chí³
quioh²¹ hnga² bíh¹ tsá² hí³ ñi³² la³jí³². La³ jáun²
bíh¹ lí³ siáh³ hi³ ca³tin¹ Dió³², jí³²la³ Jmí²chí³ joh¹
hnga² bíh¹ Dió³² ñi³² la³jí³² hi³ ca³tin¹ Dió³². ¹²Jáun²
né³, jun³juáh¹³ jan² jmí²chí³ la³ hún¹ hñu³ tsí³ tsá²
zian² ñí¹ hué²¹ lá² yáh³ má²ca³hen¹³ jnoh¹, qui¹
Jmí²chí³ hi³ ja³ ñí¹con² Dió³² bíh¹, hi³ jáun² lí¹³
há¹ ngi¹³ dí² la³jí³² hi³ lí¹ má²ca³cué³ jáun² Dió³²
ñí¹con² dí². ¹³Hi³ jáun² bíh¹ jnoh¹ hléh¹ ca³ti²¹ hi³
ní² cun³quionh³ jái¹³ hi³ má²ca³híe³ Jmí²chí³ joh¹
Dió³², jun³juáh¹³ cun³quionh³ jái¹³ hi³ má²ca³lí³ tái²
jnoh¹ cun³ñí¹ hi³hliá² jlánh¹ quia³lín³ jmí¹ tsí³ jnoh¹
hmóu³² yáh³. La³ ní² bíh¹ má²niá²³ jnoh¹ jái¹³

hi³ hie³² Jmí²chí³ joh¹ Dió³² ñí¹con² tsá² má²hún¹
Jmí²chí³ joh¹ Dió³² hñu³ tsí³.

14 Tí³la³ ní¹juáh³ tsá² tiá² hún¹ Jmí²chí³ joh¹ Dió³²
hñu³ tsí³ má¹ná¹, tsá² la³ hí³ cónh³ tiá² lí¹³ bíh¹ he³
la³ cun³ hi³ ñí¹cué²¹ jáun² Jmí²chí³ joh¹ Dió³², qui¹
tsá² la³ hí³ dá² lín²³ hi³ jē¹ Dió³² lí³ cáun² jē¹ tsá²
cáun¹ bíh¹. Hi³ jáun² tiá² lí²³ yáh³ hi³ há¹ ngí¹³ tsú²,
quí¹ jí³²la³ tsá² má²hún¹ Jmí²chí³ joh¹ Dió³² hñu³
tsí³ bíh¹ tin² chu³ ñih³ jái¹³ ní². 15 Hi³ jáun² tsá²
hún¹ Jmí²chí³ joh¹ Dió³² hñu³ tsí³ né³, tsá² hí³ dá²
tin² chú² ñih²³ la³jí³² bíh¹, tí³la³ hí¹ jan² yáh³ tsáu²
tiá² lí¹³ chu³ ñeh³ tsú² hnga² má¹na²¹. 16 Qui¹ la³
cun³ rá¹juáh³ ñí¹ Sí²: “¿Hin² dá² tsánh² má²ca³há¹
ca³ngí¹³ la³ cun³ hi³ lín²³ Tí³² Juo¹³ dí²? ¿Hin² dá²
tsánh² lí¹³ ma³tin² Dió³²?” Tí³la³ uá¹jinh¹ la³ jáun²
né³, cun³ jáun² má²ná¹né¹ bíh¹ dí² la³ cun³ hi³ lín²³
Cristo.

3

Jí³lín² quian²¹ Dió³² ná¹jmu² tá¹³ Dió³²

1 Hi³ jáun² jná¹³ né³ reh², tiá² ca³lí³ yáh³ hi³ lieh¹
jné¹³ hnoh² la³jmi¹ liéinh³² tsú² tsá² má²zian² la³
cun³ hnió³ Jmí²chí³ joh¹ Dió³², tí³la³ ca³lí³ hniáuh³²
hi³ lieh¹ jné¹³ hnoh² la³ cun³ qui³ liéinh³² tsú²
tsá² zian² cun³ tin² tsí³ hmóu³² bíh¹, la³ cun³ tsá²
tsá¹míh¹ ca³tí²¹ hi³ zian² tsú² ñí¹con² Cristo yáh³.
2 Jáun² jái¹³ huán¹ tsí³ bíh¹ ca³ma³ta¹³ jné¹³ hnoh²,
la³jmi¹ jmúh³² tsú² dáin² tiúh²³ hi³ cueh³² tsú² jmi²
tiuh²¹ cha³ jmi¹ cuéh²¹ tsú² má³² má²pin³; qui¹ tiá²

jmí¹ má²lí²³ yáh³ hi³ naih²¹ hnoh² má³² má²pin³.
 Tí³la³ sa³ hí¹juáh³ la³ tí³ ta³né³² bíh¹ tiá² má²lí²³
 naih²¹ hnoh² má³² má²pin³, ³ qui¹ la³ tí³ ta³né³²
 bíh¹ ná¹lín³ hnoh² tsá² zian² cun³ tin² tsí³ hmóu³².
 Qui¹ tá¹la³ ná¹jmuh³² náh² hi³ uóu³² honh², hi³
 zia³² hniéi² ja¹ quián¹³ náh², ¿haun¹³ juáh¹³ la³
 má²zian² jáun² bí¹ náh² cun³ tin² honh² hmóu³², hi³
 ná¹jmuh³²í¹ máh³ náh² la³ cun³ hi³ jmu² la³ jín³² tsá²
 ní¹ hná¹ ní²? ⁴ Qui¹ ní¹ má¹ca³juah²¹ ma³ jan² hnoh²
 la³ lá²: “Tsá² joh¹ Po¹ bíh¹ jná¹³”, hi³ ma³ jan² né³
 juáh³: “Jná¹³ tsá² joh¹ Apolos”, la³ ní² má² ná¹jmuh³²
 náh² la³ cun³ qui³ jmu² tsá² zian² cun³ tin² tsí³
 hmóu³² bíh¹.

⁵ Qui¹ ¿hin² dá² tsánh² hí³ Po¹?, hi³ ¿hin² dá²
 tsánh² hí³ Apolos? Qui¹ ní¹ jí²¹la³ tí³ ná¹láí³ jnoh¹
 quián²¹ Dió³² bíh¹, tsá² ca³hléh¹³ jnoh¹ jé¹ tsú², hi³
 jáun² ca³tianh³² hnoh² ta²¹ Tí³² Juo¹³ dí². Qui¹ ma³
 quin³² ma³ jan³² jnoh¹ cáun² ca³jmú¹³ la³ cun³ ta²¹
 hi³ ca³cué³ jáun² Tí³² Juo¹³ bíh¹ dí². ⁶ Jná¹³ dá²
 ca³ján³ mǐ³ jún², hi³ Apolos né³ ca³sé³ jmái², tí³la³
 Dió³² bíh¹ Tsá² ca³jmú³ hi³ ca³cuon³. ⁷ Hi³ jáun² la³
 ní² bíh¹ lí³, hi³ hí¹ cáun² tiá² hi³ lín³ yáh³ tsá² lí²jñí³²
 sa³jun³ tsá² lí²sé³ jmái²; jí³²la³ hnga² Dió³² bíh¹ Tsá²
 quien², qui¹ hí³ bíh¹ tsá² ca³jmú³ hi³ ca³cuon³. ⁸ Tsá²
 jñí³² jí³ tsá² sé²³ jmái², cá²ren² bíh¹ tsú², tí³la³ Dió³²
 né³ ma³hmah¹ la³ cun³ tí³ ta²¹ quioh²¹ tsú² ma³
 quin³² ma³ jan³². ⁹ Jnoh¹ dá² jí³²la³ tí³ ná¹láí³ tsá²
 jmu² ta²¹ cu³lí²¹ ní¹con² Dió³² bíh¹, hi³ hnoh² né³
 ná¹lín³ náh² la³ jmí¹ lí³ cáun² hi³ jná¹ quioh²¹ Dió³².
 Ja³bí¹ lín³ hnoh² siáh³ la³ jmí¹ lí³ cáun² hñú³ hi³

he² hná¹ cuá¹jmu² Dió³². 10 Hi³ jná¹³ né³ lín³ ná¹ la³jmí¹ lín³ jan² tí³² hiah³² tin² re², tsá² ca³chá³ Dió³² jo³uón³² hi³ co¹ ná¹ jmíh¹ hiah³² cun³ñí¹ hi³ ca³ja³ mií³ tsí³, hi³ tsá² siánh³ bíh¹ ma³hián² ñí¹ hná¹ jáun². Tí³la³ ma³quin³² ma³jan³² bíh¹ tsú² hniáuh³² jmu³ hua³hín¹³ he³ lánh³ rón³² ma³hián² hñú³ ñí¹ jmíh¹ hiah³² hi³ ca³có³² jná¹³ jáun², 11 quí¹ hí¹ jan² yáh³ tiá² hin² lí¹³ quiú¹³ siáh³ cáun² jmíh¹ hiah³² siáh³ la³ cónh³ bíh¹ hi³ má²rón³², quí¹ hnga² Jesús Tsá² lín³ Cristo bíh¹ lín³ jmíh¹ hiah³² jáun². 12 Hi³ lí³ua³ jan² tsá² jmu³ hñú³ ñí¹ jmíh¹ hiah³² jáun² né³, lí¹³ bíh¹ jmu³ tsú² ta²¹ quionh³ cú¹mí¹niau²¹, mí¹ñí² cú¹tiáú², ho³ quín¹ hmuh²¹ hi³ jlánh¹ re² jniá³, ho³lá²dá² quionh³ hmá², mí¹ñéí², ho³lá²dá² hmáih³² cuú² náí². 13 Ma³ quin³² ma³jan³² bíh¹ tsáu² lí³ jnia² re² lín³² tá¹³ jmái¹ hi³ ra³tsí³² Dió³² héih³²; quí¹ má¹jáun² dá² lí³ lin¹ cun³quionh³ sí² bíh¹ ha³ lánh³ lí³ tá¹³ tsú² ma³quin³² ma³jan³². 14 Hi³ jáun² ní¹juáh³ zian² tsá² má²ca³jmú³ hñú³ hi³ lí³ cah¹³ jmái¹ hi³ tiá² có³² quionh³ sí² jáun², jáun² he³ bíh¹ tsú² hmah²¹ quioh²¹; 15 tí³la³ ní¹juáh³ hñú³ hi³ ca³jmú³ tsú² la³ ca³cáu³ bíh¹, jáun² tsa³hín³ bíh¹ jí³lí³² tá¹³ tsú², uá¹jinh¹ ca³liáun³ tsú² hnga². Hi³ jáun² má¹jáun² lín¹³ tsá² la³ hí³ la³jmí¹ lín³ jan² tsá² ca³liáun³ ja¹ sí².

16 ¿Hí¹ hí¹juáh³ tiá² jmí¹ la³ má²ñíh¹ uá¹ hnoh² hi³ hnoh² ná¹lín³ náh² hñú³ híen¹ quioh²¹ Dió³², hi³ Jmí²chí³ joh¹ Dió³² cuá³ siáh³ hñú³ honh² náh²? 17 Hi³ jáun² lí³ua³ jan² tsá² hlih²³ hñú³ híen¹ jáun²

quioh²¹ Dió³², Dió³² dá² hin³ bíh¹ tsá² la³ hí³; qui¹ hñú³ híen¹ bíh¹ jaun³² quioh²¹ Dió³², hnoh² bíh¹ hí³ ná¹lín³ náh² hñú³ híen¹ jáun².

18 Hí¹ jan² lí² hin² cui¹ lí³can². Ní¹juáh³ zian² tsá² lín²³ hí³ jlánh¹ quia³lín³ jmí¹ tsí³ la³ cun³ lí³ héih³² hí³ zia³² ñí¹ hué²¹ lá², jáun² cui¹ jmu¹ tsú² cú²jueh³² la³ jan² tsá² tiá² hí³ ñi³² hí¹ cáun², hí³ jáun² la³ jáun² bíh¹ lí¹³ hí³ lín³ tsú² tsá² hú¹tá¹ cu³tí³ quia³lín³ jmí¹ tsí³. 19 Qui¹ la³jín³² tsá² jlánh¹ juáh³ tsáu² hí³ quia³lín³ jmí¹ tsí³, tí³la³ hí³ ca³tín¹ Dió³² má¹ná¹, jan² tsá² cáun¹ bíh¹ tsá² la³ hí³. Qui¹ ñí¹ Sí² rá¹juáh³ la³ lá²: “Dió³² jmu² hí³ tsá² quia³lín³ jmí¹ tsí³ sunh² hñú³ liá³ quioh²¹ hmóu³² cun³quionh³ hí³ jlánh¹ cháunh²³ chí¹ hmóu³²”. 20 Ja³bí¹ rá¹juáh³ siáh³ la³ lá²: “Juo¹³ bíh¹ dí² ñi³² hí³ tiá² lin¹ ñí¹ jmu³ ta²¹ hí¹ cu³ hlá² cu³ ní² yáh³ la³ cun³ hí³ cháunh²³ chí¹ tsá² quia³lín³ jmí¹ tsí³”. 21 Cun³ñí¹ hí³ jáun² bíh¹, hí¹ jan² tiá² hin² hniáuh³² jmu³ tonh² hí³hliá² hen² tí³ con² tsá² hlá² tsá² ní². Qui¹ la³jí³² hí³ zia³² ñí¹con² Dió³² bíh¹ má²quián¹³ hnoh², 22 uá¹la³ cun³: Po¹, Apolos, Pé¹, hngá¹máh³ lá², jmái¹ hí³ zian² náh² jí³ jmái¹ hí³ jún³ náh², jmái¹ ta³né³² jí³ la³ má²quionh³ jmái¹ né³bí¹ ja³² ní² siáh³, la³jí³² bíh¹ hí³ jáun² quián¹³ hnoh²; 23 hí³ ñí¹ ca³la³ jí³² né³, hnoh² ná¹lín³ náh² tsá² joh¹ Cristo, hí³ jáun² Cristo né³, joh¹ Dió³².

4

Tá¹³ tí³² tsá² quian³² jë¹ Dió³²

1 Né³² né³, hniáuh³² ñíh¹³ náh² hi³ jnoh¹, jí³²la³ ti³ ná¹láí³ jnoh¹ tsá² quian²¹ bíh¹ Cristo, quí¹ jnoh¹ má²nio² jo³cuo² hi³ hie¹³ jnoh¹ tsáu² la³ cun³ jáí¹³ hi³ jmá¹ ná¹hmá¹ jáun² ñí¹con² Dió³². 2 Jáun² né³, ní¹juáh³ tsá² hiauh³ cáun² jáí¹³ hi³ ho², hniáuh³² bíh¹ ma³jnia³² tsú² hi³ chun¹ ñí¹con² tsá² ca³cué³. 3 Ti³la³ hi³ ca³tin¹ jná¹³ huen² má¹ná¹, tiá² lin¹ hi³ hi³² yáh³ tsin³² jná¹³ uá¹ hi³ hnoh², uá¹ hi³ tsá² ná¹lín³ ta²¹ ñí¹ hué²¹ lá² ca³chu³ ca³ñih³ jáí¹³ quion²¹ jná¹³. Ca³la³ hí¹juáh³ huen² yáh³ jná¹³ tiá² chú¹ tiá² ñih²¹ ná¹ jáí¹³ quion²¹ huen²; 4 quí¹ uá¹jinh¹ hí¹ cáun² tso³ tiá² cha³² yáh³ jmá¹ tsin³² jná¹³, jun³juáh¹³ la³ ní² yáh³ hnió³ juáh³ hi³ tiá² tso³ zia³² quion²¹ jná¹³. Hnga² Ti³² Juo¹³ bíh¹ dí² Tsá² ra³tsi³² héih³² ñí¹con² jná¹³. 5 Hi³ jáun² né³, ha³ lí²uú² lí¹ ra³tsi³² náh² héih³² ñí¹con² hí¹ jan² tsáu² ñeh² bíh¹ hi³ chau²¹ jmáí¹ quioh²¹ tsú²; ján¹ náh² tín² jmáí¹ hi³ jáunh³ Ti³² Juo¹³ dí², hi³ jáun² hí³ bíh¹ chu³ huéh³ ñí¹ tie³ joh¹ la³jí³² la³ cun³ hi³ ná¹hmá¹ ñí¹ já¹niéí², hi³ ma³jnia² tsú² siáh³ la³jí³² la³ cun³ hi³ tioh³ tsí³ ma³ quin³² ma³ jan³² tsáu². Hi³ jáun² má¹jáun² né³ cuéh³² Dió³² ma³ quin³² ma³ jan³² tsáu² la³ cun³ hi³ ca³tin¹ hiáuh³.

6 Hnoh² reh², má²lí²hlí¹ lí²lieh¹ bíh¹ jná¹³ hnoh² cun³quionh³ hi³ lí²hien³² jná¹³ huen² quiúnh¹ Apolos; hi³ ní² né³, cáun² hi³ chú³² quián¹³ hmóu³² bíh¹ hnoh². Hi³ jáun² cun³quionh³ nóh³² ní² né³ lí³ tin² hnoh² hi³ tiá² lí¹ há¹ lí¹ nga¹ hnoh² ñí¹ uóunh³ la³ cónh³ bíh¹ la³ cun³ hi³ rá¹juáh³ ñí¹ Sí². Hi³ jáun² hí¹ jan² tiá² hin² hniáuh³² jmu³ tonh² hi³ ca³tin¹ jan²,

hi³ tsá² jan² né³ tiá² jéin²³ yáh³ dí². ⁷ Qui¹ ¿hin² dá² tsánh² jmu² hi³ tí³ jlánh¹ bíh¹ quien² hnú² la³ cónh³ bíh¹ tsá² ñí¹ hná¹ ní²? ¿He³ dá² zia³² ñí¹ con² hnú² cáun² hi³ tiá² ca³cué³ Dió³²? Hi³ ní¹juáh³ hí³ bíh¹ la³ má²ca³cué³, hi³ jáun² né³ ¿he³ láih³² sa³ tonh² lín³² yáh³ hnú² jmuh³² ca³tí²¹ hi³ zia³² jáun² quián¹³ nú², la³jmí¹ lí³ cáun² hi³ lí¹ ca³jnia³ hnú² huen² bíh¹?

⁸ La³jmí¹ lí³ má²hánh³ lín³² bíh¹ hnoh², hi³ má²zian² náh² ca³la³ jí³² la³ cun³ hi³ hnáuh² náh². La³jmí¹ lí³ hi³ má²ná¹lín³ re²¹ bíh¹ hnoh² lín²³ náh², jáun² tí³ có³² bíh¹ má²ca³chau² náh² jnoh¹. ¿Sá¹jmí¹ hi³ tson² bíh¹ cu³tí³ hi³ má²ná¹lín³ hnoh² re²¹, hi³ jáun² jmí¹ lí¹³ háu¹³ jnoh¹ cú¹pih²¹ jáí¹³ hná¹ quián¹³ hnoh²! ⁹ Jná¹³ len³ hi³ la³jmí¹ lí³ ñí¹ cá¹táuh³ bíh¹ má²ca³chau³ Dió³² jnoh¹ tsá² ná¹láí³ jnoh¹ *tí³² tsá² quian³² jē¹ Dió³². Má²ná¹láí³ jnoh¹ tsá² má²tionh² ñí¹ má²hiá¹ má²tsán¹³ bíh¹; hi³ má²ná¹láí³ jnoh¹ siáh³ la³jmí¹ lí³ cáun² cuú²nga¹ hi³ lí¹³ jie³ la³jín³² tsá² zian² hngá¹máh³, uá¹ hi³ tsá²mí³cuóun² uá¹ hi³ tsá²cuú² tsá²ta³ Dió³² ní² siáh³. ¹⁰ La³jmí¹ jien³² tsú² tsá² cáun¹ bíh¹ jie³² tsú² jnoh¹ cun³ñí¹ hi³ hain²¹ jnoh¹ tí³ con² Cristo, tá¹la³ hnoh² né³ ná¹lín³ náh² tsá² jlánh¹ jniá³ jmí¹ honh² cun³ñí¹ hi³ ca³tín¹ Cristo. Tsá² tiá² pin³ bíh¹ ná¹láí³ jnoh¹, tá¹la³ hnoh² né³ ná¹lín³ náh² tsá² pin³ lín³². Tiá² quiú² tiá² jéi²³ yáh³ jnoh¹ tsáu², tí³la³ hnoh² má¹ná¹, má²quien² lín³² bíh¹ hnoh² tsáu². ¹¹ Ca³la³ tí³ ta³né³² má²ná¹má²tso¹ jnoh¹ tsí³ hi³ ñí¹cuon¹³, hi³ hí¹quiéin² tsí³ jnoh¹, hi³ sa³jun³ zia³² siáh³ ha¹

jnoh¹; hian² lín³² bíh¹ tsí³ tsáu² jmu² ñí¹con² jnoh¹. Jnoh¹ dá² ná¹láí³ tsá² lí¹ ñi³tú¹ ñi³lín¹³ bíh¹, tsá² tiú²uú² hñú¹³ zia³², 12 huó²³ bíh¹ jnoh¹ hi³ jmú¹³ ta²¹ quionh³ cuá² ta³ hmóu³². Ní¹juáh³ jmí¹ tú² hiáu³² tsáu² quiú¹³ jnoh¹, jnoh¹ tí³ ma³mieh¹³ bíh¹ tsá² la³ hí³. Jmoh²³ tsú² jnoh¹ hian² tsí³, tí³la³ jnoh¹ né³ tion²³ bíh¹ tsí³. 13 Hleh³² tsú² siáh³ hlah³ quiú¹³ jnoh¹, tí³la³ jnoh¹ má¹ná¹, hlí¹ lienh¹ tsú² cun³quionh³ jú¹ re² jú¹ tin² bíh¹. Jmoh²³ tsú² jnoh¹ ca³la³ tí³ ta³né³² la³jmí¹ lí³ má¹qui³², la³jmí¹ lí³ táh² hi³ taun² jmíh¹ hia³² hi³ lí¹ ziú² lí¹ cuí²³ tsú².

14 Tiá² juo³ yáh³ jná¹³ hnoh² la³ ní² qui¹ cun³ñí¹ hi³ hnó³² ná¹ hi³ lí³ hinh¹ náh², tí³la³ juanh³² jná¹³ la³ ní² hi³ hlí¹ lieh¹ bíh¹ jná¹³ hnoh², tsá² ná¹lín³ náh² la³jmí¹ lí³ jón³² ná¹, tsá² hno³ ná¹ lín³². 15 Qui¹ uá¹ cun³ jmí¹ zian² cun³ quian³ mei²¹ tí³² ñí¹con² hnoh², tsá² má²ta² náh² jái¹³ hi³ ca³tin¹ Cristo, tí³la³ ha³ tiá² juóun³² ñeh² náh² zian² yáh³; qui¹ jná¹³ bíh¹ ca³cué³ ná¹ jú¹ chú³² quioh²¹ Dió³², hi³ jáun² dá² jná¹³ bíh¹ lín³ ñeh² náh² ca³tí²¹ hi³ nio² ní² cáun² honh² náh² ñí¹con² Cristo Jesús. 16 Hi³ jáun² né³, hiú² mí²³ jná¹³ ñí¹con² hnoh² hi³ jmóuh¹ náh² la³ cun³ lí³ nóh³² hi³ má²cá²có³² jná¹³ jáun².

17 Cun³ñí¹ hi³ jáun² bíh¹ má²zein²¹ jná¹³ Timoteo ñí¹con² hnoh², jan² jón³² jná¹³ ñí¹con² Tí³² Juo¹³ dí², tsá² má²tí³² re² lín³² jē¹, tsá² hno³ ná¹ lín³². Hí³ bíh¹ lí¹³ cháu³² honh² hnoh² he³ lánh³ rón³² zian² jná¹³ ca³tí²¹ hi³ tanh³² ná¹ ta²¹ Cristo, la³ cun³ rón³² lí³ hi³ qui³ hie² jná¹³ tsáu² la³jí³² cuáh³² táun³ ñí¹ tí² ñí¹

ngí²³ ná¹.

18 Né³² né³, ma³ jan² hnoh² má²ná¹lín³ náh² tsá² tonh² lín³², qui¹ lí¹ ná¹lín²³ náh² hi³ tiú²uú² ñe¹ jná¹³ hi³ ñí¹jie¹ ná¹ hnoh²; 19 tí³la³ jná¹³ hu²¹ tsin³² hi³ ñí¹jie¹ ná¹ tia³jui³² ní¹juáh³ hi³ hnió³ Tí³² Juo¹³ dí². Hi³ jáun² má¹jáun² ñí¹jie²¹ jná¹³ ha³ cónh³ tí³ hi³ tin² toh² hí³ jmu³, jun³juáh¹³ jmáh³la³ hi³ tin² hléh³² yáh³. 20 Qui¹ tsá² má²tionh² jo³cuo² Dió³², jun³juáh¹³ jmáh³la³ tí³ tin² hléh³² yáh³ tsú², tí³la³ hi³ hniáuh³² quian³² pí³ bíh¹ tsú² uá²jai³². 21 Jáun² né³ ¿he³ hi³ hnáuh² hnoh²? ¿Hí¹ hnáuh² hnoh² hi³ jmu¹ jná¹³ hi³ má¹tsoh¹ náh² honh² ní¹ má¹cá²chó³² jná¹³, ho³ hnáuh² náh² hi³ ñí¹jie¹ jná¹³ cun³quionh³ jú¹ re² jú¹ tin² uá¹, ca³la³ hi³ hnau³ lín³² ná¹?

5

Rá²tsi³² tsú² héih³² ca³tin¹ jan² tsá² juón¹

1 Qui¹ má²ca³lí³ né¹ jnoh¹ hi³ jan² tsá² ja¹ hnoh² má²ca³jan³ tsá²mi³ diá¹hma³². Hi³ ní² bíh¹ cáun² tso³ hi³ jlánh¹ bí¹ hlah³, hi³ hí¹ ca³la³ tí³ tsá² tiá² Dió³² cuóun³² yáh³ tiá² jmu² la³ ní². 2 ¿Sa³ ná¹jmu³²í¹ máh³ hnoh² tonh²! ¿Jm¹í¹ má²hniáuh³² bíh¹ hi³ tianh¹³ náh² hi³ hlah³ nio² honh²! Jáun² hniáuh³² chin¹³ bíh¹ náh² tsá²ñuh² hí³ ja¹ quián¹³, tsá² ca³jmú³ hí³ hi³ hlah³ jáun². 3 Qui¹ uá¹jinh¹ tiá² zenh² jná¹³ hi³ dí¹tsáun² ná¹ ja¹ quián¹³ hnoh², tí³la³ zenh² bíh¹ jná¹³ quionh³ jmí²chí³ quion²¹; má²ca³ra³tsi³² bíh¹ jná¹³ héih³² cha¹³ Tí³² Juo¹³ dí² ñí¹con² tsá² ca³jmú³ hí³ tso³, la³juah²¹ dúh¹ hi³ zenh² dí¹tsáun² bíh¹ jná¹³. 4 Hi³ jáun²

ní¹ má¹ca³cuú² ca³ngih³² náh² cun³quionh³ héih³² quioh²¹ Jesús Tí³² Juo¹³ dí², hi³ jáun² ja³bí¹ jná¹³ siáh³ zenh² quiúnh¹ hnoh² cun³quionh³ jmí²chí³ quion²¹. Hi³ jáun² má¹jáun², cun³quionh³ pí³ hi³ ho² Jesús Tí³² Juo¹³ dí² ⁵ hniáuh³² jienh²¹ náh² tsá² hí³ jo³cuo² *Satanás, hi³ jáun² cuí¹ cha³hín³ ngú³ quioh²¹ tsú², jáun² ní¹ má¹jaunh³² Jesús Tí³² Juo¹³ dí² né³, liáu³ bíh¹ jmí²chí³ quioh²¹ tsú².

⁶ Jáun² né³, tiá² lin¹ zia³² yáh³ he³ ca³tí²¹ hi³ lí¹³ jmúh¹³ hnoh² tonh². ¿Tiá¹ má²ca³niéh² náh² já¹³ hi³ qui³ juáh²³ jáun² tsáu² la³ lá² dúh¹?: “Cú¹pih²¹ tie³ bíh¹ jmu² hi³ lí²³ jueh³² cán¹”. ⁷ Jáun² né³, tí³ cheih³² hueh³ náh² cán¹ má²jan² tie³ jáun², hi³ jmu² jáun² hlah³, hi³ jáun² lín¹³ náh² la³jmí¹ lí³ cán¹ hngo³² hi³ tiá² tie³ jan², hi³ jmu² tsú² jáun² *hi³ cuú²miih²¹ hi³ cúh² tsú² *Jmí¹hien¹, la³ cun³ qui³ má²lín³ náh². Quí¹ Jmí¹hien¹ quiú¹³ dí² má²lí³ bíh¹ hua³jan²¹; qui¹ Cristo, Tsá² lín³ hí³ *Já¹ziáh² mih¹ ní¹con² Dió³² má²ca³cuen³ hnga² hi³ jún³ ta³ ní¹ Dió³² cun³ní¹ hi³ ca³ta¹ dí². ⁸ Hi³ jáun² né³, cuí¹ jmú¹³ dí² Jmí¹hien¹ quiú¹³ cun³quionh³ hi³ zian² dí² hi³ jin² dí² jí³ hi³ hu²¹ re² tsí³ dí² ní² siáh³, hi³ lí³ jáun² la³juah²¹ dúh¹ hi³ ná¹cúh²³ dí² hí¹miih²¹ tiá² tie³ jan². Tí³la³ tiá² hniáuh³² yáh³ jmú¹³ dí² cun³quionh³ hi³ la³jmí¹ lá³ dí² jáun² jmí¹tin², hi³ tí² lá³ dí² jáun² tsá² hláih¹ tsá² hon², hi³ lí³ jáun² la³juah²¹ dúh¹ jan² tsá² cúh² hí¹miih²¹ jan² tie³.

⁹ Quionh³ ní¹ sí² cáun² hi³ ca³zén³² ná¹ ní¹con² náh² jáun², ca³juo³ ná¹ hnoh² hi³ tiá² hniáuh³²

yáh³ hi³ juónh³² náh² re² quiúnh¹ tsá² juón¹.
 10 Jun³juáh¹³ hi³ ca³li³hnó³² jná¹³ juah²¹ hi³ hú¹tá¹
 hi³ quin¹³ náh² tí³ có³² cu³tí³ yáh³ ñí¹con² la³jín³²
 tsá² zian² hngá¹máh³ lá², tsá² lí¹ jmú² lí¹ tsau³²,
 tsá² hniá¹ hi³ hlá² hi³ ní², tsá² háin², tsá² má²tsú²
 má²jónh³² dió³² tsá² láin¹; qui¹ hú¹tá¹ cu³tí³ jmí¹
 hniáuh²¹ huen¹³ bíh¹ náh² ñí¹ hué²¹ lá² sá¹jmí¹
 hi³ hú¹tá¹ cu³tí³ tiú²uú² hniáuh³² juonh²¹ náh² hi¹
 cú¹pih²¹ quiúnh¹ tsá² la³ hí³. 11 Tí³la³ la³ cun³ hi³
 ca³li³hnó³² jná¹³ juah²¹, hi³ tiá² hniáuh³² juonh²¹
 náh² re² quiúnh¹ hí¹ jan² tsá² lí¹ juáh³ hi³ lín³ tsá²
 reh² bíh¹, hi³ tá¹la³ jáun² né³ lín³ tsú² jan² tsá²
 juón¹ bíh¹, ho³lá²dá² tsá² lí¹ hen² tsí³ hi³ hlá² hi³
 ní², ho³ tsá² má²tsú² má²jónh³² dió³² tsá² láin¹, ho³
 hi³ tin² siáh³ jái¹³, ho³ tsá² hen², ho³ hi³ háin² ní²
 siáh³. Ca³la³ hí¹juáh³ tiá² hniáuh³² yáh³ jmúh¹³ náh²
 má³² cu³li²¹ quiúnh¹ tsá² la³ hí³. 12 Qui¹ tiá² ca³tin¹
 yáh³ jná¹³ hi³ rá¹tsi³² héih³² ñí¹con² tsá² tiá² Dió³²
 má²cuóun³². Tí³la³ cun³ ca³tin¹ bíh¹ hnoh² má¹ná¹
 hi³ rá¹tsih³² náh² héih³² ñí¹con² tsá² cuáh³². 13 Qui¹
 hnga² bíh¹ Dió³² Tsá² ra³tsi³² héih³² ñí¹con² tsá²
 tionh² hí³ tí³ cheih³². Cun³ñí¹ hi³ jáun² né³, chin³²
 náh² tsá² ren² tso³ ní² ja¹ quián¹³.

6

Tsá² reh², tsá² ná¹hniei²¹

1 Hi³ jáun² né³, ní¹juáh³ zian² ma³ jan² hnoh²
 ná¹hniei²¹ náh² quiúnh¹ náh² tsá² má²renh² náh²,
 ǵlánh³ bí¹ rón³² he² máh¹ náh² hi³ cuá¹míh¹ ta²¹
 ñí¹con² tsá²tan²¹ tsá² tiá² ta²¹ tanh² Dió³², cha³

jmí¹ mih¹³ náh² ñí¹con² tsá² joh¹ Dió^{32?} 2 ¿Hí¹
 tiá² má²ñih¹ náh² hi³ tsá² joh¹ Dió³² ra³tsi³²
 héih³² ñí¹con² tsá² zian² hngá¹máh^{3?} Hi³ jáun²
 ní¹juáh³ hnoh² la³ rá¹tsih³² héih³² ñí¹con² tsá²
 zian² hngá¹máh³, hi³ jáun² né³, ¿hí¹ tiá² la³ quinh¹
 uá¹ hnoh² jmái¹ hi³ rá¹tsih³² héih³² ca³ti²¹ hi³
 pih²¹ la³ ní^{2?} 3 ¿Tiá¹ má²ñih¹ hnoh² hi³ hí¹ ca³la³
 tí³ ñí¹con² tsá²cuú² tsá²ta³ Dió³² yáh³ rá¹tsi³² dí²
 héih³² má¹jáun^{2?} Hi³ ní¹juáh³ tu³ bí¹ hi³ jáun²
 yáh³ ca³ta¹ dí² jmú¹³, ¡tiá¹³ bíh¹ tiá³ tiá² ca³ta¹ dí²
 má¹ré¹³ uu³mí²tsi³² hi³ zia³² tá¹la³ ziaún² dí² ñí¹
 hué²¹ lá^{2!} 4 Jáun² né³, ní¹juáh³ hnoh² la³ ná¹hniei²¹
 náh² quiún¹ tsá²ján² tsá²ján², ¿ha³ bí¹ lánh³ rón³²
 chah³² náh² honh² hi³ cuá¹mih¹ ta²¹ ñí¹con² tsá²
 tiá² hi³ lín³ hí¹ cáun² hi³ ca³tin¹ cuáh^{32?} 5 Hi³ ní²
 ján¹ tson² juah³² jná¹³ hi³ jáun² lí³ hinh¹ náh². ¿Hí¹
 hí¹ jan² máh³ tiá² hin² zian² ja¹ quián¹³ hnoh² tsá²
 quia³lín³ jmí¹ tsí³ hi³ jmí¹ lí¹³ cah¹³ jmái¹ hi³ ma³re²
 uu³mí²tsi³² hi³ zia³² ja¹ quioh²¹ tsá² rainh^{21?} 6 Hi³
 jáun² isa³ tsá²ján² tsá²ján² bíh¹ hnoh² cua³cháh¹
 tsáu¹³ renh² ta³ ñí¹ tsá²tan²¹ tsá² tiá² ta²¹ tanh²
 Dió^{32!}

7 Cun³quionh³ hi³ ná¹tú² ná¹hnái²³ náh² ní²
 tsá²ján² tsá²ján² ñí¹con² tsá²tan²¹, má²já²hín³ bí¹
 náh² hi³ jmí¹ lí¹³ zian² náh² la³ cun³ zian² tsá² lín³
 jon² Dió³². Quí¹ ¿he³ láih³² tiá² tí³ tion²³ náh² honh²
 ca³ti²¹ hi³ hlah^{3?} ¿He³ láih³² tiá² tí³ cáun² lí¹ hen²³
 náh² hi³ han³ tsú² hi³ quián^{13?} 8 Tí³la³ hnoh² dá²
 tí³ mí²jéin³² bíh¹ ná¹jmuh³², hi³ ná¹jmú² ná¹cuóh²³
 náh² hi³ hlah³, jí³ hí¹ ca³la³ tí³ hi³ quioh²¹ tsá² má²
 renh² yáh³ náh² ná¹hainh³².

9 ¿Há¹ tiá² má²ñíh¹ hnoh² hi³ tiá² héinh¹³ yáh³ tsá² jmu² hi³ hlah³ ñí¹ cuá¹quien² Dió³²? Ha³ lí² lí¹ cuí¹ lí³can² hnoh², qui¹ tiá² hñu³mi³cuú² héinh¹³ yáh³ tsá²juón¹, sa³jun³ tsá² má²tsú² má²jónh³² dió³² tsá² láin¹, sa³jun³ tsá² liéinh³² ñí²cuo² tsáu², sa³jun³ tsá² lí¹ jmú² lí¹ tsau³² má²tún² hmóu³² tsá³mi³ ho³ má²tún² hmóu³² tsá²ñuh². 10 Sa³jun³ tsá² háin² yáh³ héinh¹³, sa³jun³ tsá² lí¹ hen² tsí³ hi³ hlá² hi³ ní², ho³ tsá² hen², tsá² lí¹ tin² jái¹³, hi³ sa³jun³ tsá² han² cun³quionh³ jú¹ tí¹jái² yáh³ héinh¹³ ñí¹ cuá¹quien² Dió³². 11 La³ ní² bíh¹ jmí¹ lín³ ma³ jan² hnoh²; tí³la³ ta³né³² má¹ná¹, má²ca³lí³ jin² bíh¹ náh², hi³ jáun² má²tionh² náh² ná¹chan¹ ñí¹con² Dió³², jí³ hi³ má²ca³lí³ chun¹ náh² siáh³ ta³ ñí¹ Dió³² cun³quionh³ tá¹³ Jesucristo Tí³² Juo¹³ dí², jí³ cun³quionh³ Jmí²chí³ joh¹ Dió³² Juo¹³ dí² ní² siáh³.

Hniáuh³² hi³ ná¹chan¹ tsú² tá¹jan²

12 Jáun² né³, zian² tsá² juáh³ la³ lá²: “Zia³² bíh¹ jái¹³ hi³ jmu¹ jná¹³ lí³ua³ cáun² hi³ ja³² tsin³² jná¹³ jmu¹”. Tson² bíh¹ cu³tí³ jái¹³ ní², tí³la³ jun³juáh¹³ la³jí³² yáh³ hi³ jáun² zia³² ñí¹ jmu³ ta²¹. Ján³, cáun² lí¹³ bíh¹ jmu³ tsú² la³ cun³ hi³ hnió³, tí³la³ tiá² hniáuh³² yáh³ cué³² tsú² jái¹³ ñí¹con² hnga² hi³ jmu³ hi³ jáun², qui¹ jáun² tiá² lí¹³ zian² tsú² la³juah²¹ dúh¹ jan² *tsá² má²dí¹hlánh¹ ñí¹con² la³jí³² hi³ ja³² jáun² tsí³ tsú². 13 Hi³ zian² tsá² siánh³ juáh³ siáh³ la³ lá²: “Má³² dá² tsa³hi³² héin¹ bíh¹ tsú², qui¹ qui³ cónh³ héin¹ tsú² lí³ cáun² ñí¹ quioh²¹ má³² bíh¹”. Tson² bíh¹ jái¹³ ní², tí³la³ chau²¹ bíh¹ jmái¹ hi³ Dió³²

hin³ tá¹ tun³ ñí¹ hi³ ní². Ti³la³ tiá² tson² yáh³ hi³ tá¹³ ngú³ quioh²¹ tsú² lí³ jmáh³la³ hi³ lí¹ jmu³ lí¹ tsó²¹; qui¹ hi³ má¹con²¹ Ti³² Juo¹³ bíh¹ dí² ziáun² dí² dí¹ngú³, hi³ Ti³² Juo¹³ dí² né³ ma³cón³² siáh³ ngú³ quiú¹³ dí². 14 Hi³ jáun² né³, la³jmí¹ ca³jmú³ Dió³² hi³ ca³jenh¹³ Ti³² Juo¹³ dí², la³ jáun² bíh¹ jmu³ tsú² siáh³ hi³ jenh¹³ dí² uá²jai³² cun³quionh³ pí³ quioh²¹.

15 ¿Tiá¹ má²ñíh¹ hnoh² dúh¹, hi³ ma³ quin³² ma³ jan³² hnoh² ná¹lín³ náh² zeih²¹ cuo² zeih²¹ ta³ Cristo? Jáun² né³, ¿hí¹ lí¹³ cán¹³ jná¹³ hi³ jáun² quioh²¹ Cristo hi³ cunh²¹ jná¹³ quionh³ jan² tsá²mi³ hláih¹? ¿Tiá² jáun² yáh³! 16 ¿Há¹ tiá² má²ñíh¹ hnoh² hi³ ní¹juáh³ jan² tsá²ñuh² ca³tiánh³ quionh³ jan² tsá²mi³ hláih¹ la³ hí³, jáun² tá¹ gon³ bíh¹ tsú² má²lín³ la³juah²¹ dúh¹ jan² tsáu²? Qui¹ ñí¹ Sí² rá¹juáh³ la³ lá²: “Tá¹ gon³ tsú² lín¹³ la³juah²¹ dúh¹ jan² tsáu²”. 17 Ti³la³ jan² tsá² má²ca³cunh³ quionh³ Ti³² Juo¹³ dí² né³, tán¹ gon³ bíh¹ tsú² má²lín¹³ la³juah²¹ dúh¹ jan² tsáu² ca³ti²¹ jmí²chí³.

18 Hi³ jáun² né³, ti³ có³² tianh³ náh² ca³ti²¹ hi³ jmu² tsú² jáun² juón¹. Qui¹ lí³ua³ cáun² tso³ siáh³ hi³ jmu² tsáu², jun³juáh¹³ má²hlih²³ tsú² ngú³ quioh²¹ hnga² yáh³; ti³la³ ní¹juáh³ tsá² lí¹ jmú² lí¹ tsau³² quionh³ jan² tsá² juón¹ má¹ná¹, hú¹tá¹ cu³tí³ má²hlih²³ ngú³ quioh²¹ hnga² bíh¹ tsú² jaun³². 19 Qui¹ ma³ quin³² ma³ jan³² bíh¹ hnoh² má²ná¹lín³ náh² hñú³ hien¹ quioh²¹ Jmí²chí³ Chun¹ hi³ má²ca³cuen³ Dió³² ñí¹con² náh², hi³ jáun² Jmí²chí³ Chun¹ hí³ má²cuá³ hñu³ honh² náh². Ha³ tiú²uú² quián¹³ yáh³ hnoh² hmóu³² cuá² tanh¹,

20 qui¹ tsá² má²ná¹hlánh¹ bíh¹ hnoh² hi³ ca³lau³ Dió³². Cun³ñí¹ hi³ jáun² bíh¹ hniáuh³² má¹quien¹³ náh² Dió³² cun³quionh³ cuá² tanh¹, [j³ cun³quionh³ jmí²chí³ quián¹³ náh² ní² siáh³, qui¹ tá¹ tun³ ñí¹ bíh¹ hi³ ní² má²ca³tin¹ Dió³²].

7

Hlí² liéinh³² tsú² tsá² hnió³ jéinh³² cuo²

1 Jáun² né³, né³² má²nga¹ jná¹³ la³ cun³ jái¹³ hi³ ca³ngah³ hnoh² jáun² cun³quionh³ sí². Tí³ chu²¹ bíh¹ ní¹juáh³ hi³ tiá² jéinh³² tsá²ñuh² cuo²; 2 tí³la³ cun³ñí¹ hi³ lí¹³ j³² tsí³ tsú² hi³ lí¹ jmu³ lí¹ tsó²¹ bíh¹, hi³ jáun² ma³ quin³² ma³ jan³² tsá²ñuh² hniáuh³² zian² ní²cuo², hi³ ma³ quin³² ma³ jan³² siáh³ tsá²mi³ hniáuh³² zian² siáh³ ní²cuo². 3 Hi³ jáun² tsá²mi³ tsá²ñuh² bíh¹ ca³tin¹ ma³hiún² tsí³ tsá²ján² tsá²ján² la³ cun³ hi³ qui³ ca³tin¹ tsá² má²ca³jenh² cuo². 4 Qui¹ jun³juáh¹³ quioh²¹ hnga² yáh³ tsá²mi³ cuá² ta³, qui¹ ca³tin¹ j³ tsá²ñuh² ní²cuo² bíh¹ tsú² jaun³². Já³bí¹ la³ jáun² bí¹ siáh³ uá²jai³² tsá²ñuh², jun³juáh¹³ quioh²¹ hnga² yáh³ tsú² cuá² ta³, qui¹ hi³ ca³tin¹ j³ tsá²mi³ ní²cuo² bíh¹ tsú² jaun³² siáh³. 5 Ha³ lí² ma³zian¹³ náh² ní¹con² tsá²ján² tsá²ján² ní¹juáh³ ta³ tiá² má²lí²jmu³ náh² jái¹³ cá²re² hi³ tianh¹³ náh² ma³ quin³² tun³ hni³² jmá¹ tá¹la³ tianh¹³ náh² ná¹chan¹ hi³ lienh¹ náh² Dió³². Má¹lí³² jáun² né³ tianh³ náh² siáh³ cu³tsa³²; qui¹ ní¹juáh³ ní² lí¹ tiá² ca³quinh¹ náh² jmá¹ hi³ tion¹³ náh² honh², hi³ jáun² *Satanás jmu³ hi³ tánh³² náh² tso³.

6 Cun³ ti³ lí¹ cué²³ jái¹³ bíh¹ jná¹³, jun³juáh¹³ hi³ jmu² jná¹³ héih³² yáh³. 7 Quí¹ jná¹³ ti³ jlánh¹ bíh¹ jmí¹ hiún² tsin³² sá¹jmí¹ hi³ la³jín³² tsáu² ma³zian² la³jmí¹ lín³ jná¹³ dúh¹; ti³la³ Dió³² bíh¹ má²ca³cuéh³ ma³ quin³² ma³ jan³² tsáu² ma³ cá² ñí¹ pí³ quioh²¹, uá¹ hi³ ní² uá¹ hi³ cáun².

8 Jáun² tsá² tiá² cuo² má²jenh², ji³ tsá²mi³ hná³ ní² juo³ jná¹³ jái¹³ lá²: Hi³ ti³ jlánh¹ bíh¹ chú³² ní¹juáh³ hi³ tiá² jéinh³² tsú² cuo², la³jmí¹ ngí²³ lá² jná¹³. 9 Ti³la³ ní¹juáh³ tiá² tloh²¹ yáh³ tsú² hi³ tion³ tsí³, cuí¹ jéinh²¹ tsú² cú²jueh³² cuo², quí¹ ti³ re² bíh¹ hi³ jéinh³² tsú² cuo² cha³ jmí¹ zian² tsú² hi³ dí¹quiaunh²¹ tsí³ jan² ñí²cuo².

10 Ti³la³ ñí¹con² tsá² má²ca³jenh² cuo² né³, jmu² jná¹³ héih³² hi³ tsá²mi³ tiá² hniáuh³² tun³ tsá²ñuh² ñí²cuo². Jun³juáh¹³ quion²¹ jná¹³ yáh³ héih³² lá², quí¹ hi³ quioh²¹ Ti³² Juo¹³ bíh¹ dí². 11 Ti³la³ ní¹juáh³ ní² lí¹ ca³tun³ tsá²mi³ tsá²ñuh² ñí²cuo², jáun² tsá²mi³ hí³ tiú²uú² hniáuh³² yáh³ jéinh³² cuo² quionh³ jan² tsá² siánh³, ho³lá²dá² cón³² bíh¹ tsú² cú²jueh³² tsá²ñuh² ñí²cuo². Ja³bí¹ la³ jáun² tsá²ñuh² siáh³, tiá² hniáuh³² yáh³ tun³ tsú² tsá²mi³ ñí²cuo².

12 Tsá² ñí¹ hná¹ ní² né³ juo³ jná¹³ cáun² hi³ len³ ná¹ huen², jun³juáh¹³ uú² lí³ héih³² quioh²¹ Ti³² Juo¹³ yáh³ dí²: Hi³ ní¹juáh³ jan² tsá² reh² dí² zian² tsá²mi³ ñí²cuo², jan² tsá² tiá² ta²¹ má²tanh² Dió³², hi³ jáun² tsá²mi³ hí³ né³, cáun² hiún² bíh¹ tsí³ hi³ tionh² la³ má²tionh² jáun² quionh³ tsá² reh² hí³, hi³ jáun² tiá² ca³tin¹ yáh³ tsú² hi³ tun³ tsá²mi³ hí³. 13 Hi³ ní¹juáh³ zian² jan² tsá²mi³ reh² dí²

hi³ tiá² ta²¹ má²tanh² Dió³² tsá²ñuh² ñí²cuo², ti³la³ tsá²ñuh² hí³ né³, cáun² hiún² bíh¹ tsí³ hi³ tionh² quionh³ tsá²mi³ reh² dí² hí³, jáun² tiá² lí¹³ yáh³ tun³ tsá²mi³ hí³ tsá²ñuh². ¹⁴ Hi³ jáun² tsá²ñuh² tsá² tiá² ta²¹ má²tanh² Dió³² má²cuá¹chan¹ bíh¹ ñí¹con² Dió³² cun³ñí¹ hí³ hiún² tsí³ hi³ tionh² la³ má²tjonh² jáun² quionh³ tsá²mi³ ñí²cuo², tsá² má²tanh² hí³ ta²¹ Dió³²; ja³bí¹ tsá²mi³ tsá² tiá² má²tanh² ta²¹ Dió³² siáh³ má²cuá¹chan¹ bíh¹ ñí¹con² Dió³² cun³ñí¹ hí³ hiún² tsí³ cuá³ la³ má²cuá³ jáun² quionh³ tsá²ñuh² ñí²cuo², tsá² má²tanh² hí³ ta²¹ Dió³². Sá¹jmí¹ tiá² tson² la³ ní² dúh¹, jáun² jónh³² náh² jmí¹ má²lín³ la³jmí¹ lín³ jón²zih¹ tsá² tiá² ta²¹ tanh² Dió³² bíh¹; ti³la³ la³ lí³ ní² má¹na²¹, ná¹chan¹ bíh¹ jónh³² náh² ñí¹con² Dió³². ¹⁵ Ti³la³ ní¹juáh³ tsá²ñuh² ho³ tsá²mi³ tsá² tiá² ta²¹ má²tanh² Dió³² hnió³ tsáun³ quionh³ ñí²cuo², jáun² cáun² cuí¹ tsáun¹³ yáh³ tsú². Qui¹ jun³juáh¹³ hniáuh³² ma³zian² tsá² tanh² ta²¹ Dió³² quionh³ ñí²cuo² ca³la³ hí³ chí¹tson³ yáh³ ní¹juáh³ tiá² la³ hnió³ yáh³ tsá² tiá² má²tanh² hí³ ta²¹ Dió³², uá¹ hí³ tsá²mi³ uá¹ hí³ tsá²ñuh², qui¹ Dió³² dá² ca³te³ hí³ ma³zian² tsú² re² tin² bíh¹. ¹⁶ Qui¹ çlánh³ yáh³ rón³² ñíh¹ hnú² tsá²mi³, hí³ ní¹juáh³ lí¹³ lion¹ nú² tsá²ñuh² ñí²cuoh²? Hi³ hnú² né³ tsá²ñuh², çlánh³ yáh³ rón³² ñíh¹ hnú² hí³ ní¹juáh³ lí¹³ lion¹ nú² tsá²mi³ ñí²cuoh²?

¹⁷ Hi³ jáun² dá² cuí¹ lí³ lánh³ lí³ bíh¹, ma³ quin³² ma³ jan³² bíh¹ tsáu² hniáuh³² ma³zian² la³ cun³ lí³ pi³ hí³ má²ca³cué³ Ti³² Juo¹³ dí², rón³² la³ cun³ qui³ lín³ tsú² jmí¹ ca³te³ jáun² Dió³². La³ ní²

bíh¹ lí³ héih³² hi³ jmu² jná¹³ ñí¹con² ca³la³ jí³² cuáh³². 18 Jáun² ní¹juáh³ Dió³² ca³teh³ jan² tsá² *má²tú¹ chí² láu² hná¹³ ñí¹ zian², cuí¹ lín³ tsú² la³ má²lín³ jáun²; hi³ ní¹juáh³ ca³teh³ Dió³² jan² tsá² tiá² má²já²tú¹ quioh²¹ né³, tiá² lin¹ lí³ hniáuh³² yáh³ hi³ jmu³ tsú² la³ jáun² quioh²¹ hnga². 19 Tiá² hi³ jmu² hí¹ cáun² yáh³ ní¹juáh³ hi³ quian³² ho³ tiá² quian³² tsú² lí²¹ jáun²; la³ cun³ hi³ jlánh¹ quien² hi³ ma³ti³² tsú² héih³² quioh²¹ Dió³² bíh¹. 20 Ma³ quin³² ma³ jan³² bíh¹ tsáu² hniáuh³² zian² la³ cun³ qui³ zian² jmí¹ ca³te³ Dió³². 21 Ní¹juáh³ hi³ jmí¹ má²lín³ nú² *tsá² má²dí¹hlánh¹ joh¹ tsáu² jmí¹ ca³te³ Dió³², ha³ lí² jmú² hi³² honh² hi³ jáun²; jí³²la³ ní¹juáh³ hi³ zia³² jái¹³ hi³ lí³ lí¹³ liáun³ nú² jú¹ re² bíh¹, jáun² tí³ re² jmu³ la³ jáun². 22 Qui¹ tsá² má²lín³ tsá² má²dí¹hlánh¹ jmí¹ ca³te³ Dió³² hi³ tanh¹³ tsú² ta²¹ Tí³² Juo¹³ dí², ta³né³² má²lín³ tsú² tsá² má²ca³liáun³ bíh¹, hi³ jáun² má²jmu³ tsú² tá¹³ Tí³² Juo¹³ dí². La³ jáun² bíh¹ lí³ siáh³ ñí¹con² tsá² jmí¹ zian² hi³ ca³tin¹ hnga² jmí¹ ca³lí³tén¹, hi³ ta³né³² né³ má²lín³ tsú² tsá² má²dí¹hlánh¹ joh¹ Cristo bíh¹. 23 Dió³² má²ca³lau³ hnoh² cun³quionh³ cáun² hmah²¹ hmuh²¹ lín²¹; ha³ lí²uú² lí¹ hen³ náh² hi³ tsá²mi³cuóun² jmu³ hi³ lín¹³ náh² tsá² má²dí¹hlánh¹ joh¹. 24 Hi³ jáun² né³ reh², ma³ quin³² ma³ jan³² hnoh² hniáuh³² tionh² náh² ñí¹ ta³ ñí¹ Dió³² la³ cun³ rón³² lín³ náh² jmí¹ ca³te³ tsú².

25 Hi³ ngaih³² hnoh² jáun² hi³ ca³tin¹ tsá² tiá² má²ca³jenh² cuo² né³, tiá² zia³² yáh³ cáun² héih³² quioh²¹ Tí³² Juo¹³ dí² hi³ hú¹tá¹ ca³tin¹ tsá² la³ hí³.

Ti³la³, cué¹³ jná¹³ jái¹³ quion²¹ la³ cun³ hi³ len³ ná¹ huen², hi³ jáun² hnoh² né³ lí¹³ cháh¹³ cáun² honh² ca³ti²¹ jái¹³ lá², qui¹ jná¹³ dá² lín³ ná¹ jan² tsá² lí¹³ háih¹³ náh² honh² ñí¹con² cun³ñí¹ hi³ ca³ja³ mií³ tsí³ hnga² Ti³² Juo¹³ dí². 26 Hi³ jáun² né³, cun³ñí¹ hi³ jlánh¹ huáh² tsí³ jmái¹ hi³ ziáun² dí² lá² ta³né³², jáun² jná¹³ len³ hi³ ti³ re² bíh¹ zian² tsú² la³ cun³ qui³ má²zian² ta³né³². 27 Ní¹juáh³ hi³ má²jenh² cuonh² hnú², tiá² hniáuh³² yáh³ tsáun³ náh²; hi³ ní¹juáh³ tiá² hin² má²nio³ nú² jái¹³ quiúnh¹ né³, ha³ lí² hnah³ tsá²mi³. 28 Ti³la³ ní¹juáh³ hi³ ca³jenh² cuonh² nú² né³, jun³juáh¹³ jmuh³² tso³ yáh³ hnú² la³ jáun²; hi³ ní¹juáh³ jan² tsá¹mái¹³ ca³jéinh³² cuo², jun³juáh¹³ jmu² tso³ yáh³ tsú² siáh³ la³ jáun². Ti³la³ tsá² jéinh³² hí³ cuo² má¹ná¹, lí³ zian² uu³mí²tsi³² bíh¹ ñí¹ hué²¹ lá², hi³ jáun² jná¹³ né³ jmí¹ hnó²¹ hi³ tiá² lí³ zia³² uu³mí²tsi³² jáun² quioh²¹ tsú².

29 Reh², sá¹ní² niéi² hnoh² jái¹³ lá² quion²¹ jná¹³. Cú¹pih²¹ jmái¹ bíh¹ jéi³²í¹ zia³² quiú¹³ dí². Hi³ jáun² né³² ti³ chí¹ján³, tsá²ñuh² tsá² má²ca³jenh² cuo² hniáuh³² ma³zian² la³jmí¹ lí³ hi³ tiá² ñí²cuo² zian², 30 tsá² ná¹ho² ná¹jngih² hniáuh³² jmu³ la³jmí¹ lí³ hi³ tiá² hlah³ nio² bíh¹ tsí³, hi³ ní¹juáh³ tsá² ná¹hiún² tsí³ né³, hniáuh³² jmu³ tsú² la³jmí¹ lí³ hi³ tiá² hiún² bíh¹ tsí³, hi³ tsá² zia³² hi³ la³² né³, hniáuh³² ma³zian² tsú² la³jmí¹ lí³ hi³ tiá² quioh²¹ bíh¹ tsú² hi³ lí²liá³² jáun². 31 Hi³ ní¹juáh³ tsá² jmúh³² ta²¹ hi³ zia³² ñí¹ hué²¹ lá², hniáuh³² jmu³ tsú² la³jmí¹ lí³ hi³ tiá² lín¹ ta²¹ lí²jmúh³² bíh¹ tsú²; qui¹ hngá¹máh³ hi³ néh³² dí²

lá² há¹ ngá¹³ bíh¹.

32 Qui¹ jná¹³ hnó³² hi³ tiá² hi³ zia³² hi³ lí¹³ lí³ hí³² honh² náh². Ní¹juáh³ jan² tsá² tsá¹ñú¹ tiá² cuo² má²jenh², tsá² la³ hí³ hen² tsí³ jmáh³la³ ñí¹con² Tí³² Juo¹³ bíh¹ dí², jí³ he³ lánh³ rón³² lí¹³ ma³hiún² tsú² tsí³ Tí³² Juo¹³ dí²; 33 tí³la³ ní¹juáh³ má²ca³jenh² cuo² tsú² né³, ca³tí²¹ hi³ zia³² ñí¹ hue²¹ lá² bíh¹ má²hi³² tsí³ tsú², jí³ he³ lánh³ rón³² lí¹³ ma³hiún² tsú² tsí³ tsá²mi³ ñí²cuo² ní² siáh³, 34 hi³ jáun² tá¹ tun³ jo²¹ bíh¹ ñí¹ má²hi³² tsí³ tsú² lí¹³. Ja³bí¹ zia³² siáh³ hi³ za² ñí¹con² tsá²mi³ tsá² má²jenh² cuo² quionh³ tsá²mi³ tiá² cuo² má²jenh². Qui¹ tsá² tiá² cuo² má²jenh² hen² tsí³ jmáh³la³ ñí¹con² Tí³² Juo¹³ bíh¹ dí², hi³ hnió³ tsú² hi³ lí¹³ cuá¹chan¹ ñí¹con² Dió³² tá¹ jan², la³ má²quionh³ siáh³ jmí²chí³ quioh²¹ tsú²; tí³la³ tsá²mi³ má²jenh² cuo² né³ hi³² tsí³ ca³tí²¹ hi³ zia³² ñí¹ hue²¹ lá², jí³ he³ lánh³ ma³hiún² siáh³ tsí³ tsá²ñuh² ñí²cuo² ní² siáh³.

35 Juanh³² jná¹³ jái¹³ ní² ca³tí²¹ hi³ chú³² quián¹³ hmóu³² bíh¹ náh², jun³juáh¹³ hi³ qui² jna²³ jná¹³ juí³² quián¹³ yáh³ hnoh². Qui¹ jná¹³ hnó³² hi³ hnoh² tianh¹³ náh² re² la³ cun³ ca³tí²¹ bíh¹, hi³ má¹con²¹ náh² Tí³² Juo¹³ dí² hi³ hí¹ cáun² tiá² hi³ chí¹cuú² chí¹iná²³.

36 Hi³ jáun² né³, hi³ ca³tin¹ tsá² má²lieih²¹, tsá² zian² tsá¹mái¹³ jon², ní¹juáh³ tsá² hí³ lín²³ hi³ tí³ re² jéinh³² cuo² tsá²mi³ jon², qui¹hliá² má²tsá²lí³hún¹ bíh¹ tsí³ jon² tsú², hi³ má²ca³lín¹³ tsú² siáh³ hi³ hi³ ní² bíh¹ tí³ quien², jáun² cuí¹ jmu¹ tsú² la³ cun³ hi³

lín²³ tsú² chu²¹; lí¹³ bíh¹ jéinh³² tsú² cuo² jon², qui¹ jun³juáh¹³ tso³ yáh³ jaun³². 37 Ti³la³ ní¹juáh³ zian² tsá² lín²³ hi³ tiá² lin¹ lí³ hniáuh³² yáh³ hi³ jéinh³² tsú² cuo² tsá¹mái¹³ jon², hi³ tiá³ bíh¹ nio² tsí³ tsú² la³ cun³ hi³ lín²³, hi³ tiá² jéinh³² cuo² jon², re² bí¹ siáh³ jmu² tsá² la³ hí³. 38 Hi³ jáun² né³, ní¹juáh³ tsá² jéinh³² cuo² tsá²mi³ jon², re² bíh¹ jmu² tsú²; hi³ ní¹juáh³ tsá² tiá² jéinh³² cuo² jon² né³, tí³ jlánh¹ bíh¹ re² jmu² tsá² la³ hí³.

39 Hi³ ca³tin¹ tsá²mi³ tsá² má²jenh² cuo² né³, liei²¹ jmu² héih³² hi³ ca³tin¹ tsú² tiánh³ la³ má²tionh² jáun² quionh³ ní²cuo² tá¹la³ zian² tsá²ñuh²; tí³la³ ní¹ má¹jun² tsá²ñuh² né³, má²lí¹³ bíh¹ jéinh³² siáh³ tsá²mi³ hí³ cuo² quionh³ lí³ua³ jan² tsá² hnio³, tí³la³ hniáh³² jan² tsá²ñuh² tsá² má²tanh² ta²¹ Dió³² bíh¹ má¹na²¹. 40 Ti³la³ tí³ jlánh¹ bíh¹ chú³² quioh²¹ tsá²mi³ hí³ lí¹³ ní¹juáh³ hi³ tiú²uú² ca³jéinh³² cuo². Hi³ ní² bíh¹ cáun² hi³ len³ jná¹³ huen², hi³ jná¹³ né³ len³ hi³ hléh²³ ná¹ la³ cun³ hi³ tí³² tsí³ Jmí²chí³ joh¹ Dió³².

8

Má³² hi³ cha³² tsú² ná¹chan¹ quioh²¹ dió³² tsá² láin¹

1 Né³² né³, cui¹ má¹ré¹³ jná¹³ jái¹³ hi³ ngaih³² hnoh² jáun² ca³tí²¹ ngú³ quioh²¹ jáh³ hi³ jngih² tsú² ní¹con² dió³² tsá² láin¹. Cun³ né¹ bíh¹ dí² hi³ la³;jái³² dí² zia³² hi³ há² ngí²³ dí², tí³la³ háinh¹³ jmú¹³ dí² tonh² ca³tí²¹ hi³ má²há² má²ngí²³ dí² jáun². Ti³la³ ní¹juáh³ hi³ ná¹hnáu³ dí² má¹ná¹, hi³ ní² bíh¹ jmu²

hi³ má²tsá²lí³hún¹ tsí³ dí² ñí¹con² Dió³². 2 Jáun² ní¹juáh³ zian² tsá² lín²³ hi³ ca³hia³ ca³táunh³ lín³², cun³quionh³ la³ jáun² lí²lin¹ hi³ tiá² hi³ ñi³² hí¹ cáun² bíh¹ tsú² la³ cun³ hi³ jmí¹ ca³ti²¹ ñi³². 3 Ti³la³ ní¹juáh³ jan² tsá² hnio³ Dió³² né³, má²cuóun³² bíh¹ Dió³² tsá² hí³.

4 Hi³ jáun² né³, ca³ti²¹ hi³ cúh² tsú² ngú³ quioh²¹ jáh³ hi³ má²lí²jngih³ tsú² ñí¹con² dió³² tsá² láin¹, qui³ cónh³ má²né¹ bíh¹ dí² hi³ dió³² tsá² láin¹ hí³, hí¹ jan² yáh³ tiá² lí³ nóh³² quioh²¹ Dió³² Tsá² juú²tsáun², qui¹ jí³²la³ jan² tán¹ bíh¹ Dió³² zian².

5 Qui¹ uá¹jinh¹ zia³² hliáun³ lín³² hi³ téh²³ tsú² dió³² hñu³mi³cuú² jí³ ñí¹ hué²¹ lá² ní² siáh³, hi³ tson² bíh¹ cu³tí³ zia³² bíh¹ hliáun³ lín³² hi³ lí¹ téh²³ tsáu² dió³² jí³ juo¹³ tsú² ní² siáh³, 6 ti³la³ hi³ ca³ta¹ jnoh¹ má¹ná¹, jan² tán¹ bíh¹ Dió³² Jméi² dí² zian². Jméi² dí² hi³ bíh¹ Tsá² ca³jmú³ ca³la³ jí³² hi³ zia³², hi³ jáun² jnoh¹ né³ ziaun² hi³ ca³tin¹ hí³ bíh¹. Jan² tán¹ bíh¹ Juo¹³ dí² zian², Jesús Tsá² lín³ hí³ Cristo yáh³. Hi³ cun³quionh³ hí³ bíh¹ ca³lí³ zia³² ca³la³ jí³² hi³ zia³², hi³ la³ jí³ jnoh¹ siáh³ uá²jai³².

7 Ti³la³ tiá² la³jín³² tsáu² má²ca³ngi¹³ yáh³ hi³ ní². Qui¹ zian² tsá² jlánh¹ jmí¹ má²tan² hi³ má²tsú² má²jónh³² dió³² tsá² láin¹, hi³ tsá² hí³ né³ cáun² lín²³ la³ má²lín²³ jáun² bíh¹ hi³ hú¹tá¹ má²ca³lí³quioh²¹ dió³² tsá² láin¹ bíh¹ ngú³ hi³ cuá¹cúh² tsú² jáun². Hi³ cun³ñí¹ hi³ tiá² má²nio² tiá³ tsí³ tsú² né³, jáun² bíh¹ cáun² lí¹ cha³² tso³ jmí¹ tsí³ tsú² hi³ lín²³ hi³ má²ca³hliánh² cun³ñí¹ hi³ má²lí²cuh³ ngú³ hi³

má²ta³no¹ ñí¹con² dió³² tsá² láin¹ hí³. 8 Tí³la³
 jun³juáh¹³ cun³quionh³ má³² hí³ cúh²³ yáh³ dí² lí¹³
 tá¹zanh¹ dí² re² ta³ ñí¹ Dió³² má¹ná¹. Quí¹ sa³jun³
 lí³ hláih¹ yáh³ dí² ní¹juáh³ hí³ tiá² cúh¹³, hí³ sa³jun³
 lí³ chun¹ yáh³ dí² ní¹juáh³ hí³ lí²cúh¹³. 9 Tí³la³
 hua³hín¹³ náh² jmu³, quí¹ ní² lí¹ ca³jmu³ náh² hí³
 tánh³² tso³ jan² tsá² tiá² má²pin³ tsí³ cun³quionh³ hí³
 cúh¹³ náh² lí³ua³ cáun² hí³ tí³² honh² náh² hmóu³².
 10 Cuí¹ jmú¹³ jái¹³: Ní¹juáh³ hnú² tsá² má²ñíh¹ hí³
 ní², la³ ca³ñíh³ hí³ jmúh¹³ má³² cáun² ñí¹ ca³tin¹
 dió³² tsá² láin¹, hí³ ní¹juáh³ tá¹la³ jáun² né³ la³
 ca³jíe³² jan² tsá² reh² tsá² tiá² má²pin³ tsí³ hí³ ñíh³
 hnú² ñí¹ jáun², jáun² ja³bí¹ tsá² reh² hí³ lí¹³ já³²
 tsí³ hí³ cuh³ má³² má²lí³cué³² tsú² ñí¹con² dió³² tsá²
 láin¹. 11 Hí³ jáun² la³ jáun² bíh¹ lí³, hí³ cun³quionh³
 hí³ jlánh¹ ñíh¹ jáun² bíh¹ hnú² má²jmu³² nú² hí³
 tsa³hín³ renh² nú² tsá² tiá² má²pin³ tsí³, tsá² ca³jun³
 hí³ Cristo hí³ ca³tin¹ uá²jai³². 12 Jáun² la³ ní²
 bíh¹ má²jmu³² hnoh² tso³ ñí¹con² hnga² Cristo,
 cun³quionh³ hí³ jmu³² náh² tso³ ñí¹con² renh²
 ní¹ má¹ca³hlih²¹ náh² tsí³ tsá² tiá² má²pin³ tsí³.
 13 Cun³ñí¹ hí³ jáun² bíh¹, ní¹juáh³ jná¹³ la³ jmu² hí³
 tanh³² renh² ná¹ tso³ cun³quionh³ má³² hí³ cuh³²
 ná¹, tí³ jlánh¹ bíh¹ quien² hí³ hí¹ cónh³ tiú²uú² cuh²¹
 jná¹³ ngú³ la³ jáun², quí¹ ní² lí¹ ca³jmú³² jná¹³ hí³
 tánh³² renh² ná¹ tso³.

9

*La³ cun³ hí³ ca³tin¹ tsá² lín³ tí³² tsá² quian³² jē¹
 Dió³²*

1 Né³² né³, ¿tiá¹ la³ zian² jná¹³ hi³ ca³tin¹ huen² dúh¹? ¿Haun¹³ juáh¹³ lín³ jná¹³ jan² *tí³² tsá² quian³² jē¹ Dió³² dúh¹? Quí¹ jná¹³ má²ca³jien¹ ná¹ Jesús Tí³² Juo¹³ dí², hi³ cun³quionh³ hnoh² bíh¹ má²lin¹ ta²¹ quion²¹ jná¹³ hi³ má²cá²jmú³² ná¹ quioh²¹ Tí³² Juo¹³ dí². 2 Uá¹jinh¹ zian² tsá² tiá² hnió³ tónh³² ta²¹ hi³ jná¹³ lín³ ná¹ tí³² tsá² quian³² jē¹ Dió³², tí³la³ ñí¹con² hnoh² má¹ná¹, lín³ bíh¹ jná¹³; quí¹ cun³quionh³ hi³ lín³ hnoh² ní² tsá² tanh² ta²¹ Tí³² Juo¹³ bíh¹ dí² má²lí²lin¹ hi³ tson² bíh¹ cu³tí³ lín³ jná¹³ tí³² tsá² quian³² jē¹ Dió³².

3 La³ lá² bíh¹ nga² jná¹³ ñí¹con² tsá² la³ hí³ ní¹juáh³ jmí¹ ziú² jmí¹ hie² tsú²: 4 ¿Tiá¹ la³ zia³² jái¹³ hi³ cú¹ hnáih¹³ jnoh¹ la³ cun³ hi³ lí¹ cue³² jáun² tsáu² dúh¹? 5 Ja³bí¹ la³ jáun² zia³² siáh³ jái¹³ hi³ jenh¹ jná¹³ uón³² quiúnh¹ ná¹ jan² tsá²mi³ tsá² reh² dí², hi³ ngí¹³ ná¹ quiúnh¹ la³jmí¹ jmu² tí³² tsá² quian³² jē¹ Dió³² ñí¹ hná¹ ní², jí³ tsá¹ rainh²¹ Tí³² Juo¹³ dí², jí³ Pé¹ ní² siáh³. 6 ¿Hí¹ lín²³ tsú² hi³ jmáh³la³ jná¹³ quiúnh¹ ná¹ Bernabé uá¹ lí³hniauh²³ hi³ jmú¹³ jnoh¹ ta²¹ hi³ jáun² lí¹³ jniau¹³ jnoh¹ hi³ cúh¹³ tá¹la³ hléh¹³ jnoh¹ jú¹ chú³²? 7 ¿Hin² dá² tsánh² tsá² lín³ hliáu³, hi³ má²hmah¹ hnga² la³jí³² hi³ lí³ hniáuh³² quioh²¹? ¿Hin² tsánh² zia³² hi³ jnauh²¹, hi³ tiá² cúh² má¹lí³² jáun²? ¿Hin² dá² tsánh² jmu² hua³hí¹³ *já¹ziáh² hi³ tiá² hính²³ yáh³ jmí² tiuh²¹ hi³ huéh²³ má¹lí³² jáun²? 8 Su³uú² lí¹ cú¹ lín¹³ náh² hi³ jái¹³ hi³ hléh²³ jná¹³ lá² lí³ cáun² hi³ lí¹ ca³cháunh³ chin³² jná¹³ huen², quí¹ ja³bí¹ ñí¹ liei²¹

quioh²¹ hla¹ Moisés yáh³ rá¹juáh³ la³ ní². 9 Quí¹ ñí¹ liei²¹ jáun² rá¹juáh³ la³ lá²: “Ha³ lí² tanh³ chí² náh² ho³ cuá¹juí² tá¹la³ há² zauh³² cuú²miih²¹ hi³ jáun² sunh³ máí³”. Quí¹ jun³juáh¹³ hi³ ca³juáh³ Dió³² la³ ní² cun³ñí¹ hi³hliá² jlánh¹ hnio³ cuá¹juí² yáh³, 10 quí¹ cun³quionh³ la³ ní² dá² ca³jmú³ tsú² cáun² jáí¹³ hi³ ma³ta² tsú² jí³lá² bíh¹ dí². Liei²¹ jáun² ca³lí³ ca³tí²¹ cáun² hi³ chú³² quiú¹³ jnoh¹ bíh¹; quí¹ tsá² quiáh² hué³² quionh³ tsá² caun² hi³ ca³láu², cá²re² bíh¹ hen² tsí³ tsú² hi³ he³ la³ cun³ hi³ ca³tin¹ ní¹ má¹ca³láu². 11 Hi³ jáun² né³, ní¹juáh³ jnoh¹ má²ca³ján¹³ jún² hi³ jmu² ta²¹ hñu³ jmí¹ hñu³ tsí³ tsáu² ja¹ quián¹³ hnoh², chí¹ hliáun³ lín³² máh³ ní¹juáh³ la³ ca³héí¹³ jnoh¹ cú¹pih²¹ hi³ lí³ hniáuh³² quiú¹³ ñí¹con² hnoh² má¹lí³² jáun²? 12 Ní¹juáh³ tu³ bíh¹ tsá² siánh³ yáh³ la³ zia³² bíh¹ jáí¹³ ñí¹con² hi³ he³ hi³ hniáuh³² quioh²¹ ñí¹con² hnoh², jáun² itia¹³ bíh¹ tiá³ jnoh¹ tiá² ca³ta¹ héí¹³ hi³ jáun²!

Tí³la³ tiá² má²ca³jmú¹³ yáh³ jnoh¹ la³ cun³ hi³ jmí¹ lí¹³ jmú¹³; tí³la³ jnoh¹ dá² má²ca³tion¹³ bíh¹ tsí³ la³ jí³², quí¹ tiá² hnáu² jnoh¹ hi³ lí³ zia³² hi³ chí¹cuú² chí¹jnaí²³ tá¹la³ hléh¹³ jnoh¹ jú¹ chú³² quioh²¹ Cristo. 13 Quí¹ má²ñíh¹ bíh¹ hnoh² hi³ ní¹juáh³ tsá² jmu² ta²¹ hñu³ cuáh³² chín¹ quiú¹³ jnoh¹ tsá² *judíos, cun³quionh³ hi³ tsá²can³² jáun² tsáu² hñu³ cuáh³² bíh¹ zian² tsú². La³ cun³ lí¹³ juáh¹³, hi³ ní¹juáh³ tsá² jmu² ta²¹ ñí¹ lí³ ñí¹hiú¹³, ñí¹ qui³ cueh³² tsáu² Dió³² lí³ua³ cáun² hi³ ca³loh² uá¹ i³ hi³ jñí³² tsú², uá¹ hi³ jáh³, jáun² ní¹ má¹lí²jín³² tsá² hí³ la³ cun³ hi³ ca³tí²¹ có³², má¹lí³² jáun² né³, tsá²

hí³ bíh¹ má²lí¹³ cuh³ hi³ ziún³. 14 La³ jáun² bíh¹ lí³ héih³² hi³ ca³jmú³ siáh³ Tí³² Juo¹³ dí², hi³ ní¹juáh³ tsá² hleh³² jú¹ chú³², jáun² cun³quionh³ ta²¹ jáun² bíh¹ lí¹³ zian² tsú². 15 Tí³la³ jná¹³ má¹ná¹, hí¹ cónh³ yáh³ tiá² má²ca³mí³ jná¹³ ñí¹con² hnoh² la³ cun³ hi³ jmí¹ lí¹³ mí¹³ jná¹³, sa³jun³ jmu² jná¹³ sí² lá² qui¹ cun³ñí¹ hi³ hniá¹ jná¹³ hi³ zia³² hi³ cuéh¹ hnoh² ca³lá². ¡Tí³ re² cuí¹ jún¹³ jná¹³ cú²jueh³² ñeh² bíh¹ hi³ quin³ tsú² hi³ hiún² tsin³² jná¹³ hi³ hléh²³ ná¹ ta³ tiá² hlánh¹!

16 Ca³tin¹ jná¹³, jun³juáh¹³ hi³ jmu² tonh² yáh³ jná¹³ hi³ hléh²³ jú¹ chú³², qui¹ cun³ ca³tin¹ bíh¹ jná¹³ hi³ hléh¹³. ¡Ma³ jlánh¹ juo²³ jná¹³ ní¹juáh³ hi³ tiá² hléh¹³ jú¹ chú³² jáun²! 17 Cun³ñí¹ hi³ jáun² bíh¹, ní¹juáh³ hi³ jmu² jná¹³ ta²¹ lá² cun³ñí¹ hi³ hiún² tsin³² huen², jáun² zia³² bíh¹ hi³ hiáu¹³ jná¹³. Tí³la³ uá¹ cun³ ca³jmú³² jná¹³ ca³la³ chí¹tson³, cun³ jáun² bíh¹ lí³ cáun² ta²¹ hi³ má²ca³chá³ Dió³² jo³uón³² jná¹³. 18 Hi³ jáun² né³, la³ cun³ hi³ hiáu¹³ jná¹³ jáun² lí³ la³ lá²: Hi³ jlánh¹ lí²hiún² tsin³² jná¹³ hi³ hléh²³ jú¹ chú³² ta³ tiá² hi³ mí²³ ná¹ hí¹ cáun²; la³ cun³ lí¹³ juáh¹³, hi³ tiá² mí²³ jná¹³ la³ cun³ hi³ qui³ lí¹³ mí³² jan² tsá² hleh³² jú¹ chú³².

19 Uá¹jinh¹ tiá² lín³ jná¹³ *tsá² má²dí¹hlánh¹ ñí¹con² hí¹ jan² tsáu², tí³la³ cun³ jáun² má²cá²jmú³² bíh¹ jná¹³ hi³ lín³ ná¹ la³juah²¹ dúh¹ jan² tsá² má²dí¹hlánh¹ ñí¹con² la³jín³² tsáu², hi³ jáun² la³ jáun² bíh¹ lí¹³ janh²¹ jná¹³ juóun³² tsáu² hi³ ca³tin¹ Cristo. 20 Ní¹juáh³ jmí¹ cuon¹ jná¹³ ja¹ tsá² judíos,

jmu² jná¹³ la³jmí¹ jmu² tsá² judíos, hi³ jáun² lí¹³ janh²¹ jná¹³ tsú²; la³ cun³ lí¹³ juáh¹³, hi³ ñí¹con² tsá² ná¹má²tí³² liei²¹ quioh²¹ hla¹ Moisés jmu² jná¹³ la³jmí¹ jmu² tsá² má²tí³² hi³ liei²¹, hi³ jáun² lí¹³ janh²¹ jná¹³ tsá² hí³, uá¹jinh¹ jná¹³ jan² tsá² tiú²uú² lin¹ lí³hniauh²³ ma³tí³² liei²¹ jáun². 21 Hi³ jáun² né³, ní¹juáh³ jmí¹ cuon¹ jná¹³ ja¹ quioh²¹ tsá² tiá² má²quien² liei²¹ quioh²¹ hla¹ Moisés, ja³bí¹ jná¹³ jmu² siáh³ cá²ren² quiúnh¹ ná¹ tsá² la³ hí³. Tí³la³ jun³juáh¹³ hi³ tiá² má²tí²¹ héih³² quioh²¹ Dió³² yáh³ jná¹³ jaun³², quí¹ jná¹³ bíh¹ jan² tsá² ca³tín¹ ná¹ hí³ má¹tí²¹ liei²¹ quioh²¹ Cristo. 22 Ní¹juáh³ jmí¹ cuon¹ jná¹³ quiúnh¹ tsá² tiá² má²pin³ tsí³, hi³ jáun² jná¹³ jmu² siáh³ hi³ la³jmí¹ lí³ hi³ tiá² má²pin³ tsín³² ná¹, hi³ jáun² lí¹³ janh²¹ jná¹³ uá²jai³² tsá² hí³. Hi³ jáun² la³ cun³ hi³ jmu² jná¹³ né³, hi³ jmu² ná¹ cá²ren² quiúnh¹ ná¹ la³jánh³ dú¹ ñí¹ tsáu², hi³ jáun² la³ jáun² lí¹³ cháuh³² he³ lánh³ rón³² lí¹³ lion¹ jná¹³ jmí²chí³ quioh²¹ ma³ jan² tsá² hí³ bíh¹ jaun³². 23 Jmu² jná¹³ la³jí³² hi³ ní² cun³ñí¹ hi³ ca³tín¹ jú¹ chú³², hi³ jáun² lí¹³ hiáu³ jná¹³ uá²jai³² la³ cun³ hi³ jein³² jú¹ chú³² lá².

24 Quí¹ má²ñíh¹ bí¹ hnoh² hi³ ní¹juáh³ jmí¹ co² tsú², jáun² la³jín³² bíh¹ tsú² jmu² pí³ hi³ tsá²táunh¹ cú²hé² lín³², tí³la³ jí³²la³ jan² tán¹ bíh¹ tsá² láih²³, hi³ jáun² hiáu²³ hi³ má²ná¹lí³ jáun² hua³jan²¹. Jáun² la³jmí¹ jmu² tsá² la³ hí³ bíh¹ hniáuh³² jmúh¹³ náh² pí³, hi³ jáun² janh¹ náh² hi³ má²ná¹lí³ jáun² hua³jan²¹ quián¹³. 25 La³jín³² bíh¹ tsá² co² má²tín³²

re², hi³ jáun² tiá² zia³² hí¹ cáun² hi³ lí¹³ lí³ hliánh¹³
 tsú², qui¹ hi³ hnió³ láih¹³ cáun² *có²ron¹ná¹ hi³ lí³
 ñeh¹ hmá² cuu³hláu², cáun² hi³ tiá² lin¹ má²hie²;
 tí³la³ jnoh¹ má¹ná¹, jmu³² pí³ hi³ jáun² jauh¹
 dí² cáun² hi³ ma³hie² la³ cun³ jmí¹hi³nio² bíh¹.
 26 Cun³ñí¹ hi³ jáun² né³, jmu² jná¹³ la³ cun³ qui³
 jmu² tsá² ngi³² cú²hé², ha³ tiá² jie³² yáh³ jná¹³ tí³
 hlá² tí³ ní²; hi³ sa³jun³ jmu² jná¹³ hnie² la³ jmí¹ jmu²
 jan² tsá² lí¹ cui²³ jah³² ñí¹ lin²¹. 27 Tí³la³ jná¹³ dá²
 jmu² héih³² ca³la³ chí¹tson³ bíh¹ ñí¹con² ua³ tán²
 ná¹, hi³ dí³quian²¹ ná¹ jmá¹ hi³ taunh¹³ ta²¹, qui¹
 ní² lí¹ ca³lí³ hi³ chín¹dí¹ jná¹³ tsá² ca³ma³tin¹³ ná¹
 tsáu², hi³ la³ ca³ta³zanh¹ ná¹ hlah³ má¹lí³² jáun².

10

Tiá² hniáuh³² má¹quien¹³ dí² dió³² tsá² lán¹

1 Hi³ jáun² né³ reh², hnó³² jná¹³ hi³ lí³ ñih¹³ náh²
 hi³ la³jín³² bíh¹ tsá²daun³² dí¹hio³ ñú¹deh³ dí² tsá²
 jmí¹ zian² cá²jmá¹ ca³tiánh³ ñeh² jnie² hi³ lí³ lí²¹
 hi³ taunh² jáun² Dió³² hó¹ñí¹, hi³ la³jín³² bíh¹ tsú²
 ca³nga³ siáh³ Jmí²mih²¹ Dáin³ jmí¹ ca³niá³ jáun².
 2 Hi³ jáun² dá² la³jín³² bíh¹ tsú² cáun³ jmá², hi³
 lin¹ hi³ hain²¹ tí³con² hla¹ Moisés cun³quionh³ hi³
 ca³ñí³táunh¹ tsú² jáun² ñeh² jnie², jí³ jmí¹ ca³han³
 siáh³ jmí²mih²¹ jáun². 3 Ja³bí¹ cá²re² ca³cúh² bíh¹
 tsú² jí³lin² cá² ñí¹ má³² hi³ ca³cué³ Dió³². 4 Ja³bí¹
 la³jín³² bíh¹ tsú² siáh³ ca³hinh³ cá² ñí¹ jmá² hi³
 ca³cué³ hnga² Dió³². Qui¹hliá² jmí¹ hinh²³ tsú²
 jmá² ja³ ñí¹con² Dió³² hi³ chí¹hue³² hláu². Hláu²

jáun² dá² jmí¹ quionh³ tsú² tá¹la³ hí¹tiáunh¹ juí³²,
 hi³ hláu² jáun² né³ jmí¹ lín³ hnga² bíh¹ Cristo.
 5 Tí³la³ uá¹ jáun² la³ jáun², lí³ cá² tsáun¹ máh³ tsá²
 hí³ tiá² ca³jmú³ la³ cun³ hi³ jéih³² Dió³², hi³ jáun² dá²
 ca³hiá² cá²tsan³ bíh¹ tsú² hué³² quiéin² jáun².

6 La³jí³² hi³ ca³lí³ jáun², lí³ cáun² nóh³² hi³ hie³²
 jnoh¹ jú¹ tson² bíh¹, hi³ lin¹ hi³ tiá² ca³ta¹ dí²
 jmú¹³ hi³ hniá¹ dí² hi³ hlah³, la³jmí¹ ca³jmú³ jáun²
 tsá² hí³. 7 Cun³ñí¹ hi³ jáun² bíh¹ tiá² hniáuh³²
 má¹tsú¹ má¹joh²¹ hnoh² dió³² tsá² lán¹ la³jmí¹
 ca³jmú³ jáun² tsá² hí³; la³ cun³ rón³² hi³ rá¹juáh³
 ñí¹ Sí²: “Tsáu² ca³tiánh³ tiáunh¹, hi³ ca³cu³ ca³hinh³,
 hi³ jmí¹ lí²¹ jáun² né³ ca³nu³ ca³tiánh³ hi³ ca³jmú³
 juón¹”. 8 Jáun² tiá² hniáuh³² yáh³ hi³ lí¹ jmú¹ lí¹
 tsáu¹³ dí² la³jmí¹ ca³jmú³ jáun² tsá² hí³, quí¹ jmí¹
 lí²¹ jáun² ca³tsan³ quiu³hni² mei²¹ tsáu² cu³tsa³² la³
 lá² cú² jmái¹. 9 Sa³jun³ hniáuh³² yáh³ hi³ cá¹ lan¹³
 dí² Tí³² Juo¹³ hi³ neh²¹ ní¹juáh³ hi³ tson² juenh²
 tsí³, la³jmí¹ ca³jmú³ ma³ jan² tsá² hí³, hi³ jmí¹ lí²¹
 jáun² né³ ca³tsan³ bíh¹ cun³quionh³ hi³ ca³quieh²
 jáh³ hláinh¹. 10 Hi³ sa³jun³ hniáuh³² yáh³ hi³ jmúh¹³
 hnoh² hi³ lí¹ mí¹ lí¹ tsáinh¹ náh² ñí¹con² Dió³²
 la³jmí¹ ca³jmú³ ma³ jan² tsá² hí³, hi³ jáun² jmí¹ lí²¹
 jáun² né³, ca³hiá² cá²tsan³ bíh¹ hi³ ca³jmú³ tsá²cuú²
 tsá²ta³ Dió³², tsá² quian³² pí³ quioh²¹ hmú³².

11 La³jí³² hi³ ní² bíh¹ ca³chú² cá²quiúnh³²
 tsá²haun³² dí¹hio³ ñú¹deh³ dí² tsá² jmí¹ zian²
 cá²jmái¹; hi³ jáun² né³ ca³tóh³ tsú² ñí¹ Sí², hi³
 jáun² lí¹³ zia³² cáun² nóh³² quiú¹³ jnoh¹ tsá² ziáun²
 dí² ñí¹ cá¹táuh³ jmái¹ lá², hi³ tiá² jmú¹³ dí² la³

jáun². 12 Cun³ñí¹ hi³ jáun² né³, ní¹juáh³ tsá² lín²³ hi³ pin³ tsí³, cuí¹ jmu¹ tsú² hua³hín¹³ hi³ tiá² cáun² lí¹ tánh²¹ tso³. 13 La³jí³² hi³ cá² lau²³ hnoh² cá²ren² bíh¹ quionh³ la³ cun³ hi³ qui³ quiunh³² la³jín³² tsá²mi³cuóun² ñí¹ hná¹ ní² uá²jai³². Ti³la³ cun³ jáun² lí¹³ bíh¹ cháh¹³ hnoh² cáun² honh² ñí¹con² Dió³², qui¹ hí³ dá² tiá² cáun² lí¹ cue²¹ yáh³ jái¹³ hi³ lí³ zia³² hi³ cá² lau²³, cáun² hi³ tiá² lí³ quinh¹ náh² jmái¹. Qui¹ Dió³² dá² tí³ hie³² bíh¹ he³ lánh³ rón³² tion¹³ náh² honh² ja¹ la³jí³² hi³ jáun², hi³ jáun² la³ jáun² bíh¹ lí¹³ quinh¹ náh² jmái¹.

14 Cun³ñí¹ hi³ jáun² né³, reh² tsá² hnau³ jná¹³ lín³², su³uú² lí¹ ma³quien¹³ náh² dió³² tsá² lán¹. 15 Lieh¹ jná¹³ hnoh² la³jmí¹ liéinh³² tsú² tsá² quiáh¹ tsí³, hmóu³² bíh¹ hnoh² lí¹³ chú¹ ñih²¹ náh² la³ cun³ hi³ juah³² jná¹³ lá²: 16 Hi³ ní¹ má¹ca³cue¹³ dí² tiá¹hmah¹ Dió³² quioh²¹ jmí² ráu³ hien¹ hi³ hnáih²³ dí² jáun² la³jái³² né³, má²ná¹ma³jnia¹³ dí² hi³ tiáuh¹ dí² cá²hon³ quiúnh¹ Cristo cun³ñí¹ hi³ jmí²hán¹ tsú² ca³jmú³ ta²¹ ñí¹con² dí² jí³lá² bíh¹. Ja³bí¹ la³ jáun² ní¹ má¹ca³tsunh²¹ dí² *hí³ cuú²miih²¹ hi³ cúh²³ dí², má²ná¹ma³jnia¹³ dí² hi³ tiáuh¹ dí² cá²hon³ quiúnh¹ Cristo cun³ñí¹ hi³ tá¹³ tsú² má²ca³lí³ quien² ñí¹con² dí² la³jái³² jmí¹ ca³taun³ tsú² jáun² ñí¹ crei²¹ bíh¹ siáh³. 17 Jáun² cun³ñí¹ hi³ cáun² hí³ bíh¹ tsóh³² dí², uá¹jinh¹ juóu³² lín³² dí², má²lin¹ bíh¹ hi³ ná¹lá³ dí² la³juah²¹ dúh¹ jan² tsáu², qui¹ cáun² bíh¹ hí³ cúh²³ dí² la³jái³².

18 Sá¹ní² jie³ dú¹ náh² lánh³ rón³² ná¹ngi²³ tsá²

hué³² *Israel: La³jín³² tsá² cúh² ngú³ quioh²¹ jáh³ má²lí²jngih³ tsú² ñí¹con² Dió³², má²lí²ma³jnia³² tsú² hi³ tiáunh¹ cá²hon³ hi³ jáh³ hí³ lí³ quien² ñí¹con² tsú² la³jín³² bíh¹. 19 Jáun² né³, jun³juáh¹³ hi³ hnó³² jná¹³ juah²¹ hi³ dió³² tsá² láin¹ zia³² pí³ quioh²¹ yáh³, hi³ sa³jun³ tí³ jlánh¹ quien² ngú³ quioh²¹ jáh³ hi³ jngih² tsú² ñí¹con² dió³² tsá² láin¹ yáh³ la³ cónh³ bíh¹ lí³ua³ cáun² ngú³. 20 La³ cun³ hi³ hnó³² jná¹³ juah²¹ lí³ la³ lá²: Hi³ tsá² tiá² cuóun³² Dió³² cuen² jáh³ ñí¹con² jmí²chí³ hláinh¹ bíh¹ ní¹juáh³ jmí¹ jngih² jáh³ ñí¹hiú¹³ quioh²¹ dió³² tsá² láin¹, jun³juáh¹³ ñí¹con² Dió³² yáh³ cuen² tsú²; hi³ jná¹³ né³, tiá² hnó³² yáh³ hi³ tiáunh¹ hnoh² cá²honh¹ quiúnh¹ náh² jmí²chí³ hláinh¹. 21 Quí¹ tiá² lí¹³ yáh³ hi³ dí¹chíh¹ hnoh² honh¹ copa hi³ jmu² lin¹ hi³ tiáunh¹ náh² cá²honh¹ quiúnh¹ Tí³² Juo¹³ dí², hi³ má¹lí³² jáun² né³ dí¹chíh¹ náh² siáh³ honh¹ copa hi³ jmu² lin¹ hi³ tiáunh¹ náh² cá²honh¹ quiúnh¹ jmí²chí³ hláinh¹; sa³jun³ lí¹³ yáh³ hi³ cúh¹³ hnoh² hi³ ná¹tsi²¹ ñí¹ mesa quioh²¹ Tí³² Juo¹³ dí², hi³ má¹lí³² jáun² cúh¹³ náh² siáh³ hi³ ná¹tsi²¹ ñí¹ mesa quioh²¹ jmí²chí³ hláinh¹.

22 ¡Ha³ tiá² ca³ta¹ yáh³ dí² jmú¹³ hi³ míh³ tsí³ Tí³² Juo¹³ dí²! Quí¹ jun³juáh¹³ jnoh¹ yáh³ tsá² tí³ jlánh¹ bíh¹ pin³ la³ cónh³ bíh¹ hí³ dí².

He³ lánh³ rón³² jmu² tsá² má²ca³liáun³, tsá² qui³ hnio³rainh²¹

23 Né³² né³, tson² bíh¹ la³ cun³ hi³ juáh²³ jáun² tsáu², hi³ cáun² lí¹³ bíh¹ jmu³ tsú² la³ cun³ hi³ hnió³; tí³la³ tiá² la³jí³² hi³ jáun² jmu³ yáh³ ta²¹. Ján³, lí¹³

bíh¹ jmu³ tsú² la³ cun³ hi³ hnió³, tí³la³ tiá² la³jí³²
 hi³ jáun² lí¹³ yáh³ ma³hau³ hi³ lí³hún¹ tsí³ tsá²ján²
 tsá²ján². 24 Hí¹ jan² yáh³ tiá² hin² ca³tín¹ hnauh¹³
 jmáh³la³ hi³ lí¹³ jmu³ ta²¹ ní¹con² hnga², qui¹ ca³tín¹
 tsú² hnauh¹³ hi³ lí¹³ lí³ jmu³ ta²¹ ní¹con² tsá²ján²
 tsá²ján² bíh¹.

25 Jáun² cáun² quiéih³ náh² cú²jueh³² la³jí³² la³
 cun³ hi³ hna² tsú² ja¹ hmah²¹, ha³ lí² ngái² náh²
 ní¹juáh³ ngú³ jáun² quioh²¹ jáh³ hi³ ca³jngih³ tsú²
 ní¹con² dió³² tsá² lán¹, ha³ lí² ngái² náh² hí¹ cáun²
 hi³ lí¹³ jmu³ hi³ hliáh¹³ jmí¹ honh² náh². 26 Qui¹
 hnga² Tí³² Juo¹³ bíh¹ dí² Tsá² quioh²¹ la³jí³² la³ cun³
 hi³ zia³² ní¹ hue²¹ lá².

27 Hi³ ní¹juáh³ zian² tsá² tiá² má²tanh² ta²¹ Dió³²
 hi³ té²³ hñú¹³, ní¹juáh³ hi³ hnáuh² náh² cuá¹táunh¹,
 jáun² cuá²quiéih³ náh² la³jí³² la³ cun³ hi³ cué³² tsú²
 ní¹ jáun²; tí³la³ ha³ lí² ngái² náh² hí¹ cáun² má¹ná¹,
 hi³ jáun² tiá² lí¹³ hliáh¹³ jmí¹ honh² náh². 28 Tí³la³
 ní¹juáh³ zian² tsá² zai³² hnoh² la³ lá²: “Ngú³ lá²
 quioh²¹ jáh³ ca³jngih³ tsú² ní¹con² dió³² tsá² lán¹
 bíh¹”, hi³ jáun² ha³ lí² cúh² náh² cú²jueh³² cun³ní¹
 hi³ ca³tín¹ tsá² má²lí²juáh³ hí³ la³ jáun², qui¹ ní² lí¹
 ca³hliáh² jmí¹ tsí³ tsá² hí³. 29 Juah³² jná¹³ la³ ní²
 cun³ní¹ hi³ ca³tín¹ jmí¹ tsí³ tsá² hí³ bíh¹, jun³juáh¹³
 jmí¹ honh² hnoh² hmóu³² yáh³.

Tí³la³ zian² tsá² lí¹³ juáh³ má¹ná¹: “¿He³ láih³²
 sa³ jná¹³ máh³ tiá² lí¹³ cuh²¹ lí³ua³ cáun² hi³ hno³²
 ná¹ cuh²¹ cun³ní¹ hi³ tiá² má²pin³ tsí³ jan² tsá²
 siánh³? 30 Ní¹juáh³ la³ cue² bíh¹ jná¹³ tín² tiá¹hmah¹

Dió³² ní¹ má¹ti³ ñí¹ cuh²¹, ¿he³ yáh³ ca³ti²¹ ziu³ hie³
 tsú² jná¹³ hi³hliá² cuh^{32?}” 31 Né³² né³, hniáuh³²
 má¹quien¹³ náh² Dió³² la³ñí¹ la³ján³ cun³quionh³
 la³ji³² hi³ jmu³² náh², uá¹ hi³ má³² hi³ cú² hi³
 húh²³ náh², uá¹ hi³ li³ua³ cáun² hi³ siáh³ siáh³.
 32 Ha³ lí² jmu² náh² hi³ lí¹³ quinh³ tsáu², sa³jun³
 tsá² *judíos, sa³jun³ *tsá²cá²jo²¹, hi³ sa³jun³ tsá²
 má²lín³ cuáh³² quioh²¹ Dió³² ní² siáh³. 33 Hi³ jáun²
 hi³ ca³tin¹ jná¹³ huen² né³, jmu² ná¹ tion³ hi³ hi¹
 jan² tiá² hin² jeinh²¹ hlah³ ca³ti²¹ li³ua³ cáun² hi³
 jmu¹ jná¹³. Ha³ tiá² hnauh³² yáh³ jná¹³ jmáh³la³ hi³
 chú³² quion²¹ huen², ti³la³ jná¹³ hnauh³² hi³ chú³²
 hi³ ca³tin¹ tsá² siánh³ bíh¹, hi³ jáun² lí¹³ liáun³ tsú².

11

1 Jáun² né³, jmu³ náh² la³ cun³ hi³ jmu² jná¹³,
 la³jmí¹ jmu² jná¹³ la³ cun³ hi³ ca³jmú³ jáun² Cristo.

Tsá³mi³ tsá² má²tsú² má²jónh³² Dió³²

2 Hi³ jáun² né³ reh², zia³² bíh¹ cáun² hi³ jlánh¹
 re² jmu³² hnoh². Quí¹hliá² chau² honh² hnoh²
 jmái¹ ca³la³ jí³² hi³ ca³tin¹ jná¹³, ji³ hi³hliá² la³
 má²ma³tih²¹ jáun² bíh¹ hnoh² jái¹³ hi³ ca³híe³ jná¹³
 jáun², la³ cun³ hi³ ca³li³ tin² ná¹ huen² jmí¹tin².

3 Ti³la³ hnó³² jná¹³ hi³ há¹ ngi¹³ hnoh² hi³ Cristo
 bíh¹ lín³ Tsá² chín¹ ñí¹con² tsá²ñuh², hi³ jáun²
 tsá²ñuh² né³ lín³ tsá² chín¹ ñí¹con² tsá²mi³ ñí²cuo²
 la³jmí¹ lín³ jáun² Dió³² Tsá² chín¹ ñí¹con² Cristo.

4 Jáun² ní¹juáh³ li³ua³ jan² tsá²ñuh² jlí²³ chí¹ ní¹
 má¹ca³liéinh³² Dió³² ja¹ ñí¹ ná¹ngih³² tsá² lín³
 cuáh³², ho³ ní¹juáh³ ní¹ má¹ca³hléh³ jái¹³ hi³ cue³²

Dió³² hñu³ tsí³, cun³quionh³ hi³ jmu² tsú² la³ jáun²,
 jmu² tsú² hi³ tiá² quien² Tsá² chín¹ ñí¹con² bíh¹
 tsú². ⁵ Ti³la³ ní¹juáh³ jan² tsá²mi³ hi³ tiá² jlí²³ chí¹
 ní¹ má¹ca³liéinh³² Dió³² né³, ho³ ní¹ má¹ca³hléh³
 jái¹³ hi³ cue³² Dió³² hñu³ tsí³, tsá²mi³ la³ hí³ siáh³
 jmu² hi³ tiá² quien² tsá²ñuh² ñí²cuo² bíh¹, tsá² chín¹
 ñí¹con² tsú². Cun³quionh³ la³ jáun² dá² má²lí³ la³jmí¹
 lí³ hi³ má²ná¹za¹ mi³láu³ nio² bíh¹ chí¹ tsú² hi³ lin¹
 hi³ juón¹. ⁶ Jáun² né³, ní¹juáh³ jan² tsá²mi³ tiá² ñí¹jlí³
 chí¹, hi³ jáun² tí³ re² bíh¹ ní¹juáh³ cu³tsa³² zéi³² tsú²
 cú²jueh³². Ti³la³ ní¹juáh³ lín²³ tsú² hi³ hua³heih²¹
 bíh¹ ní¹juáh³ hi³ má²ná¹za¹ chí¹ tsú², hi³ jáun² tí³ re²
 bíh¹ jlí³ tsú² cú²jueh³² chí¹. ⁷ Ti³la³ tsá²ñuh² má¹ná¹,
 tiá² ca³tin¹ yáh³ hi³ jlí³ chí¹, qui¹ cun³quionh³
 hí³ bíh¹ lí²lin¹ ha³ lánh³ rón³² lín³ Dió³², hi³ ha³
 cónh³ tí³ hi³ quien² tsú² siáh³; ti³la³ cun³quionh³
 tsá²mi³ má¹na²¹, lí²lin¹ hi³ ha³ cónh³ tí³ hi³ quien²
 tsá²ñuh² ñí²cuo² bíh¹ tsú². ⁸ Qui¹ jmí¹ ca³jmú³ Dió³²
 tsá²ñuh², tiá² ca³jmú³ yáh³ tsú² cun³quionh³ tsá²mi³,
 tsá²mi³ bíh¹ tí³ lín³ cun³quionh³ tsá²ñuh². ⁹ Qui¹
 tsá²mi³ dá² ca³lin³ cun³ñí¹ hi³ ca³tin¹ tsá²ñuh² bíh¹,
 jun³juáh¹³ tsá²ñuh² yáh³ ca³lin³ cun³ñí¹ hi³ ca³tin¹
 tsá²mi³. ¹⁰ Cun³ñí¹ hi³hliá² ca³ti²¹ hi³ ní² bíh¹, jí³
 hi³ cun³ñí¹ hi³ ca³tin¹ siáh³ tsá²cuú² tsá²ta³ Dió³²,
 hi³ jáun² tsá²mi³ ca³tin¹ jmu³ lin¹ hi³ zian² tsá²
 chín¹ ñí¹con² tsú² cun³quionh³ hi³ jlí³ tsú² jáun² chí¹.
¹¹ Ti³la³ uá¹ jáun² la³ jáun² né³, tá¹la³ ziaún² dí² hi³
 ca³tin¹ Ti³² Juo¹³ dí², tiá² lí¹³ yáh³ ma³zian³² tsá²mi³
 ñí¹con² tsá²ñuh², sa³jun³ lí¹³ ma³zian³² tsá²ñuh²
 ñí¹con² tsá²mi³. ¹² Qui¹ uá¹jinh¹ tson² bíh¹ cu³tí³ hi³

cun³quionh³ tsá²ñuh² bíh¹ ca³lin³ tsá²mi³ jmí¹ la³ñí¹ jmí¹tin², ja³bí¹ la³ jáun² bí¹ siáh³ tson² hi³ ta³né³² tsá²ñuh² lí²zian² hñu³ héin¹ hñu³ tsí³ tsá²mi³ bíh¹; tí³la³ la³jí³² hi³ jáun² né³, ja³² ñí¹con² Dió³² bíh¹.

13 Sá¹ní² hniauh² dúh¹ náh² honh² hmóu³² ní¹juáh³ re² jniá³ hi³ tsá²mi³ liéinh³² Dió³² ta³ tiá² chí¹jli³² chí¹. 14 Né³² né³, ní¹juáh³ hi³ la³ cuó² chí¹ tsá²ñuh², jmí¹ tsí³ hmóu³² bíh¹ dí² juáh³ hi³ cáun² hi³ hua³heih²¹ bíh¹ jaun³²; 15 tí³la³ hi³ ca³tin¹ tsá²mi³ né³, tí³ jlánh¹ bíh¹ re² jniá³ ní¹juáh³ hi³ cuó² chí¹ tsú². Hi³ jáun² bíh¹ cuó² chí¹ tsá²mi³ qui¹ hi³ jáun² lí¹³ ná¹jli³² chí¹ bíh¹ tsú². 16 Tí³la³ ní¹juáh³ zian² ma³ jan² tsá² hnió³ hi³ quiu³ táinh³ jái¹³ ní² quiúnh¹ jnoh¹, hniáuh³² lí³ ñí³² tsú² hi³ sa³jun³ jnoh¹, sa³jun³ tsá² ná¹lín³ cuáh³² quioh²¹ Dió³² yáh³ ná¹ngí²³ la³ siáh³.

Ní¹ má¹ca³ngih³² tsú² hi³ cuh³ má³² híen¹, tiá² jmu² tsú² la³ cun³ jmí¹ ca³tí²¹

17 Jáun² né³, ca³tí²¹ hi³ juah²¹ jná¹³ lá², tiú²uú² lí¹³ yáh³ hi³ lieh¹ jná¹³ hnoh² jú¹ re² jú¹ tin², qui¹ la³jmí¹ lí³ hi³ tí³ lí³mí¹ qui¹ hlian²¹ bíh¹ hnoh² ní¹juáh³ ní¹ má¹ca³cuú² ca³ngih³² náh², cha³ jmí¹ má¹chuh²¹ náh² jmí¹ honh². 18 Qui¹ la³ñí¹ la³ján³ má²ca³zái³ jná¹³ tsáu² hi³ ní¹juáh³ ní¹ má¹ca³cuú² ca³ngih³² náh², sa³ ná¹tsoh³ bíh¹ hnoh² jmuh³² ja¹ quián¹³ hmóu³²; hi³ jná¹³ né³ len³ hi³ míh¹ tiá² tson² bíh¹ la³ ní². 19 Já¹ ho³ sa³ la³ ní² la³ ca³tí²¹ lí¹³ bíh¹ ja¹ quián¹³ hnoh², hi³ jáun² lí³ lin¹ hin² bí¹ tsánh² cu³tí³ zian² la³ cun³ hi³ tí³² tsí³

Dió³². 20 Ti³la³ la³ cun³ hi³ chá²zinh³ ca³ti²¹ hi³hliá²
ná¹tsoh³ náh² jáun² né³ lí³ la³ lá²: Má³² hi³ cuh³²
nám² ní¹ má¹ca³ngih³² nám² jáun², jun³juáh¹³ uú²
má³² hi³ ca³tin¹ Ti³² Juo¹³ yáh³ dí² jaun³². 21 Qui¹ ní¹
má¹ti³ ñí¹ cúh¹³ nám² má³², ma³ quin³² ma³ jan³²
bíh¹ nám² cáun² tá²chi²¹ ma³liauh²¹ hi³ cuh³² nám²
má³² hi³ ná¹quiánh¹, hi³ tá¹la³ ma³ jan² né³ tionh²
ñí¹cuóunh²¹ ta³la³ jáun²; hi³ ma³ jan² né³, sa³ ca³la³
ñí¹ ca³lí³ hen² máh³ cú² hính²³. 22 ¿Tiá¹ la³ zia³²
hñuh³² hnoh² ñí¹ jmí¹ lí¹³ cuá¹cú¹ cuá¹hính³ nám²
tín² ca³lá²? Cun³quionh³ la³ ní² dá² má²jmuh³² nám²
lin¹ hi³ tiá² quiú² tiá² jéin²³ nám² tsá² má²lín³ cuáh³²
quioh²¹ Dió³² bíh¹, hi³ chin²³ nám² hua³heih²¹ tsá²
tia³mii². Hi³ jáun² né³, ¿he³ dá² juo¹³ jná¹³ hnoh²?
¿Hí¹ lí¹³ lieh¹ jná¹³ hnoh² jú¹ re² jú¹ tin²? ¿Tiá² jáun²
yáh³!

Má³² hi³ ca³tin¹ Ti³² Juo¹³ dí²

(Mateo 26:26-29; Marcos 14:22-25; Lucas 22:14-20)

23 Qui¹ hnga² bíh¹ Ti³² Juo¹³ dí² ca³híe³ jná¹³
la³ cun³ hi³ ca³ma³ta¹³ jná¹³ jáun² hnoh². La³
lá² lí³: Jmí¹ cá¹chó²¹ jmái¹ cáun² ti³ ca³niéi² hi³
má²tsa³hnái¹ Jesús Ti³² Juo¹³ dí², ca³zanh³ tsú² *hí³
cuú²miih²¹ hi³ ca³cuéh³ tiá¹hmah¹ Dió³². 24 Jmí¹
má²lí²cuéh³² jáun² tiá¹hmah¹ Dió³² né³, ca³ca³ hí³
jáun², hi³ jáun² ca³juáh³ la³ lá²: “Quiéih³ nám², qui¹
hi³ lá² bíh¹ ngú³ quion²¹ jná¹³ hi³ cuen²¹ jná¹³
huen² cun³ñí¹ hi³ ca³tin¹ hnoh². Cun³quionh³ hi³
jmúh¹³ nám² la³ lá² jmí¹ tsú² jmí¹ ja³², chau¹³ honh²
nám² jná¹³”. 25 Ja³bí¹ la³ jáun² bí¹ siáh³ ca³jmú³

tsú² quioh²¹ copa jmí¹ má²lah³² má³²; jmí¹jáun² ca³juáh³ la³ lá²: “Cun³quionh³ copa lá² bíh¹ má²lin¹ hi³ má²ca³lí³ quien² cáun² nió³² hmai²¹ cun³quionh³ jmí²hán¹ jná¹³. Jáun² hính³ náh² hi³ cháu¹ náh² honh² hi³ ca³tin¹ jná¹³ la³ ma³ quin³² la³ ma³ cu³ jéin³² húh¹³ náh²”.

²⁶ Hi³ jáun² la³ jáun² bíh¹ lí³, hi³ hnoh² ná¹ má²lih²¹ hi³ ca³jun³ Tí³² Juo¹³ dí² ma³ quin³² la³ ma³ cu³ jéin³² hi³ cúh¹³ náh² hí³ jí³ hi³ húh¹³ náh² siáh³ hi³ ha²¹ copa jáun², ca³la³ tí³ ñí¹ cá¹chó²¹ jmái¹ hi³ cuánh³² tsú² siáh³.

He³ lánh³ ca³tí²¹ jmu³ tsú² má³² quioh²¹ Tí³² Juo¹³ dí²

²⁷ Jáun² né³, lí³ua³ jan² tsá² cúh² hí³ jí³ hi³ hính²³ siáh³ jmí² ráu³ hi³ ca³tin¹ Tí³² Juo¹³ dí² ta³ tiá² jmí¹ tiá² tsí³, cun³quionh³ la³ jáun² bíh¹ má²rá¹can² tsú² hi³ ca³táin² jmí²hán¹ Tí³² Juo¹³ dí², jí³ hi³ ca³jun³ tsú² siáh³. ²⁸ Cun³ñí¹ hi³ jáun² né³, ma³ quin³² ma³ jan³² tsáu² hniáuh³² chu³ ñih³ jmí¹ tsí³ hnga² ñeh² bíh¹ hi³ cuh³ tsú² hí³ jí³ hi³ hính³ tsú² jmí² ráu³ ní² siáh³. ²⁹ Qui¹ ní¹juáh³ tsá² cáun² lí¹ cú² lí¹ hính²³ má³² jáun² ta³ tiá² má²ca³lín¹³ tsú² hi³ má³² jáun² lí³ la³juah²¹ dúh¹ hnga² bíh¹ Tí³² Juo¹³ dí², cun³quionh³ hi³ lí¹ cú² lí¹ hính²³ la³ jáun² bí¹ tsú² má²jmu² hi³ tá¹tsin¹ cáun² héih³² hlah³. ³⁰ Cun³ñí¹ hi³ jáun² bíh¹, juóun³² hnoh² ná¹tsáun¹ náh² jí³ hi³ má²huán¹ náh² siáh³, hi³ hí¹ ca³la³ tí³ má²cá²tsan³ yáh³ siáh³ ma³ jan² hnoh². ³¹ Tí³la³ sá¹jmí¹ hi³ chú¹ ñih²¹ dí² re² jmí¹ tsí³ hmóu³² né³, jáun² tiá² jmí¹ ra³tsa² yáh³ Tí³² Juo¹³ dí² héih³². ³² Tí³la³ ní¹juáh³ ní¹

má¹ca³ma³tsau¹³ Ti³² Juo¹³ dí² má¹ná¹, jáun² jeinh²¹
bíh¹ jmí¹ tsí³ dí² tí³ ñí¹con² tsú², hi³ jáun² tiá² tá¹tsa¹
dí² héih³² hlah³ cu³tsa³² quiúnh¹ dí² tsá² zian² cun³
tin² tsí³ hmóu³².

³³ Jáun² né³ reh², ní¹juáh³ ní¹ má¹ca³ngih³² náh²
hi³ cúh¹³ náh² má³² hi³ ca³tin¹ Ti³² Juo¹³ dí², jan²¹
náh² tín² tsá²ján² tsá²ján². ³⁴ Ní¹juáh³ zian² ma³ jan²
tsá² má²ñí¹cuóunh²¹ lín³², cuí¹ jmu¹ tsú² tín² má³²
hñú¹³, hi³ jáun² tiá² lí³ zia³² he³ ca³ti²¹ ma³tsau¹³
Dió³² ní¹ má¹ca³cuú² ca³ngih³² náh² jáun². Jáí¹³ ñí¹
hná¹ ní² né³ ñí¹ma³ré¹³ jná¹³ ní¹ má¹cá²chó³² ná¹
hi³ ñí¹jie¹ ná¹ hnoh².

12

Pí³ hi³ cue³² Jmí² chí³ Chun¹

(Romanos 12:3-8; Efesios 4:7-16; 1 Pedro 4:8-11)

¹ Hi³ jáun² né³ reh², cuí¹ hléh¹³ jná¹³ ta³né³²
ca³ti²¹ hi³ ca³ngah³ hnoh² jáun² ca³ti²¹ la³ cun³ pí³
hi³ cue³² Jmí² chí³ Chun¹ ñí¹con² ma³ quin³² ma³
jan³² tsáu², qui¹ tiá² hnó³² jná¹³ hi³ tionh² náh²
ná¹cáun¹.

² Re² lín³² bíh¹ ñíh¹ hnoh², hi³ jmái¹ hi³ tiá² jmí¹
má²tanh²³ náh² ta²¹ Dió³², cáun² lí¹ ca³lí³can² náh²
hi³ jmí¹ ma³quien¹³ náh² dió³² tsá² lán¹ tsá² tiá²
hle³². ³ Cun³ñí¹ hi³ jáun² bíh¹ hnó³² jná¹³ hi³
lí³ ñíh¹³ hnoh² ta³né³², hi³ hí¹ jan² yáh³ tsá² chú²
juóun³² Jesús tiá² lí¹³ hléh³² cun³quionh³ pí³ quioh²¹
Jmí² chí³ joh¹ Dió³², hi³ sa³jun³ hí¹ jan² yáh³ tiá² hin²
lí¹³ juáh³ hi³ Jesús lín³ Ti³² Juo¹³, ní¹juáh³ tiá² la³

dí¹hle³² yáh³ tsú² cun³ quionh³ pí³ quioh²¹ Jmí²chí³ Chun¹.

4 Zia³² bíh¹ hliáun³ ñí¹ pí³ hi³ lí¹³ lí³ hiáuh³ tsáu², tí³la³ jan² bíh¹ Jmí²chí³ Tsá² cue³². 5 Ja³bí¹ la³ jáun², uá¹jinh¹ zia³² hliáun³ ñí¹ he³ lánh³ rón³² lí¹³ ma³cón³² tsú² rainh²¹, tí³la³ ñí¹con² jan² Juo¹³ bíh¹ dí² ja³² la³jí³² hi³ jáun². 6 Hi³ ja³bí¹ zia³² siáh³ hliáun³ ñí¹ pí³ hi³ lí¹³ hiáuh³ tsá² jmu³ tá¹³ Dió³², tí³la³ ñí¹con² jan² Dió³² bíh¹ ja³² la³jí³² hi³ jáun². 7 Jáun² né³, tiu³nio² lí²lin¹ bíh¹ hi³ quionh³ tsú² Jmí²chí³ Chun¹ ma³ quin³² ma³ jan³², hi³ jáun² lí²zia³² he³ cun³ quionh³ má²hon³ tsú² tsá²ján² tsá²ján². 8 Jmí²chí³ hí³ bíh¹ cue³² pí³ ñí¹con² ma³ jan² tsáu² hi³ tin² hléh³² ca³la³ hi³ quiáh¹ lín³² tsí³; hi³ ñí¹con² ma³ jan² né³, Jmí²chí³ hí³ bíh¹ siáh³ cue³² pí³ hi³ tin² hléh³² la³juah²¹ dúh¹ tsá² ñí² tsá² lieih²¹ cu³tí³. 9 Hnga² Jmí²chí³ hí³ bíh¹ siáh³ jmu² hi³ zian² tsá² tin² cha³² cáun² tsí³ ñí¹con² Dió³², hi³ ma³ jan² né³ hiáuh²³ pí³ hi³ lí¹³ jmah³ tsá² tsáun¹. 10 Ma³ jan² tsáu² hiáuh²³ siáh³ pí³ hi³ lí¹³ jmu³ hua³jueh³², hi³ ma³ jan² né³ hiáuh²³ pí³ hi³ lí¹³ hléh³² jái¹³ hi³ cue³² Dió³² hñu³ tsí³. Ma³ jan² tsáu² hiáuh²³ pí³ hi³ tin² chu³ ñih³ he³ ñí¹ jmí²chí³ ná¹quian³² ma³ quin³² ma³ jan³² tsáu², ní¹juáh³ Jmí²chí³ Chun¹ ho³ jmí²chí³ hláinh¹. Zian² siáh³ tsá² hiáuh²³ pí³ hi³ lí¹³ hléh³² hliáun³ ñí¹ jú¹jma²; hi³ ca³lí³í¹ zian² siáh³ tsá² hiáuh²³ pí³ hi³ lí¹³ zái³² jái¹³ hi³ má²lí²hléh³² jáun² tsá² jan² hí³. 11 Tí³la³ la³jí³² bíh¹ hi³ ní², jmu² jan² tán¹ Jmí²chí³ Chun¹ bíh¹, Tsá² tsóh²³ ma³ quin³²

ma³ caun³² pí³ ñí¹con² tsáu² la³ cun³ hi³ hnió³ hnga².

La³jái³² bíh¹ dí² ná¹láí³ la³jmí¹ lí³ ñí¹ pih²¹ ñí¹ siún¹ quioh²¹ jan² tsáu²

¹² Hi³ jáun² né³, hliáun³ bíh¹ ñí¹ pih²¹ ñí¹ siún¹ zia³² quioh²¹ jan² tsáu², hi³ uá¹jinh¹ hliáun³ hi³ pih²¹ hi³ siún¹ jáun², tí³la³ jan² tsáu² bíh¹ lí³ cun³ ñí¹ la³jí³² hi³ jáun². Ja³bí¹ la³ ní² uá²jai³² lí³ quioh²¹ Cristo. ¹³ Quí¹ la³ cun³ jmí¹ cáun³ dí² jáun² jmái² cun³quionh³ Jmí²chí³ Chun¹, ca³la³ jáí³² bíh¹ dí² ca³lan³ la³juah²¹ dúh¹ jan² tsáu². Jáun² la³jái³² dí² má²ná¹láí³ la³juah²¹ dúh¹ ñí¹ pih²¹ ñí¹ siún¹ quioh²¹ Cristo, uá¹ hi³ tsá² *judíos ho³lá²dá² *tsá²cá²jo²¹, uá¹ hi³ *tsá² má²dí¹hlánh¹ uá¹ hi³ tsá² zian² hi³ ca³tin¹ hnga²; quí¹ jan² tán¹ Jmí²chí³ hi³ bíh¹ má²ca³hen¹³ dí² la³jái³². ¹⁴ Né³² né³, jun³juáh¹³ cá² ñí¹ yáh³ hi³ lín³ tsú² tá¹ jan², quí¹ hliáun³ lín³² bíh¹ ñí¹ pih²¹ ñí¹ siún¹ quioh²¹ tsáu² zia³² hi³ jmu² ma³ quin³² ta²¹. ¹⁵ Quí¹ sá¹jmí¹ hi³ ta³ tsú² juáh³ la³ lá²: “Jun³juáh¹³ cuo² yáh³ tsú² lín³ jná¹³, hi³ jáun² tiá² lín³ yáh³ jná¹³ cáun² hi³ ca³tin¹ tsáu²”, ħí¹ cun³quionh³ hi³ má²lí²juáh³ la³ ní² ta³ tsú², lí¹³ hi³ tiú²uú² chí¹hma² quioh²¹ tsú²? ;Tiá² jáun² yáh³! ¹⁶ Ho³ ní¹juáh³ cuá¹ tsú² siáh³ ca³juáh³ la³ lá²: “Tiá² mí¹ñí¹ tsú² lín³ yáh³ jná¹³, hi³ jáun² tiá² lín³ yáh³ jná¹³ cáun² hi³ quioh²¹ jan² tsáu²”; tí³la³ ħí¹ cun³quionh³ hi³hliá² má²lí²juáh³ la³ ní² siáh³ cuá¹ tsú², tiú²uú² la³ chí¹hma² quioh²¹ tsá² hí³? ¹⁷ Quí¹ sá¹jmí¹ tá¹ jan² dí² lí³ jmáh³la³ mí¹ñí¹ dúh¹, hi³ jáun²

ɸhe³ bí¹ lánh³ rón³² jmí¹ lí¹³ náí¹³ dí²? Ho³ sá¹ jmí¹ tá¹
 jan² dí² lí³ jmáh³ la³ cuá¹, ɸhe³ bí¹ lánh³ rón³² jmí¹
 lí¹³ jmáh¹³ dí²? 18 Tí³ la³ Dió³² má¹ ná¹, ca³ jmú³ hi³
 ma³ quin³² ma³ caun³² hi³ pih²¹ hi³ siún¹ quiú¹³
 dí² ná¹ tsí²¹ la³ cun³ ñí¹ ca³ tí²¹, la³ cun³ rón³² ñí¹
 ca³ lí³ hnió³ hnga² Dió³² jmu³. 19 Qui¹ sá¹ jmí¹ tá¹ jan²
 tsú² lí³ cá² ñí¹ dúh¹, hi³ jáun² hí¹ juáh³ tiú² uú² jmí¹
 lin¹ yáh³ hi³ tsáu² tsú². 20 Hi³ jáun² la³ cun³ lí³ jáun²
 má¹ na²¹, uá¹ jinh¹ zia³² hliáun³ ñí¹ pih²¹ ñí¹ siún¹
 quioh²¹ tsú², jan² tsáu² bíh¹ lí³ la³ cun³ ñí¹ jí³ lí³² hi³
 jáun².

21 Qui¹ mí¹ ñí¹ tsú² tiá² lí¹³ yáh³ záih³² cuo² tsú²
 la³ lá²: “Tiá² lin¹ hniah³ yáh³ hnú² ñí¹ con² jná¹³”;
 hi³ sa³ jun³ chí¹ tsú² lí¹³ záih³² ta³ tsú² la³ lá²: “Tiá²
 lin¹ lí³ hniah²³ yáh³ hnoh² ñí¹ con² jná¹³”. 22 Qui¹
 ñí¹ láí²³ dí² hi³ jlánh¹ bíh¹ háinh¹³ tsáunh¹ quiú¹³
 dí², ñí¹ jáun² bíh¹ tí³ jlánh¹ bí¹ lí² hniáuh³²; 23 hi³ ñí¹
 tiá² nga³ tí³² tsí³ dí² né³, ñí¹ jáun² bíh¹ tí³ jlánh¹
 re² jmu³² dí² hua³ hí¹³. Hi³ ní¹ juáh³ ñí¹ láí²³ dí² hi³
 tiá² re² jniá³ quiú¹³ dí² né³, ñí¹ jáun² bíh¹ tí³ jlánh¹
 jlí²³ dí², 24 cáun² hi³ tiá² lin¹ jmu³² dí² ñí¹ con² lí³ ua³
 cáun² hi³ láí²³ dí² hi³ chú³² jniá³ quiú¹³. La³ ní² bíh¹
 ca³ jmú³ Dió³² hi³ ñí¹ pih²¹ ñí¹ siún¹ ñí¹ tiá² nga³
 je²³ dí² quiú¹³, tí³ jlánh¹ bíh¹ ma³ quien¹³ dí² má¹ lí³²
 jáun². 25 Cun³ ñí¹ hi³ jáun² né³, tiá² zia³² yáh³ jáí¹³
 hi³ ma³ zian³² hi³ pih²¹ hi³ siún¹ jáun² ñí¹ con² hi³
 cáun² hi³ cáun², tí³ la³ ma³ quin³² ma³ caun³² hi³
 jáun² má¹ na²¹, jmu² bíh¹ zian² hi³ ca³ tin¹ rainh²¹.
 26 Cun³ ñí¹ hi³ jáun² bíh¹, ní¹ juáh³ cáun² ñí¹ uóu²¹
 quioh²¹ tsú², la³ jí³² bíh¹ hi³ ñí¹ hná¹ ní² má² tso²

uá²jai³² tsí³; hi³ ní¹juáh³ cáun² ñí¹ pih²¹ quioh²¹ tsú²
 jlánh¹ ca³lí³ quien², hi³ jáun² la³jí³² bíh¹ siáh³ ñí¹
 hná¹ ní² má²hiún² uá²jai³² tsí³.

27 Jáun² né³, ma³ quin³² ma³ jan³² bíh¹ hnoh²
 ná¹lín³ náh² ñí¹ pih²¹ ñí¹ siún¹ la³ jáun² quioh²¹
 Cristo. 28 La³ jáun² bíh¹ lí³, hi³ jáun² ma³ quin³²
 ma³ jan³² tsá² lín³ cuáh³² má²ca³cué³ Dió³² ma³
 cáun² ta²¹ hi³ lí¹³ jmu³ tsú². La³ñí¹ la³ján³ zian²
 tsá² ná¹lín³ *ti³² tsá² quian³² jē¹ Dió³²; ñí¹ má²tun³
 né³, zian² tsá² ná¹lín³ *ti³² jē¹ Dió³²; ñí¹ má²hni³²
 né³ zian² tsá² ná¹lín³ ti³² tsá² má²tin² tsáu². Ñí¹
 hná¹ ní² né³ zian² siáh³ tsá² má²quian³² pí³ hi³ jmu²
 hua³jueh³², tsá² jmah²³ tsá² tsáun¹, tsá² má²hon³
 tsáu² siáh³, tsá² quian³² ñí¹ juí³² quioh²¹ cuáh³²; hi³
 má¹lí³² jáun² né³, zian² tsá² hiáuh²³ pí³ hi³ hléh³²
 jú¹jma² siáh³ ní² siáh³. 29 Jáun² né³, ¿hí¹ la³jín³² tsú²
 ná¹lín³ ti³² tsá² quian³² jē¹ Dió³² dúh¹? ¿Hí¹ la³jín³²
 tsáu² ná¹lín³ ti³² jē¹ Dió³²? ¿Hí¹ la³jín³² ná¹lín³ ti³²
 tsá² má²tin² tsáu²? Ho³ ¿hí¹ la³jín³² tsáu² quian³²
 pí³ hi³ jmu² hua³jueh³²? 30 ¿Hí¹ la³jín³² tsáu² hiáuh²³
 pí³ hi³ jmah³ tsá² tsáun¹? ¿Hí¹ la³jín³² quian³² pí³
 hi³ hléh³² jú¹jma² siáh³? ¿Hí¹ la³jín³² tsáu² quian³²
 pí³ hi³ zai³² jái¹³ quioh²¹ tsá² má²lí²hléh³² jáun²
 jú¹jma² siáh³ dúh¹? ¿Tiá² jáun² yáh³! 31 Ti³la³ hnoh²
 hniáuh³² jmúh¹³ dí¹quian¹ bíh¹ hi³ hián¹³ náh² hi³
 jlánh¹ bíh¹ chu²¹ hi³ cué³² Dió³².

Ti³la³ ñí¹ ca³la³ jí³² hi³ ní² né³, zia³² bíh¹ cónh³í¹
 cáun² hi³ jlánh¹ bíh¹ quien² hi³ hnó³² jná¹³ hie¹³ ñí¹
 hná¹ lá².

13

Hi³ hnáu³ tsú²

1 La³ lá² lí³, ní¹juáh³ ñí¹con² jná¹³ la³ zia³² pí³ hi³ hléh²³ hliáun³ ñí¹ jú¹jma² quioh²¹ tsá²mi³cuóun² la³ má²quionh³ jí³ jē¹ tsá²cuú² tsá²ta³ Dió³² siáh³, tí³la³ ní¹juáh³ tiá² hin² la³ hno³ yáh³ jná¹³ má¹lí³² jáun², jáun² la³ jáun² má²lin¹ hi³ lín³ jná¹³ la³jmi¹ lí³ cáun² tsí¹ cú¹jen² hi³ lí¹ qui¹ lí¹ hín¹ pa³i³jua³ bíh¹, ho³lá²dá² cáun² tsí¹ mí¹ñí² chéin³ hi³ lí¹ hín¹ cú²pá¹ cú²chánh¹. 2 Hi³ ní¹juáh³ jná¹³ la³ lín³ ná¹*tí³² jē¹ Dió³², ho³ ní¹juáh³ cuo² ná¹ ca³la³ jí³² jú¹ ná¹hmá¹ ná¹jní¹ quioh²¹ Dió³² jí³ hi³ há² ngi²³ ná¹ ca³la³ jí³², ho³ ní¹juáh³ nio² siáh³ cáun² tsin³² ná¹ hi³ hí¹ ca³la³ tí³ lí¹³ quin¹³ jná¹³ cáun² máh³ ñí¹ zeh¹ hi³ zih¹³ ná¹ ñí¹ siáh³, tí³la³ ní¹juáh³ tiá² hin² la³ hno³ yáh³ jná¹³ má¹lí³² jáun², hi³ jáun² hí¹ cáun² yáh³ tiá² lin¹ ñí¹ jmu³ ta²¹ jná¹³. 3 Hi³ uá¹jinh¹ tsoh²¹ jná¹³ ca³la³ jí³² hi³ zia³² quion²¹, ho³ uá¹jinh¹ hí¹ ca³la³ tí³ huen² jná¹³ ca³jiēnh²¹ hi³ cón³² ná¹ cáun² ja¹ sí², tí³la³ ní¹juáh³ tiá² hin² la³ hno³ yáh³ jná¹³ má¹lí³² jáun², jáun² tiá² lin¹ ñí¹ jmu³ ta²¹ hí¹ cáun² yáh³ hi³ jmu² jná¹³ la³ jáun².

4 Tí³la³ ní¹juáh³ tsá² hnio³ tsáu² né³, tsá² la³ hí³ lín³ tsá² jmu² juenh² tsí³ bíh¹, tsá² ja³² mií³ tsí³, tsá² tiá² uóu³² tsí³, tsá² tiá² jmu² quien² hnga², sa³jun³ jmu² tsú² tonh². 5 Ja³bí¹ tsá² la³ hí³ tiá² tin² yáh³ jú¹ hlah³. Tiá² lín³ yáh³ tsú² jan² tsá² cáun² lí¹ hnió³ hi³ ma³hiún² tsí³ hnga², sa³jun³ lín³ tsú² jan² tsá² chéi³ tsí³, hi³ sa³jun³ nióh³² tsú² hua³hí¹³ ha³ cónh³ tí³ hi³

jmu² tsáu² ñí¹con². 6 Tsá² la³ hí³ tiá² má²hiún² yáh³ tsí³ ní¹juáh³ hi³ ca³quiúnh³² tsáu² hi³ hlah³, tí³la³ tsá² hí³ dá² lí²hiún² tsí³ ní¹juáh³ jú¹ tson² bíh¹ la³ ca³cah¹³ jmái¹. 7 Tsá² hnio³ tsáu² né³, tiá² chú² tiá² ja³² yáh³ hi³ ca³tín¹ rainh²¹. La³ má²nio² jáun² bíh¹ cáun² tsí³ tsú² ñí¹con² rainh²¹, hi³ hen² siáh³ tsí³ tsú² ñí¹con² tsáu², jí³ hi³ tion² tsú² siáh³ tsí³ jí³lí³².

8 Qui¹ hi³ hnáu³ tsú² tiá² tón³² jmái¹ tsa³hín³ yáh³. Chau²¹ bíh¹ jmái¹ táuh³ hi³ cue³² Dió³² jái¹³ hñu³ tsí³ tsáu², sa³jun³ uú² hléh³² tsú² jú¹jma² siáh³ siáh³, hi³ sa³jun³ uú² lí³ hniáuh³² hi³ há² ngí²³ lín³² tsú². 9 Qui¹ jun³ hi³ tán¹ hián² yáh³ la³ cun³ hi³ má²né¹ dí², sa³jun³ má²ca³cué³ Dió³² jái¹³ hñu³ tsí³ tsáu² la³ hia³ la³ táuh³; 10 tí³la³ ní¹ má¹cá²chó³² hi³ hú¹tá¹ tán¹ hián² cu³tí¹³ má¹ná¹, jáun² lí¹ yéin²¹ bíh¹ la³jí³² hi³ tiá² tán¹ tiá² hián².

11 Jmí¹ míh² jná¹³ jmí¹ hléh²³ la³ qui³ hleh³² jan² tsá¹míh¹, hi³ jmí¹ cháunh²³ siáh³ chin³² ná¹ la³ cun³ qui³ jmu² jan² tsá¹míh¹, jí³ hi³ jmí¹ hnauh³² jná¹³ siáh³ tsín³² la³ cun³ qui³ jmu² jan² tsá¹míh¹; tí³la³ jmí¹ ca³lí³hún¹ tsín³² jná¹³ má¹ná¹, tí³ có³² bíh¹ ca³quin³ la³ cun³ hi³ jmí¹ jmu² jná¹³ jáun² jmí¹ míh² ná¹. 12 La³ ní² bíh¹ lí³ quiú¹³ dí² ta³né³², hi³ tiá² re² má²hún¹ yáh³ tsí³ dí² hi³ ca³tín¹ Dió³². Néh³² jnoh¹ ñí¹ tsú² sáh³ lí¹ ná¹juá¹³ la³jmí¹ jniá³ ñí¹ tsú² cun³quionh³ cáun² tsí¹ cú¹jen² zín³ bíh¹; tí³la³ má¹jáun² né³, má²neh²¹ dí² tsú² hú¹tá¹ ná¹jéinh³ ñí¹ bíh¹ dí². Ta³né³² dá² má²cuóun³² jná¹³ Dió³² ma³ pih²¹ bíh¹, tí³la³ má¹jáun² bíh¹ lí³ cuóun³² jná¹³ tsú²

cun³ tán¹ cun³ hián² cu³tí¹³, la³jmí¹ cuóu³² jná¹³
jáun² hnga² Dió³².

13 Hi³ jáun² hní³² ñí¹ zia³² hi³ lí³ quien² la³
má²quien² jáun²: hi³ nio² cáun² tsí³ tsú², hi³ hen² tsí³
tsú², jí³ hi³ hnáu³ tsú² ní² siáh³; tí³la³ la³ cun³ hi³
jlánh¹ bíh¹ quien² ñí¹ hi³ hní³² ní², hi³ hnáu³ bíh¹
tsú².

14

*Zia³² cónh^{3t1} ca^{3lá2} jái¹³ ca^{3tí21} pí³ hi³ cue³²
Jmí²chí³ Chun¹*

1 Hi³ jáun² né³, jmu³ náh² pí³ la³jonh³ jmí¹ honh²
hi³ má¹hnáu³ náh². Hi³ ja^{3bí1} hniáuh³² jmúh¹³
náh² siáh³ hi³ dí¹quiaunh²¹ lín²¹ honh² hi³ hián¹³
náh² cáun² pí³ ñí¹con² Dió³²; hi³ la³ñí¹ la³ján³ né³
hniáuh³² hen² honh² náh² hi³ lí¹³ ngái¹ náh² ñí¹con²
tsáu² jái¹³ hi³ cue³² Dió³² hñu³ honh² bí¹ náh².
2 Quí¹ ní¹juáh³ tsá² quian³² pí³ hi³ hleh³² jú¹jma²
hi³ hí¹ hnga² tiá² cuoh², hi³ liéinh³² Dió³² bíh¹ tsú²
jaun³², jun³juáh¹³ hi³ liéinh³² tsá²mi³cuóun² yáh³
tsú², quí¹ hí¹ jan² yáh³ tiá² hin² ngí²³ jái¹³ jáun².
Tsá² hí³ dá² hleh³² jú¹ ná¹hmá¹ ná¹jní¹ cun³quionh³
pí³ quioh²¹ Jmí²chí³ Chun¹ bíh¹. 3 Tí³la³ tsá² hleh³²
hí³ jái¹³ hi³ cue³² Dió³² hñu³ tsí³ má¹ná¹, liéinh³²
tsú² tsá²mi³cuóun² rainh²¹ bíh¹, hi³ jmu² tsú² hi³
tsá² hí³ lí³ pin³ tsí³ ñí¹con² Dió³², hi³ cha³² tsú² siáh³
tiá³ tsí³ tsá² hí³, jí³ hi³ jmouh³² tsú² siáh³ tsí³ tsú².
4 Jáun² né³, tsá² hleh³² jú¹jma² siáh³ jmu² hi³ lí³ pin³
tsí³ hnga² bíh¹ ñí¹con² Dió³²; tí³la³ tsá² ngái³² jái¹³

hi³ cue³² Dió³² hñu³ tsí³ né³, jmu² hi³ lí³ pin³ tsí³ tsá² cuáh³² bíh¹.

5 Jná¹³ jmí¹ hiún² tsin³² sá¹jmí¹ la³jín³² hnoh² lí¹³ hléh¹³ náh² jú¹jma² siáh³; tí³la³ tí³ jlánh¹ bí¹ hen² tsin³² jná¹³ hi³ hián¹³ náh² pí³ hi³ lí¹³ hléh¹³ náh² jái¹³ hi³ cue³² Dió³² bíh¹; qui¹ tí³ jlánh¹ bíh¹ quien² hi³ jmúh¹³ náh² la³ ní² la³ cónh³ bíh¹ hi³ hléh¹³ náh² jú¹jma² siáh³. Jí³²la³ tí³ ní¹juáh³ zian² jan² tsá² má²hiauh³² pí³ hi³ zai³² jē¹ tsá² hleh³² hí³ jú¹jma² siáh³ bíh¹, jáun² bíh¹ zia³² ñí¹ lí¹³ jmu³ ta²¹ jē¹ tsú² hi³ lí³ pin³ tsí³ tsá² lín³ cuáh³². 6 Cun³ñí¹ hi³ jáun² bíh¹ reh², ní¹juáh³ jná¹³ la³ ñí¹jie¹ ná¹ hnoh², hi³ ñí¹lieh¹ jná¹³ cun³quionh³ jú¹jma² siáh³, ha³ tiá² lin¹ ñí¹ jmu³ ta²¹ hí¹ cáun² yáh³ quián¹³ hnoh² lí¹³. Jí³²la³ tí³ ní¹juáh³ ñí¹lieh¹ jná¹³ hnoh² cun³quionh³ jái¹³ hi³ jmí¹ ná¹hmá¹ bíh¹, hi³ má²hnió³ Dió³² hi³ lí³ ñí¹³ hnoh², ho³ ní¹juáh³ hi³ ca³jmú³² jná¹³ hi³ há¹ ngi¹³ náh² re² jái¹³ quioh²¹ bíh¹ tsú², ho³lá²dá² ní¹juáh³ ca³hléh³ jná¹³ cáun² jái¹³ hi³ cue³² Dió³² hñu³ tsin³², ho³lá²dá² ní¹juáh³ zia³² cáun² jú¹ tson² hi³ lí¹³ má¹ta¹³ jná¹³ hnoh².

7 Cuí¹ jmú¹³ cáun² jái¹³ hi³ ca³tin¹ mí¹ñí² hi³ jmu² tsú² sun¹, la³ cun³ hmá² tá² le² ho³ tun³² pih²¹ hi³ cai³² tsú²; uá¹jinh¹ tiá² jmí²chí³ hu²¹, tí³la³ cu³ jáun² ní¹juáh³ tiá² la³ lin¹ yáh³ re² he³ lánh³ tsau³² sun¹ hi³ ná¹jmu² tsú², jáun² he³ ya³ lánh³ rón³² lí¹³ lí³ ñí³² tsáu² hi³ he³ ñí¹ sun¹ ná¹jmu² tsú². 8 Hi³ ní¹juáh³ jmí¹ jmu² tsú² hniéi² né³, ní¹juáh³ tiá² la³ jmu² yáh³ tsú² na²¹ lín²¹ mah¹ quioh²¹ mí¹ñí² ní¹

má¹ca³jie³, hi³ jáun² hí¹ jan² yáh³ tiá² hin² jmu³
 hua³jan²¹ hi³ tsa³táunh¹ ñí¹ hniéi². 9 La³ jáun² bíh¹
 lí²³ siáh³ ñí¹con² hnoh²: Ní¹juáh³ tiá² hléh¹³ yáh³
 hnoh² jái¹³ hi³ lí³ ngi¹³ tsáu², ¿ha³ bí¹ lánh³ rón³² lí¹³
 lí³ ñi³² tsú² jái¹³ hi³ ná¹hléh¹ hnoh² jáun²? ¡La³jmi¹
 lín³ jan² tsá² lí¹ hlí² lí¹ liéih²³ hnga² bíh¹ má²lín³
 hnoh² ní¹juáh³ la³ jáun²! 10 Tson² bíh¹ zia³² hliáun³
 ñí¹ jú¹jma² hngá¹máh³ lá², hi³ la³jí³² hi³ jáun² cun³
 zia³² hi³ hnió³ juáh³ bíh¹. 11 Tí³la³ ní¹juáh³ tiá² la³
 ngi²³ yáh³ jná¹³ jú¹jma² hi³ liéih³² jáun² tsáu² né³, hi³
 jáun² jan² tsá² hué³² siáh³ bíh¹ jná¹³ hi³ ca³tin¹ tsá²
 hí³, hi³ tsá² hí³ né³ lín³ siáh³ jan² tsá² hué³² siáh³ hi³
 ca³tin¹ jná¹³ uá²jai³². 12 Hi³ jáun² cun³ñí¹ hi³ hnoh²
 jlánh¹ má²ná¹hniá¹ náh² hi³ héih¹ náh² pí³ ñí¹con²
 Jmí²chí³ Chun¹, jáun² ñí¹ ca³la³ jí³² né³, jmu³ náh²
 tion³ hi³ héih¹ náh² hi³ lí¹³ lí³ jmu³ ta²¹ hi³ lí³ pin³
 tsí³ tsá² lín³ cuáh³² ñí¹ hná¹ ní².

13 Hi³ jáun² né³, ní¹juáh³ tsá² hleh³² jú¹jma²
 siáh³, hniáuh³² bíh¹ mí³² tsú² ñí¹con² Dió³² hi³ lí¹³
 hiáuh¹³ uá²jai³² pí³ hi³ zá³² jái¹³ hi³ hleh³² jáun².
 14 Qui¹ ní¹juáh³ hi³ lienh¹ jná¹³ Dió³² cun³quionh³
 jú¹jma² siáh³, tson² bíh¹ hi³ jná¹³ dí¹lienh¹ Dió³²
 cun³quionh³ jmí²chí³ quion²¹ bíh¹, tí³la³ jun³ hi³
 jáun² yáh³ ngi²³ jná¹³ huen². 15 Cun³ñí¹ hi³ jáun²
 né³, jná¹³ len³ hi³ tí³ jlánh¹ bíh¹ quien² ní¹juáh³
 hi³ ngi²³ jná¹³ jái¹³ hi³ lienh¹ jná¹³ Dió³² ní¹
 má¹tí³ ñí¹ lienh¹ jná¹³ tsú² cun³quionh³ jmí²chí³
 quion²¹, hi³ tí³ jlánh¹ bíh¹ quien² siáh³ ní¹juáh³ hi³
 ngi²³ jná¹³ sun¹ hi³ hie¹³ ná¹ ní¹ má¹tí³ ñí¹ hie¹³

ná¹ ñí¹con² Dió³² cun³quionh³ jmí²chí³ quion²¹.
 16 Qui¹ ní¹juáh³ hnú² dí¹ma³tsú¹ ma³jonh²¹ Dió³²
 cun³quionh³ jmáh³la³ jmí²chí³ quián¹³, jáun² tsá²
 cá²tsáun¹ tsá² ná¹nái³² jáun² tiá² lí¹³ yáh³ hi³
 tsa³hlió³ hná¹ jáun² hi³ cuéh³² tiá¹hmah¹ Dió³²
 quiúnh¹ hnú², qui¹ tiá² ngí²³ yáh³ tsú² he³ dá²
 jaun³² dí¹hléh¹ hnú². 17 Ho³ sa³ re² lín³² bíh¹
 dí¹lien¹hnú² Dió³² hi³ dí¹cueh³² nú² tsú² tiá¹hmah¹,
 tí³la³ má¹lí³² jáun² né³ tsá² jan² tiá² lí³ pin³ yáh³
 tsí³. 18 Jná¹³ cue² tiá¹hmah¹ Dió³² qui¹ cun³ñí¹ hi³ tí³
 jlánh¹ bíh¹ quion¹ jná¹³ pí³ hi³ hléh¹³ jú¹jma² siáh³
 la³ cónh³ bíh¹ ca³la³ jín³² hnoh². 19 Tí³la³ ní¹juáh³
 jmí¹ zenh² jná¹³ ja¹ ñí¹ ná¹ngih³² tsá² lín³ cuáh³²
 má¹ná¹, tí³ jlánh¹ bíh¹ hnó³² jná¹³ hi³ má¹tin¹³ tsá²
 siánh³ cun³quionh³ hñá³ jon¹ jái¹³ hi³ lí¹³ ngí¹³ tsú²,
 la³ cónh³ bíh¹ hi³ jmí¹ hléh¹³ ná¹ quia³ mei²¹ jon¹
 jú¹jma² hí¹juáh³ huen² ná¹ tiá² cuo².

20 Reh², ha³ lí² cuí¹ cháunh¹³ chinh³² náh² la³ cun³
 qui³ cháunh²³ chí¹ tsá¹míh¹. Jmu³ náh² hi³ lín³ náh²
 la³jmí¹ lín³ tsá¹míh¹ hi³ ca³tí²¹ hi³ hlah³ bíh¹; tí³la³
 ní¹ má¹ca³tí³ ñí¹ cháunh¹³ chinh³² náh² má¹ná¹, cuí¹
 cháunh¹³ chinh³² náh² la³ cun³ qui³ cháunh²³ chí¹
 jan² tsá² má²hún¹ tsí³. 21 Qui¹ ñí¹ Sí² quioh²¹ Dió³²
 rá¹juáh³: “Juo¹³ dí² juáh³ la³ lá²: Lienh¹ jná¹³ tsá²
 hue³² lá² cun³quionh³ jú¹jma² siáh³; cun³quionh³
 jē¹ tsá² hue³² siáh³ bíh¹ lienh¹ jná¹³ tsú², tí³la³
 sa³jun³ la³ jáun² yáh³ ne³ tsú² má¹ná¹”. 22 Hi³
 jáun² né³, hi³ hleh³² tsú² jáun² cun³quionh³ cáun²
 jú¹jma² siáh³ lí³ cáun² lí²¹ hi³ jáun² lí¹³ lí³jnia² hin²
 tsánh² tiá² má²taunh³² ta²¹ bíh¹, jun³juáh¹³ hi³ lí³

lin¹ hin² tsánh² má²taunh³² ta²¹ yáh³. Ti³la³ ní¹juáh³
ca³hléh³ jan² tsá² quian³² pí³ hi³ hleh³² jái¹³ hi³
cue³² Dió³² hñu³ tsí³ né³, jáun² jái¹³ jáun² lí³ cáun²
li²¹ hi³ lí¹³ lí³jnia² hin² tsánh² má²taunh³² ta²¹ bíh¹,
jun³juáh¹³ hi³ lí³ lin¹ hin² tsánh² tiá² ta²¹ má²taunh³²
yáh³. 23 Jáun² né³, ní¹juáh³ má²ná¹ngih³² la³jín³²
tsá² lín³ cuáh³², hi³ ní¹juáh³ la³jín³² la³ ná¹hle³²
jú¹jma² siáh³, hi³ tá¹la³ jáun² né³ chá¹táunh¹ ma³
jan² tsá² tiá² má²ñi³², ho³lá²dá² tsá² tiá² ta²¹ haih²¹,
çtiá¹ juáh³ tsá² hí³ má¹lí³² jáun² hi³ má²ca³ngáu²
bíh¹ hnoh²? 24 Ti³la³ ní¹juáh³ la³jín³² bíh¹ hnoh²
la³ ná¹ngái¹ náh² jái¹³ hi³ cue³² Dió³² hñu³ honh²,
hi³ tá¹la³ jáun² né³ chá¹táunh¹ ma³ jan² tsá² tiá²
má²jmí¹ má²tsí³, ho³lá²dá² tsá² tiá² ta²¹ haih²¹,
jáun² tsá² hí³ né³ lí³tsin² hi³ tson² bíh¹ ná¹ren²
tso³, qui¹ hmóu³² bíh¹ tsú² lí³tsin² lánh³ lí³ tsí³ ní¹
má¹ca³nái³² la³jí³² jái¹³ hi³ ná¹juáh²³ hnoh² jáun².
25 Cun³quionh³ la³ jáun² bíh¹ lí¹³ chu³ jñéih³ la³jí³²
la³ cun³ hi³ ná¹hmá¹ hñu³ tsí³ tsú², hi³ jáun² ca³la³
hi³ cuá¹hin³ bíh¹ tsú² ma³tsu³ ma³jónh³² Dió³² hi³
juáh³ hi³ tson² bíh¹ cu³tí³ la³ zenh² Dió³² ja¹ quián¹³
hnoh².

*Ní¹ má¹ca³ngih³² náh², jmu³ náh² re² tin² la³jí³² hi³
jmúh¹³*

26 Jáun² né³ reh², ní¹ má¹ca³cuú² ca³ngih³² hnoh²,
zian² ma³ jan² hnoh² ná¹quiánh¹ sun¹ hi³ lí³ jái¹³
quioh²¹ Dió³², ho³ hi³ má¹tin¹³ náh² tsáu², ho³ cáun²
hi³ ñíh¹ náh² hi³ má²ca³híe³ Dió³², ho³ cáun² jái¹³
hi³ hléh¹³ náh² cun³quionh³ jú¹jma² siáh³, ho³lá²dá²

hi³ záih¹³ náh² jái¹³ jáun². Re² bíh¹, tí³la³ cuí¹ lí³
 zia³² ñí¹ jmu³ ta²¹ la³jí³² hi³ jáun² hi³ lí³ pin³ tsí³ tsá²
 lín³ cuáh³². 27 Ní¹juáh³ jmí¹ zian² tsá² hléh³² jú¹jma²
 siáh³, cuí¹ hleh²¹ gon³ ho³ gáun³ tsáu² ní¹juáh³ hi³
 jlánh¹ juóun³²; tí³la³ ma³ quin³² ma³ jan³² má¹ná¹.
 Ja³bí¹ hniáuh³² zian² siáh³ jan² tsá² záí³² jái¹³ hi³
 hleh³² tsú² jáun². 28 Tí³la³ ní¹juáh³ ja¹ ñí¹ ná¹ngih³²
 náh² tiá² la³ zian² yáh³ tsá² má²hiah³² pí³ hi³ lí¹³
 záí³² jái¹³ jáun², cun³tša³² tí³ ta²¹ hí¹ jan² tiá² hin²
 hléh³² bíh¹ cú²jueh³² jú¹jma² hi³ hí¹juáh³ hnga² tsú²
 tiá² cuoh². Tí³ re² bíh¹ ma³ quin³² ma³ jan³² cuí¹
 juónh¹³ cú²jueh³² quionh³ Dió³², jí³ quionh³ jmí¹
 tsí³ hnga². 29 La³ ní² bíh¹ siáh³ ní¹juáh³ ní¹ má¹tí³
 ñí¹ hléh²¹ *tí³² jē¹ Dió³² jái¹³ hi³ má²lí²cué³² Dió³²
 hñu³ tsí³, cuí¹ hleh²¹ tsú² cun³ gon³ ho³ gáun³, hi³
 tsá² ñí¹ hná¹ jáun² né³, cuí¹ ná¹cán²³ re² hua³hí¹³
 la³jí³² jái¹³ hi³ juáh³ tsú² jáun². 30 Jáun² né³, ní¹juáh³
 Dió³² la³ jmu² hi³ zia³² cáun² hi³ lí²ñí³² jan² tsáu²
 ñí¹ cuá¹tón²¹ jáun², hi³ jáun² tsá² dí¹hleh³² hi³ cuí¹
 tunh¹³ tín² jē¹. 31 Hi³ jáun² la³ ní² bíh¹ lí¹³ hi³
 la³jín³² hnoh² lí¹³ hléh¹³ náh² ma³ quin³² ma³ jan³²
 la³ cun³ jái¹³ hi³ má²hian² náh² ñí¹con² Dió³², hi³
 jáun² la³jín³² tsáu² lí¹³ lí³ tìn² jí³ hi³ niau²¹ siáh³ tiá³
 tsí³. 32 Qui¹ hmóu³² bíh¹ tsá² ná¹lín³ hí³ *tí³² jē¹
 Dió³² hniáuh³² jmu³ héih³² ñí¹con² jmí²chí³ quioh²¹,
 33 qui¹ Dió³² dá² jun³juáh¹³ jan² Dió³² Tsá² jmu²
 hi³ tiáunh¹ tsáu² tiá³ siaun³² yáh³, qui¹ Dió³² dá² tí³
 jmu² hi³ tiauh² dí² re² tìn² bíh¹.

Né³² né³, la³ cun³ qui³ ná¹ngi²³ la³jín³² tsá²

joh¹ Dió³² la³ tán¹ ñí¹ ná¹ngih³² tsú², ³⁴ tsá²mi³ hniáuh³² tionh² ta³máih³ bíh¹ ja¹ ñí¹ ná¹ngih³² tsá² lín³ cuáh³². Ha³ tiá² jái¹³ zia³² yáh³ hi³ cáun² lí¹ hléh²¹ tsú² ta³lin²¹, hniáuh³² bíh¹ ma³quien² tsá²mi³ ñí²cuo² la³ cun³ hi³ rá¹juáh³ jáun² ñí¹ liei²¹ quioh²¹ Dió³². ³⁵ Jáun² ní¹juáh³ hnió³ tsá²mi³ hi³ lí³ ñí³² cáun² jái¹³, hniáuh³² ngáih³² tsú² tsá²ñuh² ñí²cuo² bíh¹ ní¹ má¹cá²chánh³² hñú¹³; qui¹ tiá² re² jniá³ yáh³ hi³ tsá²mi³ hléh³² ja¹ ñí¹ ná¹ngih³² tsá² lín³ cuáh³².

³⁶ Hniáuh³² cháu¹ hnoh² honh² hi³ jái¹³ quioh²¹ Dió³² tiá² ca³lí³liau³ yáh³ ja¹ quián¹³ hnoh², hi³ sa³jun³ ñí¹con² jmáh³la³ hnoh² yáh³ siáh³ má²cá²chó³² jái¹³. ³⁷ Ní¹juáh³ zian² tsá² lín²³ hi³ lín³ tí³² jē¹ Dió³², ho³lá²dá² lín²³ tsú² hi³ quian³² cáun² pí³ hi³ má²ca³cué³ Jmí²chí³ Chun¹, hniáuh³² bíh¹ ma³tson² tsú² hi³ sí² hi³ cuá¹jmu² jná¹³ lá² ñí¹con² hnoh², cáun² héih³² quioh²¹ Tí³² Juo¹³ bíh¹ dí² la³². ³⁸ Tí³la³ ní¹juáh³ tsá² tiá² ta²¹ haih²¹ jái¹³ lá² né³, hí¹juáh³ tiá² hniáuh³² yáh³ hi³ tanh¹³ tsú² ta²¹ tsá² la³ hí³.

³⁹ Jáun² né³ reh², chú³² jmúh¹³ náh² hniá¹ hi³ cué³² Dió³² jái¹³ hñu³ honh² náh² hi³ jáun² lí¹³ hléh¹³ náh², tí³la³ ha³ lí² qui² lí² jna³ náh² ñí¹con² tsá² má²hiauh³² pí³ hi³ hléh³² jú¹jma² siáh³ má¹ná¹. ⁴⁰ Hi³ jáun² la³jí³² hi³ jmuh³² náh² né³, jmu³ náh² re² tin² lín³², hi³ ca³la³ hi³ ja³² re² he² hná¹.

15

Jmí¹ ca³jeh¹³ Cristo

1 Né³² né³ reh², hnó³² jná¹³ hi³ cháu¹ náh² honh² jú¹ chú³² hi³ má²ca³hléh³ jná¹³ jáun² ñí¹con² hnoh². Jú¹ chú³² jáun² né³ ca³heh³ bíh¹ hnoh² jmí¹ ca³niéh² náh², hi³ jáun² la³ má²zian² jáun² bí¹ náh² hi³ nio² tiá³ honh² ñí¹con² jú¹ chú³² jáun². 2 Hi³ cun³quionh³ jú¹ chú³² jáun² bíh¹ siáh³ má²ná¹liáun¹ hnoh² ní¹juáh³ hi³ la³ má²ná¹ziánh¹ jáun² náh² tiá³ jái¹³ hi³ ca³hie³ jná¹³ jáun². Jí³²la³ tí³ ní¹juáh³ cáun² lí¹ táunh²³ náh² ta²¹ ta³ lin²¹ bíh¹, jáun² bíh¹ tiá² lin¹ ñí¹ lí³quien².

3 La³ cun³ la³jí³² jái¹³ hi³ ca³lí³ tin² jná¹³ jáun² huen², jí³lí³² bíh¹ jái¹³ jáun² ca³hie³ jná¹³ siáh³ hnoh². Hi³ ja¹ la³jí³² hi³ jáun² zia³² cáun² jái¹³ hi³ jlánh¹ bíh¹ quien² hi³ juáh³ la³ lá²: Cristo ca³jun³ hi³ ca³tí²¹ tso³ quiú¹³ dí², la³ cun³ hi³ rá¹juáh³ jáun² ñí¹ Sí²; 4 hi³ ja³haun³ tsú² siáh³, hi³ jáun² ñí¹ má²cá²hní² jmái¹ jáun² né³ ca³jenh¹³ tsú² já¹ hla¹, la³ cun³ hi³ rá¹juáh³ jáun² ñí¹ Sí². 5 Jmí¹ lí²¹ jáun² né³ ca³ma³jnia³² tsú² ñí¹con² Pé¹, hi³ jmí¹ lí¹cáin² pih²¹ jáun² né³ ca³ma³jnia³² tsú² siáh³ ñí¹con² tán¹ quian³tun³. 6 Jmí¹ lí¹cáin² jáun² siáh³ ca³ma³jnia³² tsú² ñí¹con² lí³ hñá³ nio² hñá³láun³ tsá² reh² dí² cun³jéin³² la³lá². Hi³ uá¹jinh¹ má²cá²tsan³ ma³jan² tsá² hí³ ta³né³², míh¹ tiá² jí³lin² tsá² hí³ zian² bíh¹. 7 Jmí¹ lí²¹ jáun² ca³ma³jnia³² tsú² ñí¹con² Jacobo, hi³ jmí¹ lí²¹ jáun² né³ ca³ma³jnia³² tsú² siáh³ ñí¹con² ca³la³ jín³² tí³² tsá² quian³² hí³ jé¹ Dió³².

8 Jmí¹ ca³táuh³ hi³ má²jnia³² tsú² jáun² ñí¹con² la³jín³² tsá² hí³ né³, jáun² ñí¹con² jná¹³ siáh³

ca³ma³jnia³² tsú². Jáun² jná¹³ bíh¹ jan² tsá² lín³ ná¹ la³jmí¹ lín³ jan² dáin² hi³ ca³li³zian² ta³ má²ca³nga² jmái¹ quioh²¹. ⁹ Qui¹ jun³ lin¹ tsáu² yáh³ jná¹³ la³ cónh³ bíh¹ *ti³² tsá² quian³² jë¹ Dió³² ñí¹ hná¹ ní², ca³la³ hí¹juáh³ tiá² ca³tin¹ yáh³ jná¹³ hi³ té³ tsáu² “ti³² tsá² quian³² jë¹ Dió³²”, qui¹ jná¹³ dá² jan² tsá² ca³jmú³² ná¹ hian² tsin³² ñí¹con² tsá² ná¹lín³ cuáh³² quioh²¹ Dió³² jmí¹tin² bíh¹. ¹⁰ Ti³la³ lín³ bíh¹ jná¹³ la³ cun³ hi³ lín³ ná¹, qui¹ cun³ñí¹ hi³ Dió³² ca³ja³ mií³ tsí³ ñí¹con² jná¹³. Hi³ jáun² mií³ hi³ ja³² jáun² tsí³ tsú² ñí¹con² jná¹³ tiá² lí¹ má²ca³há² ca³nga² yáh³, qui¹ jná¹³ bíh¹ ti³ jlánh¹ má²cá²jmú³² ta²¹ la³ cónh³ bíh¹ tsá² ñí¹ hná¹ ní²; uá¹jinh¹ jun³juáh¹³ jná¹³ yáh³ tsá² má²cá²jmú³², ti³la³ hnga² bíh¹ Dió³² Tsá² ja³² mií³ tsí³ má²ca³ma³hau³ jná¹³. ¹¹ Ti³la³ tiá² hi³ jmu² hí¹ cáun² yáh³ ní¹juáh³ jná¹³ ho³ tsá² hí³ ca³nga³ jú¹ chú³² jáun² ñí¹con² hnoh²; qui¹ ti³la³ cáun² lá² bíh¹ jú¹ chú³² hi³ hléh¹ jnoh¹, hi³ cáun² jái¹³ lá² bíh¹ siáh³ má²ca³tionh² hnoh² ta²¹.

Jmái¹ hi³ jenh¹³ tsá² má²cá²tsan³

¹² Jáun² né³, ní¹juáh³ jú¹ chú³² hi³ hléh¹ jnoh¹ juáh³ hi³ Cristo ca³jenh¹³ ja¹ hla¹, ¿ha³ bí¹ lánh³ rón³² zian² ma³ jan² hnoh² hi³ juánh³ náh² hi³ tiá² jenh¹³ yáh³ tsá² má²cá²tsan³? ¹³ Qui¹ sá¹jmí¹ tiá² la³ jenh¹³ yáh³ tsá² má²cá²tsan³, jáun² sa³jun³ la³ ca³jenh¹³ yáh³ hnga² Cristo. ¹⁴ Hi³ jáun² ní¹juáh³ tiá² la³ ca³jenh¹³ Cristo, jáun² jú¹ chú³² hi³ hléh¹ jnoh¹ tiá² lin¹ ñí¹ la³ quien² hí¹ cáun² yáh³, hi³ sa³jun³ la³ quien² siáh³ hi³ táunh²³ náh²

jáun² ta²¹. 15 Jáun² sá¹jmí¹ la³ ní² né³, jnoh¹ bíh¹ má²láí³ tsá² zih³² jú¹ tí¹jái² hi³ ca³tin¹ Dió³², quí¹ cun³ñí¹ hi³ má²ca³juáh¹³ jnoh¹ hi³ Dió³² ca³jmú³ hi³ ca³jenh¹³ Cristo. Jáun² ní¹juáh³ tiá² la³ tson² yáh³ hi³ jenh¹³ tsá² má²cá²tsan³, hi³ jáun² tiá² la³ tson² yáh³ hi³ Dió³² ca³jmú³ hi³ ca³jenh¹³ Cristo. 16 Quí¹ ní¹juáh³ tiá² la³ jenh¹³ yáh³ tsá² má²cá²tsan³, hi³ jáun² sa³jun³ la³ ca³jenh¹³ yáh³ siáh³ Cristo. 17 Hi³ jáun² sá¹jmí¹ tson² tiá² ca³jenh¹³ Cristo dúh¹, jáun² tiá² lin¹ ñí¹ jmí¹ jmu³ ta²¹ hí¹ cáun² yáh³ hi³ má²táunh²³ jáun² hnoh² ta²¹; la³ má²ná¹ren² jáun² bíh¹ náh² tsáuh³. 18 Jáun² ní¹juáh³ la³ ní² né³, la³ má²já²hín³ bíh¹ tsá² má²cá²tsan³ ta³ má²tanh² ta²¹ Cristo. 19 Ní¹juáh³ hi³ ná¹hen² jáun² tsí³ dí² ñí¹con² Cristo la³ zia³² ñí¹ jmu³ ta²¹ jmáh³la³ tá¹la³ ziaún² dí² ñí¹ hue²¹ lá² bíh¹, jáun² jnoh¹ bí¹ la³ má²láí³ tsá² jlánh¹ bíh¹ tsí¹juí³ la³ cónh³ bí¹ ñí¹ la³jín³² tsá² ñí¹ hná¹ ní².

20 Ti³la³ la³ cun³ lí³ hú¹tá¹ jú¹ tson² má¹ná¹, ca³jenh¹³ bíh¹ Cristo ja¹ hla¹; hi³ jáun² la³ ní² má²lí²lin¹ hi³ ja³bí¹ hla¹ tsá² ñí¹ hná¹ ní² siáh³ jenh¹³ la³jmí¹ ca³jenh¹³ hí³ dí². 21 Quí¹ la³ lá² bíh¹ lí³: Cun³ñí¹ hi³ ca³ti²¹ tsáu¹³ jan² tsáu² bíh¹ ca³hi³ hmú³² ñí¹ hue²¹ lá²; jáun² ja³bí¹ la³ jáun² siáh³ cun³ñí¹ hi³ ca³tin¹ jan² tsáu² bíh¹ ca³lí³liau³ siáh³ hi³ jenh¹³ tsá² má²cá²tsan³. 22 La³ jáun² bíh¹ lí³, hi³ cun³ñí¹ hi³ lín³ tsáu² tsá² jón²zih¹ hla¹ Adán, jáun² la³jín³² bíh¹ tsú² tsán²; ja³bí¹ la³ jáun² la³jín³² bíh¹ tsú² jenh¹³ siáh³ cun³ñí¹ hi³ lín³ tsú² tsá² joh¹

Cristo, hi³ jáun² lí¹³ zian² cáun² hi³ hmai²¹. 23 Tí³la³ ma³ quin³² ma³ jan³² má¹na²¹ la³ cun³ ñí¹ ca³tin¹ bíh¹: Cristo bíh¹ Tsá² la³ñí¹ hi³ lín³ tsá² hmai²¹ jmá¹ ca³jenh¹³, hi³ jáun² ní¹ má¹tí³ ñí¹ jaunh²¹ tsú² né³, lín¹³ siáh³ tsá² hmai²¹ tsá² ñí¹ hná¹ ní² joh¹ tsú². 24 Má¹lí³² jáun² né³, tsin¹³ jmá¹ hi³ má²tón³², jmá¹ hi³ táuh³ la³jí³², jmá¹ hi³ hin³ jáun² Cristo la³jín³² tsá² ná¹quien², tsá² ná¹ho² ta²¹, jí³ tsá²cuú² tsá²chín³ ní² siáh³, jmá¹ hi³ jíenh³² jáun² Cristo ñí¹con² Dió³² Jméi² jái¹³ hi³ ho². 25 Qui¹ cun³ la³ má²ho² jáun² bíh¹ Cristo jái¹³, ca³la³ ñí¹ cá¹chó²¹ jmá¹ hi³ jmu³ Dió³² hi³ chí¹hánh²³ tsú² la³jín³² tsá² jmu² hniei² quionh³ dí²; 26 hi³ ñí¹ ca³táuh³ né³, tsa³hín³ jí³ hmú³² uá²jai³², tsá² cuá¹hniei²¹ hí³ quionh³ Dió³². 27 Qui¹ la³ cun³ rá¹juáh³ ñí¹ Sí², Dió³² má²ca³jmú³ hi³ la³jí³² hi³ jáun² má²dí¹chin¹ ta³ bíh¹ Cristo. Tí³la³ jái¹³ hi³ rá¹juáh³ jáun² hi³ la³jí³² bí¹ ta³no¹ jo³cuo² jo³ta³ Cristo né³, tiá² niéih³ yáh³ hi³ jí³ hnga² Dió³² Tsá² ca³jmú³ héih³² jáun², ta³zanh¹ jo³cuo² Cristo. 28 Hi³ jáun² né³, ní¹ má¹cá²chó³² jmá¹ hi³ la³jí³² má²nio² jo³cuo² Cristo, jáun² má¹jáun² má²chan³ tsú² siáh³ hnga² jo³cuo² Dió³², Tsá² ca³chá³ hí³ la³jí³² jo³cuo² tsú² la³ jmá¹ ñí¹. Hi³ jáun² la³ jáun² bíh¹ lí¹³ hi³ Dió³² lín³ Tsá² chín¹ ñí¹ ca³la³ jí³² hi³ zia³².

29 Hi³ ca³tí²¹ jái¹³ hi³ jenh¹³ tsú² jáun² né³, zian² ma³ jan² tsá² zaun³² jmá¹ cun³ñí¹ hi³ ca³tin¹ tsá² má²cá²tsan³. ¿He³ láih³² sa³ la³ ní² yáh³ jmu² tsú²? Já² ní¹juáh³ tiá² la³ jenh¹³ yáh³ tsá² má²cá²tsan³, ¿he³ ya³ láih³² zaun³² tsú² jmá¹ hi³ ca³tin¹ hla¹ hí³?

30 Hi³ jnoh¹ siáh³, ¿he³ ya³ láih³² tauh²³ jnoh¹ ñí¹ háinh¹³ jmái¹ ca³la³ jí³² ní¹juáh³ tiá² hin² la³ jenh¹³?
 31 Qui¹ la³jí³² jmái¹ bíh¹ zenh² jná¹³ ñí¹ hmú²¹, ma³tson¹³ jná¹³ jái¹³ ní² reh² la³jmí¹ ma³tson¹³ jná¹³ hi³ cu³tí³ tsa¹ jná¹³ hi³ hnoh² ná¹lín³ náh² tsá² tanh² ta²¹ Jesús Tsá² lín³ Cristo Tí³² Juo¹³ dí². 32 Já¹ juú² Éfeso lá², lí³ la³jmí¹ lí³ hi³ má²ca³qui¹ ca³ta¹³ jnoh¹ quiúnh¹ jáh³ hngá¹ jáh³ náí². Tí³la³ né³² né³, sá¹jmí¹ hi³ hu²¹ tsin³² jná¹³ la³ cun³ qui³ hu²¹ jáun² tsí³ tsá²mi³cuóun², jáun² ¿he³ dá² láí¹³ jná¹³ hi³ má²ca³há² ca³nga² ná¹ la³ jáun²? Jáun² né³, sá¹jmí¹ hi³ tson² hi³ tiá² jenh¹³ tsá² má²cá²tsan³, hi³ jáun²: “¿Cuí¹ cú¹ cuí¹ hnáih¹³ dí², qui¹ tsa³háú² má²jún³ bíh¹ dí²!”, la³ cun³ hi³ ná¹juáh²³ jáun² ma³ jan² tsáu².

33 Tí³la³ ha³ lí² lí¹ cuí¹ lí³can² náh², ní² lí¹ cá¹quiúnh²¹ náh² la³ cun³ lí³ jái¹³ hi³ juáh³ jáun² la³ lá²: “Ní¹juáh³ tsá² juónh²³ re² quionh³ tsá² hláih¹, jáun² má¹lí³² jáun² má²lín³ tsú² tsá² hláih¹ bíh¹ uá²jai³²”. 34 ¿Tianh³ náh² hi³ ná¹jniá³ jmí¹ honh² náh² ca³tí²¹ hi³ chu²¹, ha³ lí² lí¹ jmú² náh² tso³! Qui¹ ma³ jan² hnoh² ca³la³ hí¹juáh³ tiá² cuóun³² bíh¹ náh² Dió³². Juanh³² jná¹³ la³ ní² hi³ jáun² lí³ hinh¹ náh².

He³ lánh³ rón³² jenh¹³ tsá² má²cá²tsan³

35 Hi³ ca³tí²¹ jái¹³ jáun² né³, tiá² né¹, ho³ sa³ zian² ma³ jan² tsá² lí¹³ nga³: “¿He³ dá² lánh³ rón³² jenh¹³ tsá² má²cá²tsan³? ¿He³ dá² lánh³ rón³² jniá³ tsú² lí¹³?” 36 Cáun² jú¹ te³ bíh¹ jaun³² nga² tsú²,

quí¹ ní¹juáh³ jmí¹ jánh¹³ nú² cá² mái³ jún², tiá² lí¹³ yáh³ hion¹³ cáun² chí² ñeh¹ hmai²¹ ní¹juáh³ tiá² la³ tsa³hín³ tín² jún² jáun². 37 Qui¹ jun³juáh¹³ hmáih³² yáh³ jonh² jñi³² tsú², qui¹ mái³ bíh¹, uá¹ hi³ cuú²miih²¹ ho³ lí³ua³ cáun² mái³ siáh³ siáh³. 38 Hi³ ní¹ má¹tí³ ñí¹ hiá²¹ né³, Dió³² bíh¹ má²jmu² he³ lánh³ jniá³ ma³ quin³² ma³ cá² ñí¹, siánh³ jniá³ bíh¹ ma³ quin³² ma³ cá² tan³ ní¹ má¹ca³hiá². 39 Tiá² cá²ren² yáh³ la³jáh³ dú¹ ñí¹ ngú³; qui¹ siánh³ ñí¹ bíh¹ quioh²¹ tsáú², siánh³ ñí¹ bíh¹ quioh²¹ jáh³ quiún³ cuá² ta³, siánh³ ñí¹ bíh¹ quioh²¹ quiuh²¹ tan³², hi³ siánh³ ñí¹ bíh¹ siáh³ quioh²¹ jáh³ jmái². 40 La³ ní² bíh¹ lí³ siáh³ hi³ siánh³ bíh¹ lí³ ngú³ quioh²¹ tsá² zian² hñu³mi³cuú², hi³ siánh³ bíh¹ lí³ ngú³ quioh²¹ tsá² zian² ñí¹ hué²¹ lá²; za² lín³² bíh¹ lánh³ lí³ ngú³ quioh²¹ tsá² zian² hñu³mi³cuú² la³ cónh³ bíh¹ hi³ quioh²¹ tsá² zian² ñí¹ hué²¹ lá². 41 Siánh³ bíh¹ jniá³ joh¹ quioh²¹ hiú² la³ cónh³ bíh¹ joh¹ quioh²¹ zih² jí³ joh¹ quioh²¹ chí¹jmai²¹; hi³ hí¹ la³ tí³ má²tún² hmóu³² yáh³ chí¹jmai²¹ tiá² cá²ren² joh¹ quioh²¹ ma³ quin³² ma³ caun³².

42 La³ jáun² bíh¹ lí¹³ siáh³ ní¹ má¹ca³jenh¹³ tsá² má²cá²tsan³. Hó²³ tsú² ngú³ hi³ lí¹³ sáh³², tí³la³ ní¹ má¹ca³jenh¹³ tsú² né³, má²quian³² tsú² cáun² ngú³ hi³ tiú²uú² lí¹³ sáh³² bíh¹. 43 Hó²³ tsú² cáun² hi³ tsí¹juí³, tí³la³ má¹lí³² jáun² né³, jenh¹³ cáun² hi³ tí³ jlánh¹ bíh¹ quien². Cáun² hi³ huán¹ tsí³ bíh¹ hó²³ tsú², hi³ má¹lí³² jáun² né³, jenh¹³ cáun² hi³ jlánh¹ bíh¹ pin³. 44 Qui¹ ngú³ hi³ ca³tín¹ tsú² ta²¹lá² zian² ñí¹ hué²¹ lá² bíh¹ hó²³ tsú², tí³la³ má¹lí³² jáun²

né³, jenh¹³ cáun² ngú³ hi³ la³ quioh²¹ tsá² zian² hñu³mi³cuú² bíh¹. Qui¹ la³jmí¹ zia³² cá² ñí¹ ngú³ hi³ ca³tin¹ tsá² zian² ñí¹ hué²¹ lá², ja³bí¹ la³ jáun² bíh¹ zia³² siáh³ cá² ñí¹ ngú³ hi³ ca³tin¹ tsá² zian² hñu³mi³cuú².

45 Qui¹ ñí¹ Sí² rá¹juáh³ la³ lá²: “Hla¹ Adán tsá² la³ñí¹ ca³lin³ jan² tsá² zia³² jmí²chí³ quioh²¹”; ti³la³ Tsá² lín³ hí³ Adán Tsá² ñí¹ ca³táuh³ má¹na¹, quian³² cáun² jmí²chí³ hi³ jmu² hi³ lí¹³ zian² bíh¹ tsáu².

46 Jáun² né³, jun³juáh¹³ ngú³ hi³ ca³ti²¹ hñu³mi³cuú² yáh³ tín² ca³li³ zia³², qui¹ la³ñí¹ tín² lí³ hniáuh³² ngú³ hi³ ca³ti²¹ ñí¹ hué²¹ lá² bíh¹; má¹li³² jáun² máh³ já³² hi³ ca³ti²¹ hñu³mi³cuú².

47 Tsá²ñuh² tsá² la³ñí¹, ca³lin³ cun³quionh³ cuáh¹, hi³ hí³ né³ jmí¹ zian² ñí¹ hué²¹ lá² bíh¹; ti³la³ Tsá² ñí¹ má²tenh³ má¹na²¹, jan² Tsá² cua³han³ ti³ hñu³mi³cuú² bíh¹. 48 Hi³ jáun² dá² la³jmí¹ lín³ tsá²ñuh² tsá² ca³lin³ hí³ cun³quionh³ cuáh¹ bíh¹ lín³ tsá² zian² ñí¹ hué²¹ lá², ti³la³ tsá² ca³tin¹ lí³ zian² ti³ hñu³mi³cuú² má¹na¹, lín¹³ la³ cun³ qui³ lín³ Tsá² ja³ hí³ ti³ hñu³mi³cuú² bíh¹.

49 Tsá² ca³li³zian² hí³ cun³quionh³ cuáh¹ lín³ nóh³² hi³ ca³ta¹ dí² ta³né³². Hi³ jáun² Tsá² cuá³ hí³ hñu³mi³cuú² né³, lín³ nóh³² hi³ ca³ta¹ dí² jmí¹tsú² jmí¹ja³².

50 Hi³ jáun² reh², la³ cun³ hi³ hnó³² jná¹³ juah²¹ ñí¹con² hnoh² lí³ la³ lá²: Tsá² qui³ quian³² ngú³ hi³ ca³ti²¹ ñí¹ hué²¹ lá², ha³ tiá² ca³tin¹ yáh³ tsánh³² ñí¹ cuá¹quien² Dió³²; qui¹ tsá² quian³² ngú³ hi³ sah³² tiá² ca³tin¹ yáh³ hiáuh³ la³ cun³ hi³ hiáuh¹³ jáun² tsá² quian³² ngú³ hi³ jmí¹lih³ tiú²uú² sáh³².

51 Ti³la³ hnó³² jná¹³ hi³ li³ ñih¹³ náh² cáun² jái¹³ hi³ jmí¹ ná¹hmá¹: Tiá² la³jái³² dí² hiá¹ tsáu¹³ yáh³; ti³la³ cun³ jáun² la³jái³² bíh¹ dí² zan¹³ hi³ jmu³ Dió³². 52 Cu³diá²jan² la³ lá² bíh¹ zan¹³ dí², la³ jan² tsá² lí²hméih³² ñí¹, ní¹ má¹cá²hen³ mah¹ hi³ jiéi³² tsú² mí¹ñí² ñí¹ ca³táuh³ jmái¹. Jáun² ní¹ má¹ca³jie³ tsú² mí¹ñí² né³, jenh¹³ ca³la³ jín³² tsá² má²cá²tsan³, hi³ jáun² jmí¹lih³ bíh¹ tiú²uú² tón³² jmái¹ tsán¹³ tsú²; hi³ ja³bí¹ jnoh¹ siáh³ zan¹³ dí² jmái¹ jáun². 53 Qui¹ la³ cun³ lí³ hi³ ziaun² dí² lá² ta³né³², cáun² hi³ tiá² má²híe² bíh¹, hniáuh³² bíh¹ lan¹³ cáun² hi³ ma³híe² la³ cun³ jmí¹hi³nio²; hi³ ngú³ quiú¹³ dí² hi³ sah³² né³, hniáuh³² lan¹³ cáun² hi³ tiú²uú² tón³² jmái¹ sáh³² bíh¹. 54 Hi³ jáun² ní¹juáh³ cáun² hi³ tiá² má²híe² ziaun² dí² lá² ta³né³², lan¹³ cáun² hi³ ma³híe² cun³ jmí¹hi³nio², jí³ ní¹juáh³ ngú³ hi³ sah³² quiú¹³ dí² lan¹³ siáh³ cáun² hi³ tiú²uú² tón³² jmái¹ sáh³², má¹jáun² bíh¹ má²li³ti³ la³ cun³ hi³ rá¹juáh³ ñí¹ Sí², hi³ juáh³ jáun² la³ lá²: “¡Má²já²hín³ bíh¹ hmú³²; má²ca³cah¹³ bíh¹ Dió³² jmái¹! 55 Hnú² hmú³², ¿né² dá² hi³ ca³lín¹³ hnú²? Hnú² hmú³², ¿né² dá² hi³ jlánh¹ jmí¹ jmúh³² hnú² jáun² hian² honh²?” 56 Cun³quionh³ tso³ bíh¹ tin² hmú³² jmu³ hian² tsí³, hi³ cun³quionh³ liei²¹ bíh¹ joh²³ siáh³ tso³ pí³. 57 Ti³la³ tiá¹hmah¹ Dió³² má¹ná¹, Tsá² jmu² hi³ hi³ cah¹ dí² jmái¹ cun³quionh³ Jesucristo Ti³² Juo¹³ dí².

58 Cun³ñí¹ hi³ jáun² bíh¹ reh² tsá² hnau³ jná¹³ lín³², cuí¹ zian² náh² hi³ ná¹tioh³ cáun² honh² jí³ hi³ nio² tiá³ honh² náh² jmái¹ ca³la³ jí³², hi³ ti³ li³mí¹

ná¹jmuh³² náh² ta²¹ quioh²¹ Tĩ³² Juo¹³ dí² cun³ jmá²
 cun³ jnia³²; qui¹ má²ñíh¹ bíh¹ hnoh² hi³ ta²¹ hi³
 jmuh³² náh² cu³tša³² quiúnh¹ náh² Tĩ³² Juo¹³ dí²,
 ha³ tiá² lí¹ ná¹hín²³ yáh³.

16

Quié³ hi³ cunh²³ tsú² hi³ ca³tín¹ tsá² reh²

1 Jáun² né³, ca³ti²¹ quié³ hi³ cunh²¹ náh² hi³
 ca³tín¹ tsá² joh¹ Dió³², jmu³ náh² la³ cun³ héih³²
 hi³ ca³jmú³² jná¹³ jáun² ñí¹con² ma³ quin³² ma³ cu³
 nió³ tsá² lín³ cuáh³² zian² ti³ hué³² Galacia. 2 Ma³
 cun³ jña³ jmái¹ jmí¹ dú²me¹ hniáuh³² hmáh¹ hnoh²
 ca³lá² quié³ ti³ có³² ma³ quin³² ma³ jan³² náh², la³
 cun³ rón³² tí³ hi³ má²ca³janh¹ náh², hi³ jáun² tiá²
 lí³ hniáuh³² hi³ cánh³ cunh²¹ náh² ní¹ má¹cá²chó³²
 jná¹³ ñí¹ ní². 3 Hi³ jáun² ní¹ má¹cá²chó³² jná¹³,
 má²zein²¹ ná¹ tsá² hion¹³ hnoh² hmóu³² ti³ ñí¹con²
 tsá² reh² zian² já¹ juú² Jerusalén, hi³ tša³can³² quié³
 hi³ má²ca³cunh²¹ náh² jáun². Ja³bí¹ cue¹ jná¹³ tsú²
 siáh³ cáun² sí² hi³ tša³can³² tsú² ti³ ñí¹con² tsá² hí³.
 4 Jáun² ní¹juáh³ ca³lín¹³ hnoh² hi³ chú³² ñe¹ jná¹³
 uá²jai³², jáun² ñe¹ bíh¹ jná¹³ quiúnh¹ tsá² hí³.

La³ cun³ hi³ hu²¹ tsí³ Po¹ jmu³

5 Jáun² né³, ní¹ má¹ti³ ñí¹ ngau²¹ jná¹³ siáh³ ñí¹
 ní², hniáuh³² ñí¹nga¹ jná¹³ tín² hué³² Macedonia,
 hi³ jáun² má¹lí³² jáun² máh³ chau²¹ jná¹³ já¹ juú²
 Corinto ní². 6 Ho³ sa³ lí¹³ ñí²¹ jná¹³ ca³lá² ué³ jmái¹
 ñí¹ ní² quiúnh¹ hnoh², ho³lá²dá² ñí²¹ jná¹³ ñí¹ ní²
 tá¹la³ ngá¹³ jmí¹ ñí¹cuóu³, hi³ jáun² má¹jáun² lí¹³
 má¹hau¹ hnoh² jná¹³ ca³ti²¹ juí³² ñí¹ ñe¹ jná¹³ ní¹

má¹lí³² jáun². 7 Qui¹ tiá² hnó³² yáh³ jná¹³ hi³ tí³ lí¹ ñí¹nga¹ ná¹ ñí¹ ní² hi³ ñí¹jie¹ ná¹ hnoh², tí³la³ hu²¹ tsin³² jná¹³ hi³ ñí¹ñí²¹ ná¹ ca³lá² ué³ bíh¹ quiúnh¹ hnoh² ní¹juáh³ hi³ cué³² Tí³² Juo¹³ dí² jái¹³. 8 Tí³la³ la³ má²cuon¹ jáun² bíh¹ jná¹³ já¹ juú² Éfeso lá² ca³la³ ñí¹ tí³ jmái¹ Pentecostés, 9 qui¹ jlánh¹ re² zia³² jái¹³ hi³ lí¹³ cua³hai³² re² ta²¹ hi³ cuá¹jmu² jná¹³ hi³ ca³tin¹ Tí³² Juo¹³ dí² ñí¹ lá², uá¹jinh¹ zian² juóun³² lín³² tsá² hnió³ qui³ jní³² juí³².

10 Ní¹juáh³ hi³ ca³chó³² Timoteo ñí¹ ní², jmu³ náh² tion³ hi³ tiá² lin¹ hi³ zia³² hi³ lí³ hí³² tsí³ tsú² ja¹ quián¹³ hnoh², qui¹ hí³ bíh¹ jan² tsá² jmu² uá²jai³² tá¹³ Tí³² Juo¹³ dí² la³jmí¹ jmu² jná¹³. 11 Cun³ñí¹ hi³ jáun² né³, tiá² hniáuh³² yáh³ hi³ jmúh¹³ náh² hí¹ jan² hi³ tiá² quiú² tiá² jéin²³ náh² tsú². Tí³ re² ma³hon¹ náh² tsú², hi³ jáun² cuí¹ jáunh¹³ tsú² cáun² hi³ re² hi³ tin², hi³ ja³jie³ jná¹³, qui¹ lá² cuá¹jan³² jná¹³ tsú² quiúnh¹ ná¹ tsá² reh² dí² ñí¹ hná¹ lá².

12 Hi³ ca³tin¹ Apolos reh² dí² né³, jmí¹ má²ca³hiu³ ca³mí³ lín³² jná¹³ ñí¹con² tsú² hi³ jmí¹ tsó²¹ tsú² quionh³ tsá² reh² hi³ tsa³jie³ hnoh², tí³la³ la³ tí³ ta³né³² cun³ tiá² má²ca³lí³hnió³ bíh¹ tsú²; tí³la³ tsó³² bíh¹ tsú² ní¹juáh³ ní¹ má¹ca³jien³.

Jái¹³ ñí¹ má²ca³táuh³

13 Jáun² né³, tianh³ náh² ná¹ñí¹ náh², jí³ hi³ cuí¹ ná¹tioh³ cáun² honh² náh² ca³tí²¹ la³ cun³ hi³ táunh²³ náh² ta²¹. Tiá³ chá¹ náh² honh², ha³ lí² juenh³. 14 La³jí³² hi³ jmúh¹³ náh², jmu³ náh² cun³quionh³ hi³ hno³ náh² tsáu².

15 Né³² né³ reh², hnoh² má² ná¹ ñíh¹ náh² hi³ tsá² hñú¹³ Estéfanos bíh¹ tsá² la³ ñí¹ hi³ ca³ taunh³ ta²¹ jú¹ chú³² tí³ hué³² Acaya, hi³ tsá² hí³ né³, má² ca³ jmú³ ná¹ chan¹ hmóu³² hi³ ma³ cón³² la³ jín³² tsá² joh¹ Dió³². 16 Jáun² jná¹³ né³ hno³² hi³ hnoh² jmúh¹³ náh² niuh¹ ñí¹ con² lí³ ua³ jan² tsá² la³ hí³, jí³ ñí¹ con² la³ jín³² tsá² tionh² quionh³ tsú² hi³ jmu² ta²¹ la³ jáun².

17 Jlánh¹ lí² hiún² tsin³² jná¹³ qui¹ hliá² má² cuá² taunh²¹ Estéfanos quionh³ Fortunato jí³ Acaico ñí¹ lá², qui¹ tsá² hí³ bíh¹ má² ca³ jmú³ ñí¹ con² jná¹³ cáun² hi³ tiá² la³ lí¹³ jmúh¹³ hnoh², cun³ ñí¹ hi³ tiá² tionh² yáh³ hnoh² ñí¹ lá². 18 Tsá² hí³ bíh¹ má² ca³ jmú³ hi³ má² ca³ niau²¹ re² tsin³² jná¹³ la³ jmí¹ ca³ chá³ tsú² jáun² re² honh² hnoh². Jáun² né³, hniáuh³² bíh¹ má¹ quien¹³ náh² tsá² la³ hí³.

19 Jáun² né³, ma³ quin³² ma³ cu³ nió³ tsá² lín³ cuáh³² zian² tí³ hué³² Asia lá² juáh³: “Hia² náh²” ñí¹ con² hnoh². Ñú² Aquila quionh³ mí¹ Prisca ñí² cuo², jí³ la³ jín³² tsá² lín³ cuáh³², tsá² qui³ ngih³² hí³ hñú¹³ tsú², juáh³ siáh³ ñí¹ con² hnoh²: “Hia² náh²” ca³ la³ jonh³ jmí¹ tsí³ cun³ ñí¹ hi³ ca³ tin¹ Tí³² Juo¹³ dí². 20 “Hia² náh²” —juáh³ siáh³ ca³ la³ jín³² tsá² reh² dí² zian² já¹ juú² lá² ñí¹ con² hnoh². Ren¹ náh² tsá² ján² tsá² ján² hi³ re² nio² honh² náh², la³ cun³ qui³ ráin³² tsú² jan² rainh²¹.

21 Jná¹³ Po¹, cuá¹ jmu² ná¹ cun³ quionh³ uón³² huen² tun³ hñí³² jon¹ jáí¹³ lá², hi³ juah³² jná¹³: “Hia² náh²” ñí¹ con² hnoh².

22 Li³ua³ jan² tsá² tiá² quiú² tiá² jéin²³ Jesucristo
 Tĩ³² Juo¹³ dí², quiu³juóu³² cú¹ cháu¹³. ¡Ñah³²
 hniu³², hnú² Tĩ³² Juo¹³ jnoh¹!

23 Cú¹ má¹hé¹ má¹mieh² náh² Jesús Tĩ³² Juo¹³ dí².
 24 Cun³ñí¹ hi³ ca³tin¹ Jesús Tsá² lín³ Cristo, jí³lín²
 bíh¹ hnoh² hnau³ jná¹³. [Cun³ ní² bíh¹ tí³ jái¹³.]

Jú¹ chú³² quioh²¹ Jesús tsá² ìn³ Cristo
New Testament in Chinantec, Sochiapam
(MX:cso:Chinantec, Sochiapam)

copyright © 1986 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Chinantec, Sochiapam

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Chinanteco, Sochiapan [cso], Mexico

Copyright Information

© 1986, Wycliffe Bible Translators, Inc.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Chinantec, Sochiapam

© 1986, Wycliffe Bible Translators, Inc.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-22

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files
dated 29 Jan 2022

6f949189-17f1-57a8-bc53-e209204aa59c